

Centrum MORTSEL

Gemeente MORTSEL (Wijk Oude-God)

Parochiekerk H.KRUIS

=====

Auteur instrument : J.Stevens / Duffel.

Bouwjaar : 1905

Ombouw en/of vergroting : fa. J.Stevens / Duffel, 1951.

INSTRUMENT

Dispositie

I	II	P
Bourdon 16	Open fluit 8	Subbas 16
Prestant 8	Wilgenpijp 8	Bas 8
Gedekt 8	Zweving 8	Octaafbas 8
Gemshoorn 8	Zwegel 4	Koraalbas 4
Octaaf 4	Kwint 2 ² / ₃	Bazuin 16
Fluit 4	Holpijp 2	P + I
Octaaf 2	Terts 1 ³ / ₅	P + II
Vulwerk 3 s	Cymbel 3 s	
Scherp 3 s	Kromhoorn 8	
Trompet 8	II + II 16	
Klaroen 4	II 8' af	
I + II 16	II + II 4	
I + II		
I + II 4		

kombinaties : P - F - T - af - Vr.C.

voetbediend : Alg.Tutti / Tremolo / Deelb.Comb. P - I - II

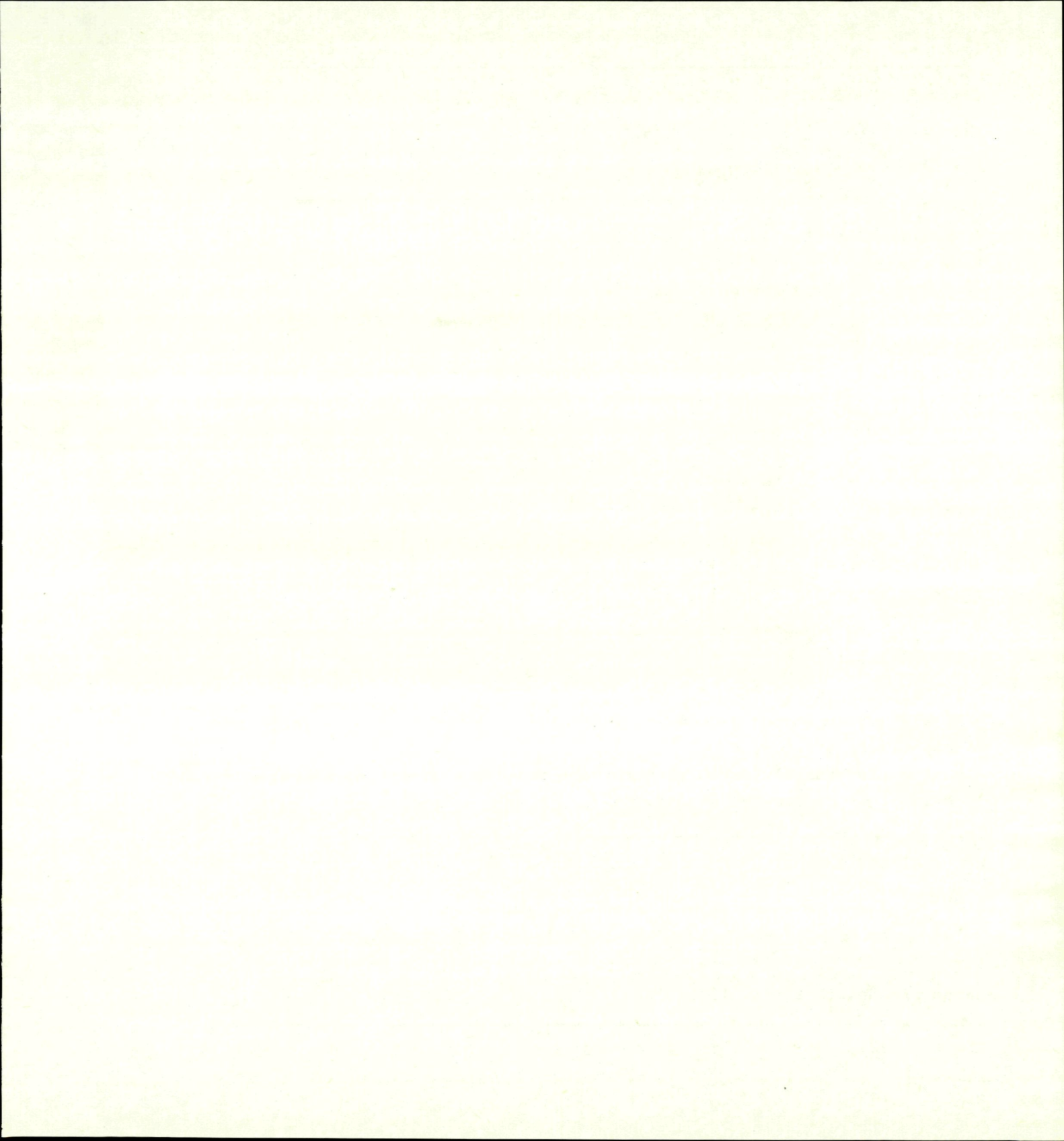
Alg.Deelb.Comb. / Zwelkast / I + II, I + P, II + P.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

- alle pijpwerk is nieuw van Stevens.

- vrijstaande speeltafel, registerwippen.

Centrum MORTSEL

Gemeente MORTSEL (wijk STATION)

Parochiekerk SINT-LODEWIJK

=====

Auteur instrument : fa. B.Pels-D'Hondt / Herselt.

Bouwjaar : 1977

Adviseur : H.Verschraegen / Wilrijk.

INSTRUMENT

Dispositie

<u>Hoofdwerk</u>	<u>Nevenwerk</u>	<u>Pedaal</u>
Roerfluit 8	Gedekt 8	Subbas 16
Prestant 4	Roerfluit 4	Fluit 8
Oktaaf 2	Kwint 1 ¹ / ₃	
Mixtuur 3 st	Kromhoorn 8	
Cymbel 2 st		
Sesquialter 2 st	Tremulant	

pedalen : P + I, P + II, I + II.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

- integraal nieuw serie-pijpwerk.
- klaviatuur ingebouwd aan de prospektzijde.
- mechanische traktuur.
- kast deels massief, deels fineerplaat; geplaatst op een ingebouwd doksaal, links van het altaar.

HUIDIGE TOESTAND

- normaal.

datum prospektie : juni 1979

Centrum NIEL

Gemeente NIEL

Parochiekerk O.L.VROUW

=====

Auteur oorspronkelijk instrument : Eg.Fr.Van Peteghem / Gent.

Bouwjaar : 1779

Verdere bekende gegevens :

- 1791, onderhoud door Eg.Fr.Van Peteghem / Gent.
- 1816-1822, onderhoud door L.Van Peteghem / Gent.
- 1827-1866, onderhoud door orgelmakersfamilie Delhaye / Antwerpen.
- 1855/56 - vergroting van het doksaal (L.Boukx, schrijnwerker te Niel).
 - Delhaye : verplaatsen van het klavier naar de prospektzijde, bijmaken aangehangen pedaal, vernieuwen van enkele registers, kuisbeurt.
- 1866, Cappuyns / Mechelen : nieuwe blaasbalgen, bijvoegen van een nieuw register, kuisbeurt.
- 1887, grote onderhoudsbeurt (uitvoerder niet vermeld).
- 1942 (1944), transformatie door fa. Jos.Stevens / Duffel.

INSTRUMENT

Dispositie

Volgens het bestek van de firma Jos.Stevens / Duffel d.d. 7 mei 1941, in 1942 uitgevoerd :

"Groot Orgel : C-g'"'

Reciet : C-g'"'

1. Bourdon 16'	14. Wilgenpijp 8'
2. Prestant 8'	15. Zweving 8'
3. Open fluit 8'	16. Harm. Fluit 8'
4. Gamba 8'	17. Zwegel 4'
5. Bourdon 8'	18. Kwint 2 ² / ₃ '
6. Oktaaf 4'	19. Woudfluit 2'
7. Roerfluit 4'	20. Sesquialter 2 r.
8. Hoog oktaaf 2'	21. Hobo 8'
9. Mixtuur 3 r.	
-

10. Cornet 5 r.	<u>Rugpositief</u> : C-g'''
11. Trompet sup. 16'	22. Bourdon 8'
12. Trompet 8'	23. Fluit 4'
13. Klaroen	

Vrij Pedaal : C-f'

Speeltafel voorzien van :

24. Subbas 16'	- drukknoppen
25. Fluit 8'	- registerdomino's
26. Bazuin 16'	- pedaalpuffers
27. Trompet 8'	

- gewijzigd zijn : de nrs. 15, 16, 17, 18 en 20.

- nieuw zijn : 1° oktaaf van Harm. Fluit 8'

Woudfluit 2'

Terts 1 $\frac{3}{5}$ '

3 pijpen van al de spelen op het pedaal.

(uit dit laatste blijkt dat het pedaal vóór de transformatie slechts tot d' liep.)

- uitbreiding naast de orgelkast met Subbas 16' en Bas 8'.

- prijs : 76.600,00 fr. (11 november 1941). "

Pijpwerk

+ front :

- Van Peteghem-pijpwerk, hoog loodgehalte.
- 2 lagen tinfoelie, waarboven aluminiumbronsverf.
- later stemsleuven ingetrokken.

+ binnenpijpwerk :

Nota : Preciese gegevens konden tijdens onze prospektie niet genoteerd worden wegens de ontoegankelijkheid van het orgel zonder gedeeltelijke demontage.

- volgende registers zijn nog grotendeels van Van Peteghem :

Cornet 5 r. (Gr.Org.)

Bourdon 8 "

Fluit 4 (Rugpos.)

- het 8-voets en 16-voets pijpwerk is grotendeels van Delhayen en Cappuyns.

- het pijpwerk is verminkt door slecht onderhoud (o.m. ingescheurde

stemranden; slecht soldeerwerk; sommige pijpen werden aan de kern opengemaakt; opsneden verlaagd.

Windladen

- volgens het bestek van de firma Stevens (1941) werden de oude windladen herbruikt, doch voorzien van nieuwe ventielkasten.
- voor zover na te gaan zouden de laden van Groot Orgel en Reciet oud zijn (Delhaye ?); met geschroefde pijpstokken.
- nieuwe laden voor Rugpositief (2 spelen) en Pedaal (4 spelen).
- het Cornet-bankje is nog van Van Peteghem.

Klaviatuur

- in origine ingebouwd aan de rugzijde, later verplaatst naar de prospektzijde.
- thans nieuwe vrijstaande speeltafel.

Traktuur

- elektrisch; geheel nieuw of vernieuwd naargelang de verschillende uitbreidingen.

Windvoorziening

- nieuwe magazijnbalg.

ORGELKAST

- klassicistische 4'-kast met Onderwerk-front, in de balustrade ingebouwd.
- bij de vergroting van het doksaal in 1857 werd het Onderwerk-prospekt van de orgelkast losgemaakt en de orgelkast werd naar achter geschoven.
- van de originele kast bleven het prospekt en de zijwanden bewaard (zij het in gewijzigde toestand), de achterwand is verdwenen.

HUIDIGE TOESTAND

instrument : vervuild en in verval.

meubel : in verval.

onderhoud : eerder beperkt.

datum prospektie : juli 1973

Bijlagen - Niel, O.L.Vrouwkerk.

ARCHIVALIA

" Ligger / Voor de pastorije van Niel / nopende de gefondeerde /
jaargeteyden ende andere / fondatien.

*Hic Libellus confectus est in usum et commodum pastoris parochialis ecclesiae
Beatae Mariae De Niel Diaecesis Antverpiensis in quo habeatur*

1. jura pastoralia, custodis et ecclesia
2. anniversaria fundata, alioque foundationes, quae pastor exonerare tenetur annue.

op blz.4 : *Nota quod cum organum in ecclesia hic sit erectum anno domini 1779.*

*introducitur sit stipendium pro organista; unde eù canenti organo in missa cantato
vel anniversario solvantur 10 asses in missa vera die obitus defuncti in
coemeterio 12 asses, in ecclesiâ duplum*

*interim organista in praedito stipendio solvere debet dirigenti folles, cui
solvitur pro singula sive anniversario sive misse die obitus 2 asses nisi missa
celebretur sic obitus functi sepultura in Ecclesia tunc enim duplum solvitur
unde 2 asses. "*

" NIEL / BERAADSLAGINGEN DER KERKFABRIEK.

Zitting van den eersten Zondag van January 1855

.....

*De Leden van den Fabriekraad der succursale Kerk van Niel, zijn vergaderd ten eynde
over de verbeteringen der Orgels te beramen. Waren tegenwoordig de heeren C.Cop
president, C.F.Peeters pastor, C.Pauwels, S.B.Leyten, J.N.Van Reeth Leden en
L.C.De Laet Sekretaris.*

*Na dat den Voorzitter de zitting open verklaard had, word er ter tafel gebracht,
een bestek voor de Verbetering, kuyssing enz. der Orgele onzer Kerk, opgemaakt door
den Heer Delhaye Orgelmaecker t'Antwerpen, beloopende tot de somme van zeven honderd
zeven franken 4 centiemen.*

*Den raed in overweging nemende, de noodzaakelijkheid der verbeteringen en kuyssing
der Orgels, en na Kennis genomen te hebben der verklaeringen, door den bovengemelden
heer Delhaye aen den Eerw. heer Pastor gedaan, dat die vernieuwing van eenige
Registers en bijmaeking van een trekpedaël, laeter tijd tot het maeken eener nieuwe
Orgel zullen Konnen gebruykt worden; neemt den Raed met eenparige stemmen het
volgende besluit.*

De Orgels volgens het plan en bestek van den heer Delhaye alhier gezien, te doen verbeteren, en zelven Heer met de uytvoering dier te gelasten.

Gedaen in zitting de date als boven

J.N. Van Reeth

C. Cop

S Bte Leyten

C.F. Peeters Past.

C. Pauwels

L.C. De Laet

Mechelen den 20 November 1855

Mijnheer Pastoor,

Zijne Eminentie de Cardinael Aertsbisschop bemagtigt den Kerkenraad uwer Kerk van eene buytengewoone zitting te houden ten eynde te beramen voor de veranderingen die aen de orgel en de hoogzael betamen toegebracht te worden, en dit op den dag dat gij het gezamenlijk met den president zult goedvinden.

Aenveerd, Mijnheer Pastoor, de verzekering mijner ware achting

/ Geteekend / G. Scheys, Vic.gen.

Buytengewoone Zitting van Zondag 25 November 1855

Den Fabriekraad der succursale Kerk van Niel is buytengewoon vergaderd uyt Kracht der bemagtiging verleend door zijne Eminentie den Kardinael Aertsbisschop van Mechelen de dato 20 November 1855, ten eynde te beramen over de verandering aen de Orgel en de hoogzael betamen toegebracht te worden.

Na dat den Voorzitter de zitting open verklaard had, word er ter tafel gebracht een plan voor de Vergrooting der hoogzael opgemaakt door de heer Michaël Vyt meester schrijnwerker alhier het welk na beraedslaeging word goedgekeurd.

Verders neemt den Raed nog de volgende besluyten.

- 1° De bouwstoffen benoodigt tot het vergrooten der hoogzael door het Fabriek zelf aen te koopen en den arbeydsloon met geslotene soumissiën aen te besteden.
- 2° Den orgelmaeker te gelasten het Klawier der Orgel te verplaatsen en dit te brengen langs den binnenkant der Kerk.
- 3° Het bureel der Kerkmeesters met het bezorgen der bouwstoffen alsook met het aenbesteden der werken te gelasten.

Gedaen in zitting datum als boven

J Bste Leyten

L.C. De Laet

C. Pauwels

Secret.

C.F. Peeters past.

J.S. Van Nutte

C. Cop

Aen Mijnheer Peeters, Pastoor te Niel.

Zitting van het Bureel der Kerkmeesters van zondag 25 9bris 1855.

Het bureel der Kerkmeesters der succursale Kerke van Niel is vergaderd ten eynde de aanbesteding te doen van den te verregten arbeydsloon aen de hoogzael onzer Kerk. Den voorzitter de zitting open verklaerd hebbende, heeft men in de zelve toegelaeten de heeren Michaël Vyt en Ludovicus Boecks meesters Schrijnwerkers alhier dewelke elk hunne soumissiën hebben ingegeven voor den aanbesteding van den arbeytsloon te doen aen de vergrooting der hoogzael onzer Kerk.

De soumissiën door den President geopend en voorgelezen, halen de volgende sommen in :
Die van de heer Vyt twee honderd zes en zeventig franken.

Die van den heer Boukx honderd negentig franken.

De soumissie van den heer Boukx de voordeeligste zijnde is hij door ons Leden van het Bureel der Kerkmeesters aennemer verklaerd der te verrigte werken aen de vergrooting der hoogzael onzer Kerk.

Gedaen in zitting datum als boven.

J.Bte Leyten

C.Pauwels

C.F.Peeters past.

C.Cop

1° zondag van October 1866

Er wordt kennis gegeven van den slechten staet der blaesbalken der orgel alsook van de reparatiën en verplaetsen van eenige orgelpijpen door den Orgelmaeker noodzakelijk geoordeelt, geschat vijf à zes honderd franken. Den Raed deze noodzakelijkheid erkennende gelast het Bureel der Kerkmeesters deze herstelling te doen bewerken.

Het kerkfabriek te Niel.

Zitting van zondag 3 8ber 1886.

Gezien den brief van M^r de gouverneur van 28 7ber 11. waarin wordt opgemerkt, dat de herstellingswerken aan het orgel, met eene som van 400 fr. onder N^o54 in de begroting der Kerk van Niel voor 1887 gebracht, door bijzondere beraedslaging moeten aangevraagd worden.

Besluit :

Ingezien de som uitgestoken in de begroting voor 1887 onder N^o54 slechts dienen moet voor eene algemeene kuissing der orgel, aan den Heer gouverneur het volgende antwoord te zenden.

Mijnheer de Gouverneur,

Als gevolg van uwen brief van 28 7ber 11. 3° afdeeling, hebben wij de eer U ter kennis te brengen dat de som van 400 fr. uitgestoken in de begrooting der Kerk van Niel voor 1887, onder N°54, slechts dienen moet voor een algemeene Kuissing der orgel, zoals uitnemen en herplaatsen van al de spelen, deze te stemmen en regelmatig te doen spreken.

Die Kuissing, Mijnheer de Gouverneur, heeft in vele jaren niet meer plaats gehad, en hierom is het, dat er eene grotere uitgaaf dan gewoonlijk wordt gevraagd.

Aan de orgelkas, noch aan het spel worden veranderingen toegebracht.

Om deze reden, Mijnheer De Gouverneur, hebben wij gedacht, dat het niet noodig is, door beraadslaging de toelating van dit werk te vragen.

Mocht, Mijnheer de Gouverneur, er anders over oordelen, dan zijn wij bereid aan zijn verlangen te voldoen.

De Secretaris

J B Rypen

De Voorzitter

L C De Laet

Kerkrekeningen 1772-1866.

1791 :	Item betaelt bij den heere pastor alhier aen A.F. Van peteghem over het aennemen voor een jaer te stellen de orgel van alhier volgens quitt ^e de somme van	7.6.0.
1801 :	uytgeef van de orgelmaker bij quitt.	26 - 0 - 6
1813 :	31. dito gekocht voôr d'orgelmaekers bakkers koôltjens	0.6.0.
1816-17 :	Uytgeef	
	11. aen L. Van Peteghem over het accorderen van het orgel van de Kerck bij quittantie	7.
1827 :	31. aen J.B. Delhaye voor het stellen der orgel	6.
	32. aen J.B. Delhaye voor het kuysschen der orgel	100.
1829 :	34 aen F. De La Haye voor het stellen deser orgel	10.28
	aen F. De La Haye voor het stellen deser orgel drye keeren p ^r jaer	10.28
1831 :	id.	
1835 :	van Den orgelmaker, voor het stellen der orgel	21.77
	idem voor 1836-54 en 1856-66.	

Uit de kerkrekeningen :

1820 :	Dépenses n°20 - pour monsieur Van peteghem de Gand, compositeur d'orgues	
	traitement annuelle	7.0.0.
1821 :	Uitgave 25 - aan Sieur Van Peteghem orgelmaeker	7.0.0.
1822 :	" 28 - aan de heer Van Peteghem te Gendt orgelmaeker	6.0
1827 :	" 32 - aen J.B.Delhaye voor het stellen der orgel	6.0
	" " " kuysschen der orgel	1.0.0
	aen den zelfden voor buytengewoone reparatie	1.0.0
	" " " het verfoelien der pijpen	3.0
1829 :	" 34 - Aen Sr Delhaye voor het stellen der orgel	
	dry keeren per jaer	10.28
1830 :	" 47 - Aen den heer de la Haye voor het stellen der orgel	12.00
1832 :	" 20 - Aen J.G.C.Dehaye Orgelmaeker	
	voor het stellen der orgel	10.28
1833 :	" 16 - id.	20.77
1834 :	" 19 - id.	20.77
1835 :	" 13 - aen den orgelmaeker, voor het stellen der orgel	21.77
1836 :	" " - " " " " "	"
1838 :	" 10 - Jaerwedde v.d. orgelmaeker met enige gedane reparatie	36.16
1856 :	" 18 - Betaeld aen L.Boeckx schrijnwerker te Niel, voor het	
	maeken van de hoogzael enz.	386.41
	" 27 - Betaeld aen Julie Braekelmans voor logement, kost en drank	
	van den orgelmaeker en zijnen gast geduerende 77 dagen	
	" 29 - Betaeld aen den heer Delehaye orgelmaker te Schilde voor soldy	
	der rekening van het vergrooten en kuisschen der orgel	400.00
1867 :	Buytengewone uitgave - n° 3 -	
	Betaeld aen Cappuyns orgelmaker te Mechelen, voor eenen nieuwen blaesbalg,	
	kuysschen der orgel en kostgeld.	
1868 :	Kostgeld van orgelmaker	6.50

Gegevens uit de begrotingen :

Budget van de Kerkfabriek

Dienstjaar 1856 :

Buitengewone uitgaven

21. *Verbetering, vernieuwing en kuyssching der orgels* 800.00 (francs)

*Dienstjaar 1857 :**Buitengewone uitgaven*

23. *Verbetering, vernieuwing enz. der orgel* 300.00

24. *Vergrooting der hoogzael* 650.00

Dienstjaar 1861 :

1. *Aandeel der fabriek in de vernieuwing der kerk
en verhooging van den toren* 17.000.00

Dienstjaar 1868 :

2. *Kuisschen der orgel, plaatsen van nieuwe blaesbalgen, bijvoeging van
eenen nieuwe register* 525.00

Werklijst der orgelbouwers Stevens te Duffel (afschrift ons ter
hand gesteld door Dhr. G.Potvlieghe) :
vermeldt "Niel, 1944".

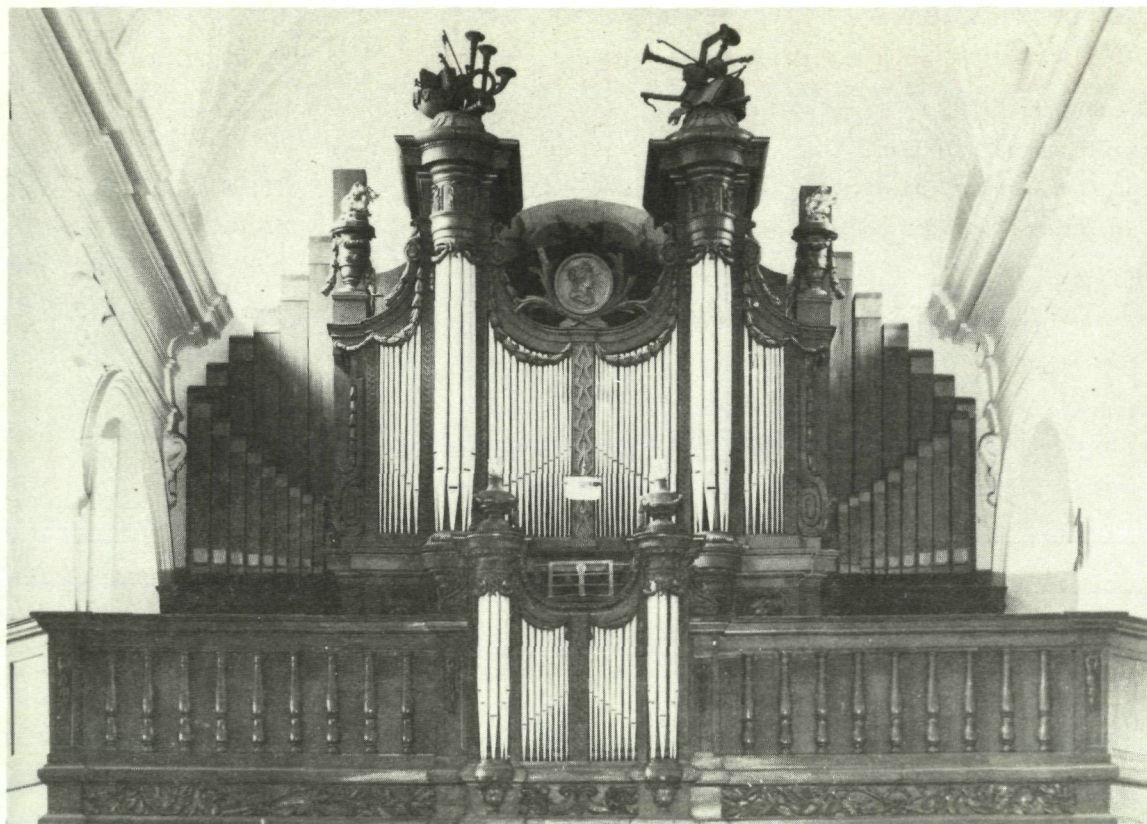
BIBLIOGRAFIE

E.G.J.Gregoir : "Historique ...", Anvers 1865.

p.199-200 : "VAN PETEGHEM (Egide François),

Voici les orgues qu'il a placés de 1764 à 1802 :

....; Niel, 12 reg., fl.1100; "

NIEL, O.L.VROUW

Copyright A.C.L.

Centrum NIEL

Gemeente NIEL (wijk HELLEGAT)

Parochiekerk SINT-JOZEF

=====

Auteur instrument : Alf.Joris / Hasselt.

Bouwjaar : ca. 1950

Onderhoud : fa. Aerts & Castrel / Duffel.

INSTRUMENT

Dispositie

<u>Gr.Org.</u>	<u>Rec.</u>	<u>Ped.</u>	
Monter 8	Harm.fluit 8	Subbas 16	Gr.Org.+ Ped.
Bourdon 8	Viola di gamba 8	Bas 8	Rec.+ Ped.
Wilgenpijp 8	Zweving 8		Gr.Org.+ Rec.
Blokfluit 4	Holpijp 8		Okt.4 Rec.+ Gr.Org.
Oktaaf 4	Zing.princip.4		Okt.16 Rec.+ Gr.Org.
Mixtuur 2-3 r	Kwint 2 ² / ₃		
	Woudfluit 2		Tremolo
	Trompet 8 (gereserveerd)		

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

- zinken frontpijpen, in open opstelling.
- pneumatische traktuur, vrijstaande speeltafel.

HUIDIGE TOESTAND

- normaal bespeelbaar.
-

datum prospectie : juli 1973

Parochiekerk O. L. VROUW

+++++

Bouwjaar : ca. 1720

Sindsdien zijn nog een aantal wijzigingen geschied (b.v. verplaatsen klavier), o.m. in de 2de helft v.d. 19de e. (Vermeersch? Merklin?).

Dispositie

0	Montre 8	
0	Cornet 5 t	
0	Bourdon 16	0 Viola de gamba 8
0	Prestant 4	0 Montre 8
0	Bourdon 8	0 (gemschoorn disk.)
0	Dolciana 8 *	0 Bourdon 8
0	Doublette 2	0 Voix celeste 8 *
0	Flute 4	0 Prestant 4
0	Flûte champêtre 2	0 Flageolette 2
0	(strijker, disk.)	0 Basson 8 bas
0	(fourniture)	0 Hautbois 8 sup.
0	Clairon 4 bas	
0	(bombarde sup.)	
0	(trompet)	

- registertrekkers op 2 horizontale rijen;
 bovenste rij = bovenklavier (Hoofdwerk)
 onderste rij = onderklavier (Positief).
- * = nieuwere registerplaatjes (zoals bij een harmonium).
 (....) = naamplaatje verdwenen.
- 2 pedalen : klavierkoppel
 tremulant

manuaalomvang : C-f''' (in origine C-c''')

pedaalomvang : C-d' (aangehangen aan H.W.)

Pijpwerk

Hoofdwerk

- + front : - Forceville-pijpwerk (de grootste van Montre en Prestant).
 - tamelijk hoog loodgehalte, gehamerd metaal.
 - de voeten zakken door.

+ binnenpijpwerk :

Nota : De ene helft van de windlade bevat telkens 5 pijpen meer dan de andere helft (b.v. 16 + 11), dit vanwege de uitbreiding met 5 cancellen (cis'''-f''') door Th.Smet.

Montre 8 : 16 + 11 pijpen op de lade, Forceville; de 5 kleinste (van de 16) zijn uitbreidingen door Smet.

Cornet 5 r : op originele bankjes van Forceville, 12 + 17 cancellen (in origine 12 + 12); pijpwerk integraal van Forceville, behalve cis'''-f''';

8' = roergedekt.

4' = wijde open fluit.

kwint = id.

2' = id., 1 pijpje is verdwenen.

terts = volledig verdwenen.

Bourdon 16 : Forceville; bas in eik, terzijde geplaatst, de kleinere houten pijpen staan vóór de grote en hebben lange voeten (orig.?); diskant metalen gedekten op de lade (17 + 13).

Prestant 4 : Forceville; 19 + 23 op de lade, de bassen in het front (vervoerd in de middentoren).

Bourdon 8 : Forceville; groot oktaaf in eik, waarvan sommige later

beschilderd werden; verder 23 + 18 gedekten op de lade, iets zwaarder van metaal.

Dolciana 8 : dateert van de 2de helft 19de e.; de baspijpen (C-c°) zijn uitgenomen; dit spel vervangt vermoedelijk een Fluit 4' (de roosterboringen werden verwijld).

Doublette 2 : Forceville; inscriptie "octaef"; volledig op de lade.

Flûte 4 : Forceville-pijpwerk; nogal gehavend; volledig roergedekt; in de bas is de roerlengte 1/2 tot 1/3 v.d. corpuslengte, in de diskant zijn de roeren zolang als het corpus; het is niet zeker dat het register in origine op deze plaats stond.

Flûte 2 : Forceville; tamelijk enge mensuur; de ca. 15 grootste zijn roergedekten met verschuifbare hoeden, de overige zijn roergedekten in flesvorm.

(strijker) : pijpwerk van Th.Smet, inscriptie "Broechem"; enkel diskant (vanaf cis'), 12 + 17 pijpen; in origine stond op deze plaats een Sesquialter 2 r.

Fourniture : in origine 4 koren, thans blijven in de bas nog 3 koren over en in de diskant slechts 2; grotendeels Forceville-pijpwerk dat echter zeer door elkaar gerommeld werd; de huidige samenstelling gaat eerder op Th.Smet terug; schade door hardhandig stemmen.

Bombarde 16 sup.: lijkt van latere datum dan het materiaal van Smet (Vermeersch ?).

Clairon 4 bas : noot-vormige koppen, bekers met blikken onderstukken; veel bekers zijn door Smet vernieuwd.

Trompet 8 : id. als Clairon 4 wat betreft de bas; de diskant lijkt nog meer origineel gebleven te zijn, hoger tingehalte, wijdere mensuur; staat op een van in origine niet-gedeelde sleep.

Positief

+ front : pijpwerk van Th.Smet.

+ binnenpijpwerk :

Viola de gamba 8 : dateert van de 2de helft 19de e.; het groot oktaaf is in grenenhout, de meeste hiervan zijn gekropt; vanaf c° op de lade; in de diskant gewone zijbaardjes, in de bas rolbaarden (= later toevoegsel); expressions.

Montre 8 : op de lade vanaf cis', 15 + 15 pijpen; de bas is gekombineerd met de Viola de gamba.

Gemshoorn 8 sup.: vanaf cis'; 15 + 14 pijpen op de lade; conisch.

Bourdon 8 : een 20-tal van de kleinste in metaal lijken nog van Smet te zijn, de overige zijn recenter; basoktaaf in grenenhout; de metalen pijpen vertonen blaasjes op de buitenwand; er werd aan de opsmeden geknoeid.

Voix celeste : op de lade, vanaf c°; veel wijder dan de Viola de gamba, doch van dezelfde makelij (ca.1870?); tamelijk hoog loodgehalte; expressions.

Prestant 4 : pijpwerk van Smet; de bas in het front, verder 21 + 20 pijpen op de lade.

Flageolet 2 : Smet; 8 gedekten met verschuifbare hoeden, vervolgens 17 + 17 roergedekten in flesvorm en 6 + 6 open pijpjes; kleine voetopeningen.

Basson 8 bas & Hautbois 8 sup.: Smet; koppen in reeds modernere trant, smalle lepels; in de bas enge trechtervormige bekers met blikken onderstukken, een aantal is gekropt; in de diskant 2-delige hobo-bekers (smalle + wijdere trechter).

Windladen

H.W.

- lade van Forceville; in 2 delen.
- door Th.Smet hersteld en met 5 cancellen uitgebreid.
- gespijkerde pijpstokken.
- ventielkast : dubbele ventielen voor de laagste tonen; ingelijmde kleppen; hulpveren bijgevoegd; thans met opliggende voorlagen; inscriptie : "Vernieuwt door Theodor Smet te Duffel 1832".

Pos.

- in de voet van de kast, onder het H.W.
- is vermoedelijk niet meer de lade van het Positief dat door Smet in 1839 bijgebouwd werd; voor het overige is de konstruktie degelijk.
- ventielkast : eiken kleppen, voor- en achteraan in een stift; hulpveren; geen inscripties.

Klaviatuur

- in origine aan de rugwand; ook door Smet werd het klavier aanvankelijk te Broechem op die plaats gehandhaafd.
- later (vermoedelijk 2de helft 19de e.) werd het klavier naar de zijkant verplaatst.
- de stijlen naast de oude klavieropening vertonen nog resp. 8 + 8 en 4 + 4 registergaten.

Traktuur

- + H.W. : walsraam onder de lade, lijkt recenter dan dit van het Pos., er is meer grenen- en beukenhout in verwerkt.
- + Pos. : eiken walsraam onder de lade.

Windvoorziening

- magazijnbalg.
- eiken windkanalen zonder beplakking.
- op een windkanaal staat geschreven :
"Goyvaerts Jos orgelmaker Borgerhout
1-2-1934 Goyvaerts Berchem "

ORGELKAST

- barokke 8'-kast, in origine (te Antwerpen) gebouwd als koordoksaal-orgel; thans met een Onderwerk-front (in niet-overeenstemmende stijl) in de voet van de kast.
- de voet werd in 1832 vernieuwd door Smet i.v.m. de aanpassing aan het gewone doksaal te Broechem.
- de panelen van de bovenkast zijn voorzien van fraai ajourwerk.
- op elk van de twee grote deuren zit nog een sierlijk handgesmeed slot.

ARCHIVALIA

Kerkarchief Broechem (Pastorij) :

"Registre des Deliberations du conseil de Fabrique de la commune de Broechem"
(begonnen in 1809)

Rek. 1 jan. 1923 : "reparatie orgel 15 Meert 26,00 frs."

Vergadering 3 april 1970 : "aanvraag wordt gedaan tot het herstel van orgel en de restauratie van de kerk langs buiten."

"In 1971 wordt bevestiging gegeven voor beide aanvragen. Architect Gevers krijgt 't werk toegewezen voor de kerk.

Voor 't orgel kwamen organist St.Deriemaekers, O.L.Vr.Antwerpen, De Hr Striels en een nederlander de Hr. V.d.Harst. Ze hebben alles nagekeken, alles nagetekend.

Er werd niks meer gehoord sinds 1973."

BIBLIOGRAFIE

- 1) E.G.J.Gregoir : "Historique", Anvers 1865.

p.107 : "Pendant son séjour à Anvers, Forcivil plaça un orgue au chœur du couvent des Dominicains. Après il a construit vers 1732 le grand orgue de cette église."

"Parmi les meilleurs orgues de Forcivil, nous plaçons en première ligne celui qui se trouve à l'église de Broechem (prov. d'Anvers). Il a 2 clav., 22 jeux et pédale accrochée. Cet orgue se trouvait au chœur de l'église des Dominicains (aujourd'hui paroisse de St-Paul) et vers 1827 il a été placé à Broechem. La qualité de certains jeux était tellement harmonieuse que cet orgue fut généralement connu sous le nom du silveren orgel (orgue d'argent). Le prestant est d'un moëlleux fort agréable. Il y a sur cet orgue un viola di gamba, un gemshoorn et bourdon de 16 pieds. L'ensemble est très-satisfaisant et le tout en bois de chène."

p.169 : "SMET-VAN TIENEN (Théodore), à Duffel

Voici les orgues construits par ce facteur :

1832, restauré l'orgue de Broechem;

1839, un positif à l'orgue de Broechem (de J.-B. Forcivil);"

- 2) A.Jansen : "Het meubilair van de Antwerpse St-Pauluskerk", in XXIV° en XXV° Jaarboek van de Koninklijke Oudheidkundige Kring van Antwerpen, 1951, p. 69-74.

p.72 : "In 1654 kreeg Peter Verbruggen de Oude de opdracht een hoogzaal (afb.31-32) met twee altaren op te richten voor het koor,

Het hoogzaal werd afgebroken in 1833; we kennen het slechts door een tekening;"

(afb.31-32 = 2 engelenbeelden).

- 3) a. A.De Belser : "Bijdrage tot de geschiedenis van Broechem", (in samenwerking met de Heemkundige Kring van Broechem), 1963.

p.167 : " 1640 : Men maakt voorbereidselen tot het plaatsens van een groot orgel".

p.168 : " 1707 :, het doksaal werd verplaatst en overgebracht boven het hoofdportaal."

p.172 : " In 1832-33 werd een nieuw orgel aangekocht en geplaatst. Het kwam uit de kerk der predikheren (St.-Paulus) te Antwerpen en was gekend als zeer melodieus, zodat het de bijnaam van "zilveren orgel" verworven had.

Op 25 september 1831 stelt de heer Smet, orgelmaker te Duffel, in een brief zijn voorwaarden tot het plaatsens van het orgel in de kerk te Broechem. Deze zijn, alle kosten inbegrepen, 2300 gulden, courant geld, de vervoerkosten Antwerpen-Broechem blijven ten laste van de kerkfabriek.

De heer Smet heeft het orgel geplaatst. Wanneer ? Een datum is er op de overeenkomst niet te vinden, bewijzen van betaling wel, een in 1833 en twee in 1839. We veronderstellen dat de twee laatste betalingen gedaan zijn toen het orgel al lang geplaatst was, vermoedelijk in het jaar 1832 of 33. In alle geval het was gedurende het herderschap van de eerwaarde heer Raemaekers (1816-1851).

De konditiën waren : het orgel zal geplaatst worden zoals het zich in de kerk der Predikheren bevond, mits enige kleine veranderingen; er zal een nieuw klavier moeten gemaakt worden en een nieuwe onderkast. In zijn brief van 25 september 1831 zegt de aannemer dat hij het oude orgel in de kerk van Broechem zal overnemen voor 600 gulden courant geld.

b. id. : "Bijdragen tot de Geschiedenis van Broechem",

uitg. Heemkundige Kring Broechem, 1952, deel III.

(zelfde tekst als onder a., met volgende bijkomende specificaties :)

p.47 : "Het orgel zal geplaatst worden zoals het zich in de kerk der Predikheren bevond, nochtans zullen de volgende veranderingen moeten gedaan worden :

- a) de verlenging van de secreten zullen moeten bestaan uit 54 toetsen of cansellen, beginnende aan de baskant met ut en eindigende aan de bovenkant (supérieurs) met fa.
- b) er zal een nieuw klavier moeten gemaakt worden, 54 toetsen, platte toetsen belegd met ivoor, verheven toetsen uit zwart ebbenhout.
- c) abrege, staanders, haspels en tuimelaars zullen moeten vernieuwd worden.
- d) de drie blaasbalgen zullen ook als nieuw voorzien worden.

e) geheel nieuw : pijpwerk voor de verlenging van al de registers, geheel nieuwe trompetten van 8 voet, bas en supérieurs, nieuwe clairon.

f) een nieuwe onderkast. "

- 4) G.Moortgat : "Oude Orgels in Vlaanderen" II, uitg. Dienst Pers & Publikaties v.d. BRT, brochure nr.30, 1965.

(zie p. 46-47).

- 5) F.Peeters & M.A.Vente : "De Orgelkunst in de Nederlanden", uitg. Mercatorfonds, Antwerpen 1972.

p.209 : (werken van J.B.Forceville) "Antwerpen, dominicanen (thans St.-Paulus), koororgel (1720, in 1827 naar Broechem overgeplaatst met enkele wijzigingen aan dispositie en orgelkast),"

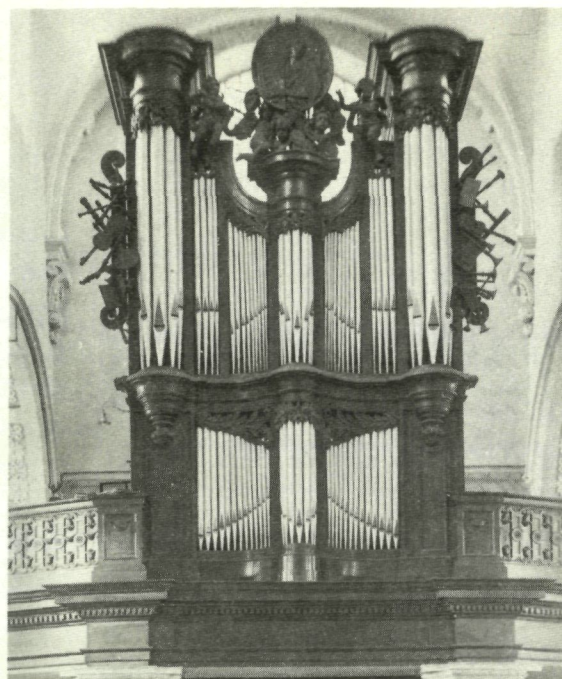
HUIDIGE TOESTAND

instrument : in verval, nagenoeg buiten gebruik.

meubel : in verval.

onderhoud : sedert geruime tijd geen meer.

datum prospectie : november 1978

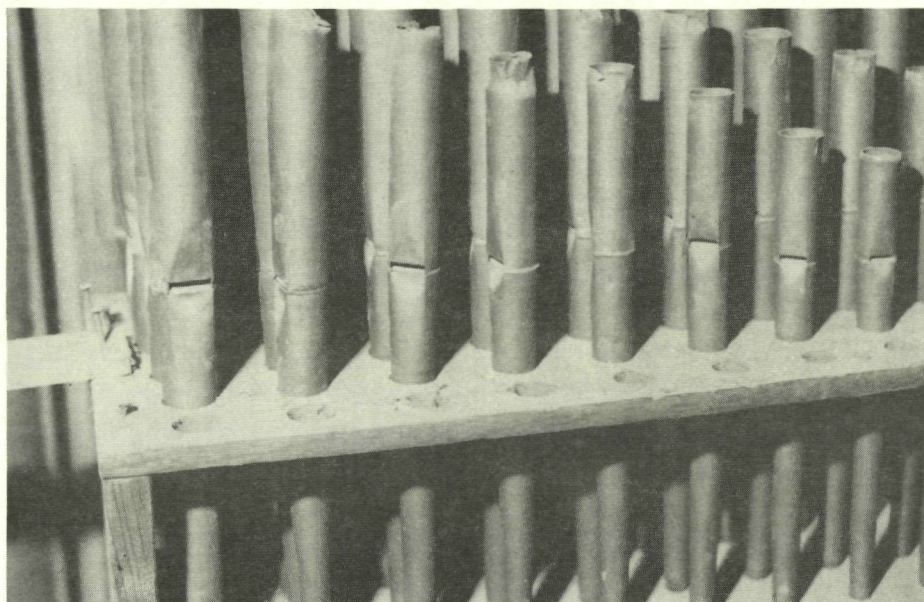
Copyright A.C.L.

BROECHEM, O.L.VROUW

Cliché van ca. 1932

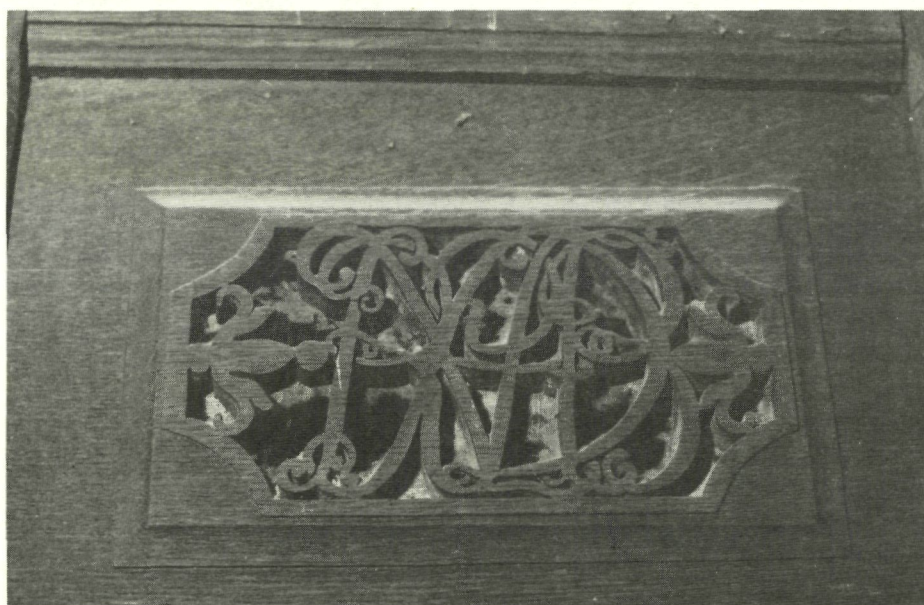

Cliché van 1970

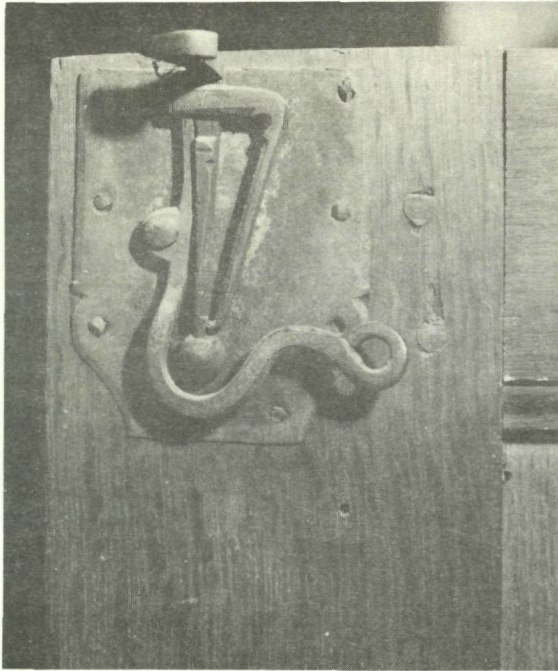
BROECHEM, O.L.VROUW

Cornet

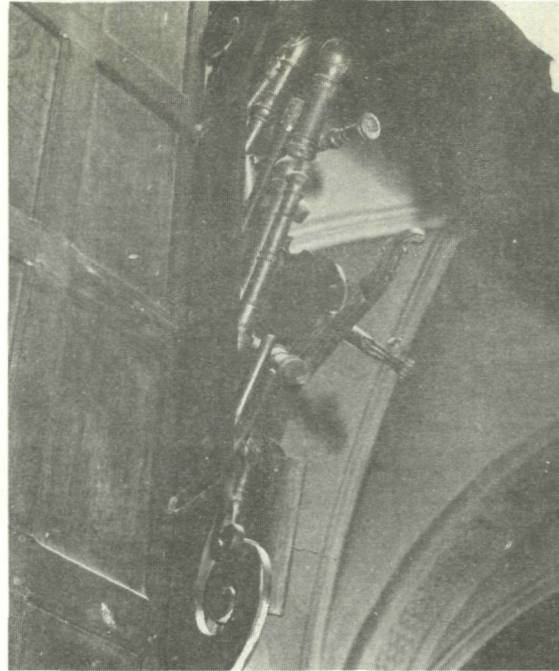

BROECHEM, O.L.VROUW

Ajour

BROECHEM, O.L.VROUW

Deurslot

Ornament

Centrum RANST

Gemeente BROECHEM

Parochiekerk O.L.VROUW

=====

B. Orgel in het koor

+++++

Auteur instrument : fa. J.Stevens / Duffel.

Bouwjaar : 1957

Het orgel werd oorspronkelijk gebouwd voor het "Missiecollege" te Lier (voorm. paters Picpussen). Het werd in 1972-73 door de kerkfabriek van Broechem aangekocht, en overgeplaatst door de fa. Aerts & Castrel / Duffel.

INSTRUMENT

Dispositie

Bourdon 16	}	unit op klav. I, II en Ped.
Prestant 8		
Gedekt 8		
Prestant 4		
Roerfluit 4		
Octaaf 2		
Mixtuur 3 s		
Kromhoorn 8	}	

Tutti in-uit.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

- electro-pneumatisch unit-systeem.
 - vrijstaande speeltafel naast het orgel.
 - basismeubel met pijpwerk in open opstelling, geplaatst beganegronds in het koor.
-

 ARCHIVALIA

- 1) Werklijst der orgelbouwers Stevens te Duffel (afschrift ons ter hand gesteld door Dhr. G.Potvlieghe.
vermelding : " 1957 - Lier, Missiekollege ".
 - 2) Kerkarchief Broechem (Pastorij).
"Registre des Deliberations du conseil de Fabrique de la commune de Broechem" (beginnend in 1809) :
*"Intussen kochten we in 1972 het koororgel der paters picpussen dat stond in het College der Paters te Lier
voor de prijs van 220.000 fr. geplaatst."*
-

BIBLIOGRAFIE

- 1) 'De Praestant' VI°jg.(1957), p.50, rubriek "Orgelinhuldigingen" :
Lier, kollege, 13 januari 1957.
Orgelbouwer : Fa. J.Stevens, Duffel.
Samenstelling : Bourdon 16, Prestant 8, Gedekt 8,
Prestant 4, Roerfluit 4, Octaaf 2,
Mixtuur 3 s, Kromhoorn 8.
Het orgel heeft 2 manualen en pedaal, waarop de registers onafhankelijk opgeroepen kunnen worden.
Gastorganist : Jos Van Looy.
 - 2) 'Mededelingen van het Centraal Orgelarchief', jg.1978, p.40.
Werklijst fa. Aerts & Castrel 1973 : "Broechem, koororgel, verbouwing".
-

HUIDIGE TOESTAND

- normaal.

datum prospektie : november 1978

Centrum RANST

Gemeente EMBLEM

Parochiekerk SINT-GUMMARUS

=====

Auteur instrument : Jos. Stevens / Duffel.

Bouwjaar : rond 1900 ?

Transformatie : Jos. Stevens / Duffel, 1932.

INSTRUMENT

Dispositie

<u>Gr.Org.</u>	<u>Rec.</u>	<u>Ped.</u>
Monter 8	Flûte harmon.8	Sousbasse 16
Bourdon harm.8	Viola di gamba 8	Basse 8
Prestant 4	Voix céleste 8	
	Fluit 4	
	Quinte 2 $\frac{2}{3}$	
	Trompette 8	

P + I, P + II, I + II,

I + I 16, II + II 16,

Zwelkast.

I + II 16, I + II 4,

Tutti, Tremolo.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-d'

- pneumatische traktuur; vrijstaande speeltafel.

- alles blijkbaar nieuw van J.Stevens.

ORGELKAST

- vóór de doksaalnis 2 sierfronten in neo-gotische stijl;

de orgelkassen zelf staan meer naar achter op het doksaal.

- de speeltafel is later (1932?) meer naar achter verplaatst.

ARCHIVALIA

Werklijst van de orgelbouwers Stevens te Duffel (afschrift ons ter hand gesteld door Dhr. G.Potvlieghe) :

- eerste vermelding bij J.Stevens "Emblehem 16" (zonder datum).
 - tweede vermelding "1932 - Emblehem".
-

HUIDIGE TOESTAND

- in verval.
-

datum prospektie : november 1978

In bijlage :

Archivalia en Bibliografie aangaande voormalige orgels.

Bijlage - EMBLEM, St-Gummaruskerk.

ARCHIVALIA

Volgende archiefttekst werd door Dhr. G.Potvlieghe opgezocht en ons ter beschikking gesteld voor publikatie :

Rijksarchief Antwerpen,

Kerkelijke archieven Emblem, nr. 38 :

" A M D G

De eerstondergetekende A.E.Van Donghen pastor, J.J.Van Camp, burgemeester, M.G.Torfs, P.G.Meylemans, J.B.Verachtert, P.G.Goeyvaerts en J.Peeters, alle leden van den fabriekraed der parochiale kerk van den H.Gummarus binnen Emblehem, provincie Antwerpen verklaren by deze overeengekomen te zyn met den laetstondergeteekenden den heer Mondt Groenewoudt, orgelmaker te Lier Zelfde provincie, die deze overeenkomst verklaert te aenveerden, voor het hermaken, verbeteren en plaetzen der oude orgel in de nieuwgebouwde kerk aldaer, alles in den besten staet en op zyne eigene kosten

En zulke op de volgende Voorwaerden

- 1° Dat den orgelmaker zal moeten leveren en plaetzen eenen nieuwen blaesbalk belegd met dubbel wit leder in denenhout en mouvementen in eik a reservoir*
- 2° Een nieuw Clavier van vyf octaven met abrege in eik*
- 3° De noodige mecanieken zoo als trekkers, rouloirs voor abrege, die het noodige vereischt in eik of het zy voor sommige voorwerpen, zooals vergetten en giedens voor de ligtheid in denenhout*
- 2° (sic) Dat hy zal moeten kuisschen en her stellen de pypen der trompet, der grondspelpypen, sommige windbuyzen, houte pypen en andere noodzakelykheden doen rakende de harmonie en het harmoniseren*
- 3° Alle de voorgemelde voorwerpen zal den orgelmaker ten zynen kosten ter plaetse moeten vervoeren, zonder iets uit den hoofde noch om eenige andere rede te kunnen eisschen Bovendien zullen de mondkosten tot het stellen en vervoeren der orgel benoodigd uitsluitend ten zynen lasten wezen*
- 4° Alle de oude voorwerpen die te voren aen de orgel gediend hebben en voor deze herstelling niet meer dienende, met een woord al wat door nieuw vervangen is, zal den eigendom van den orgelmaker zyn.*
- 5° Den orgelmaker blijft gedurende tien Jaren borg en verantwoordelijk voor alle*

zyn werk, mits geene andere stieldoende aen de orgel te laten werken, noch geene vrywillige breuken aen de zelve toe te brengen op breking van conditie. Hy zal daeren boven gedurende twee jaren de orgel gratis vry houden in stemming, mits twee mael 's jaers de orgel te onder zoeken. Na verloop van twee jaren zal den orgelmaker een abonnement van tien franc 's Jaers toegestaen worden voor de stemming

6° *Alle het werk verrigt zynde zal het zelve gekeurd worden door twee orgellisten door den kerkenraad aengesteld voor al eer den orgelmaker schyding van zyn werk zal kunnen doen*

7° *Na de goedkeuring der werken zal door den heere pastor aen den orgelmaker een bewys geteekend door de keurders orgellisten afgeleverd worden*

8° *ten laetsten voor alle de bovengemelde werken, leveringen enz zal door den kerkenraad van Emblehem aen den orgelmaker na voltrekking en goedkeuring der zelve betaeld worden de som van zevenhonderd francs*

Aldus gedaen in dubbele expeditie, waarvan idere party der Contractanten een afschrift afgeleverd is

Emblehem 22 Juny achttienhonderd zes en vyftig

A.E. Van Donghen pastor

J J Van Camps

P G Meylemans

J Peeters

J B Verachtert

M G Torfs

P G Govaerts

behalve de boven gemelde werken verbind ik my nog een voetklavier te maken van twee octaven in Eykenhout met abrege

H Mondt-Groenewout

orgelmaker te Lier

BIBLIOGRAFIE

J.B. Stockmans : "Geschiedenis der gemeenten Kessel, Bevel, Nylen, Emblehem en Gestel", drukk. J. & H. Taymans, Lier 1910.

p. 269 : "In 1791 werd de orgelkas en het orgel vernieuwd door Paulus van Overbeek".

(nota : dit geschiedde eveneens na een kerkverbouwing).

Centrum RANST

Wijk MILLEGEM

Parochiekerk O.L.VROUW

=====

Auteur instrument : Carolus Dillens / Mechelen.

Bouwjaar : 1723

Het gaat hier blijkbaar om een ouder orgel, dat door Dillens vernieuwd werd. Het stond aanvankelijk in de hoofdkerk te Ranst; toen men aldaar een grotere kerk bouwde, werd het orgel naar het kleinere kerkje van Millegem overgebracht. Deze overplaatsing geschiedde ca.1837, vermoedelijk door Th.Smet uit Duffel (die een nieuw orgel te Ranst leverde). Nadien vonden nog een aantal betreurenswaardige ingrepen plaats.

INSTRUMENT

Dispositie

Prestant 4	Kornet
Bourdon 8	Doublet 2
Fluit 4	(vast)
(vast)	Nazard 2 ² / ₃
(vast)	Fournituur
Trompet bas 8	Trompet sup.8

- manuaalomvang : C-c'''

(de toetsen Cis, Dis, Fis en Gis zijn gekoppeld aan resp. cis°, dis°, fis° en gis°; de windlade was dus vooreerst voorzien voor een klavier met verkort oktaaf.)

- geen pedaal.

Pijpwerk

- er is pijpwerk uit diverse periodes aanwezig; het oudste pijpwerk is met behulp van krijtlijm gesoldeerd; er zijn ook gedekten waarvan de corpora ouder zijn (met krijtlijm) en de hoeden van latere datum (met boluslijm); het pijpwerk van Dillens is lichter van konstruktie dan het ouder materiaal.

- zeer gehavend o.m. door stem-insnijdingen.

+ front :

- hoog loodgehalte (hoogstens 5 à 6 % tin); gehamerd metaal, tamelijk dunwandig.
- d.m.v. krijtlijm gesoldeerd.
- was in origine met tinfoolie beplakt; thans beschilderd.
- langwerpige overlengte-gaten; in de middentoren veel overlengte, in de zijvelden minder.
- zijveld middentoren zijveld
XXXXXXXXXX XXXXXXXX XXXXXXXXXXXX

X = niet-sprekend

- de frontpijpen staan op afzonderlijke blokjes die door hoekvormige kondukten met de windlade verbonden zijn (de lade ligt een 10 cm hoger dan het front).

+ binnenpijpwerk :

- zeer lage pijproosters, het pijpwerk staat hierdoor niet al te stevig.
- de trompet staat in een hoger nieuw rooster.

Cornet : op 2 originele bankjes, elk met 12 cancellen; zeer laag pijprooster; 4 koren; vrij grof geschaafd metaal; iets anders van faktuur dan Prestant 4;

4' = zeer wijde open fluit; gotische labiumvorm.

2 ²/₃', 2' en 1 ³/₅' = wijde open fluiten; ingedrukte labia.

Prestant 4 : bas in het front; verder op de lade, vrij hoog loodgehalte; korte voeten; breed gelabieerd, hoge opsnode, enkele kernprikjes; inritsing en hoog en laag doorgetrokken.

Bourdon 8 : enge mensuur; 3 eiken baspijpen, achter de middentoren van het front opgesteld; verder metalen pijpen op de lade, met zelfde konstruktiekenmerken als Prestant; metaalplaat op grof doek gegoten; een aantal is vernieuwd door Dillens (driehoekige i.p.v. gotische labiumvorm), ook de hoeden zijn grotendeels vernieuwd (in origine een dichtgesoldeerde bourdon ?); mond-inritsing en zeer ver doorgetrokken (in de voet met de inkerving aan de buitenkant !).

Doublette 2 : oud + aanvullingen door Dillens; volledig op de lade; zeer breed gelabieerd zoals het overige oudste pijpwerk; korte voeten, grote voetopeningen; hier en daar later van baardjes voorzien.

Fluit 4 : Dillens-pijpwerk, bovenlabia in driehoekvorm, ronde onderlabia; weinig en soms geen kernprikken; hoge opsmeden; 21 gedekten met hoeden, verder 12 + 12 roergedekten in flesvorm; \emptyset roer = $1/3$ van \emptyset corpus, L roer = $3/5$ van L corpus; roeren zeer beschadigd.

open plaats : origineel pijprooster nog aanwezig; naar de boringen te oordelen een register met prestant-karakter (Sesquialter ? Terts ?), vermoedelijk gedeeld; de boringen staan niet op één rij.

Nasard : oud, gereviseerd en bijgevuld door Dillens; 11 + 12 gedekten met hoeden en verder 22 roergedekten in flesvorm; de roeren zijn bijna zo lang als de corpora, de \emptyset bedraagt $1/2$ van de corpus- \emptyset ; enkele pijpjes zijn later vervangen door open pijpjes.

open plaats : ?

Fourniture : in origine 4 koren, niet gesplitst in Fourniture/Cymbale; de 2 hoogste koren zijn integraal verdwenen, het overige pijpwerk is zeer dooreengehaald; gotische labiumvormen.

Trompet 8 B + D : niet zo wijde mensuur;

bas (21 pijpen) is mogelijk nieuw (vernieuwd ?) door Th.Smet; bekers met blikken onderstukken, de kleinste hebben een kort onderstuk, bij de grootste komt het tot op $1/3$ van de bekerlengte, de bovenstukken zijn in lood; noot-vormige koppen, bovenaan afgescherpt, onderaan uitgehold; lepels met langzame afronding aan de top, niet zo breed.

diskant (ab cis') is nog van Dillens; tinnen bekers die voor een gedeelte nog ouder lijken te zijn; zeer dunwandig tin; de bovenranden van de bekers zijn zeer geschonden; er is ook veel tinziekte ingetreden; kurk-vormige koppen, licht conisch, onderaan afgeschuind; lepels korter dan in de bas; dunne grof gevijlde tongen; de voeten zijn iets langer en hebben een afzonderlijk aangesoldeerde top, dikwandig metaal, hoog loodgehalte; ijzeren stemkrukken op Franse wijze; de kleinste zijn aanvullingen, samengesteld uit oude onderdelen (b.v. koppen van Dillens) en nieuwere (b.v. loden bekers).

Windlade

- lade van 45 cancellen.

- onderaan beplakt met leder, dat thans gebarsten en gescheurd is.
- het lijkt niet onmogelijk dat de lade bovenaan gesponseld is.
- gespijkerde pijpstokken; omheen de koppen van de spijkers zit een stukje hard leder.
- de pijpstokken en het fundamentbord zijn gehekt.
- ventielkast :
 - brede, tamelijk platte kleppen; ingelijmd.
 - dunne messing-stiftjes ter geleiding aan de zijkant.
 - deels oudere veren (met 1 krul), deels nieuwere, alsook hulpveren.
 - alle pulpeten en schalmstokjes zijn versleten of vervangen.
- inscriptie :

" me fecit Carolus Dillens Mechelinensis "
gris i723

Deze inscriptie is met de jaren zeer vervaagd. Door sommigen werd het jaartal ook gelezen als 1713 of 1733; ons lijkt echter het oude schrift als 1723 te interpreteren, op de 1 staat een puntje (i), op de 2 niet.

Traktuur

- + toetstraktuur :
 - het wellenbord is aan de binnenkast vastgespijkerd.
 - eiken dokjes en wellen, ijzeren armpjes.
 - eiken abstrakten.
- + registertraktuur :
 - vierkante registerstokken, ronde registertrekkertjes waarvan er 2 vernieuwd zijn (in niet overeenstemmende maten).
 - eiken walsen met ijzeren armen.
 - tamelijk dunne wals-banken.

Klaviatuur

- ingebouwd aan de achterwand.
- in origine verkort oktaaf; Dillens maakte een volledig klavier doch met oktaafkoppeling op de toetsen Cis, Dis, Fis en Gis, zodat de reële tessituur van 45 tonen eigenlijk in voege bleef.
- staartklavier, de toetsen zijn onderaan naar achter toe afgeschuind,

- de staart is vastgehecht met een uitneembaar ringpennetje.
- bakstukken met ebben-fineer en 2 parallel ingewerkte reepjes been.
 - fraai oud beenbeleg op de witte toetsen (slechts één werd vernieuwd); zwarte toetsen in ebbenhout, die vooraan iets hoger zijn dan achteraan.

Windvoorziening

- wordt nog steeds met de hand bediend (geen ventilator).
- 3 originele vouwbalgen met 2 hele en 2 halve plooiën, 3 handpompen; de middenste balg is buiten werking.
- het windkanaal is nog deels origineel, zeker wat betreft het gedeelte binnen de orgelkast.
- vermoedelijk van in oorsprong zonder tremulant.

ORGELKAST

- fraaie barokkast, in de balustrade gebouwd, met typische naar binnen zwenkende voet; sobere ornamentiek; kenmerkend zijn de halve bogen die de kroonlijst van de middentoren flankeren.
- het meubel helt thans over naar voor.
- de zijkanten zijn beschilderd met bruine verf.

ARCHIVALIA

Kerkarchief Ranst/St-Pancratiuskerk (Pastorij).

"Inventaris van de meubelen en huisraad der kerken van Ranst en Millegem"
(opgemaakt in 1883)

"4.Orgels

1°

2° Een orgel, met eike kas etc., in de kerk van Millegem.

*Dit orgel werd gemaakt in 1713, voor de kerk van Ranst,
en werd in die van Millegem geplaatst in 1837."*

BIBLIOGRAFIE

G.Moortgat : "Oude Orgels in Vlaanderen" II, uitg. Dienst Pers & Publicaties van de BRT, brochure nr.30, 1965.

zie p. 114 + 115.

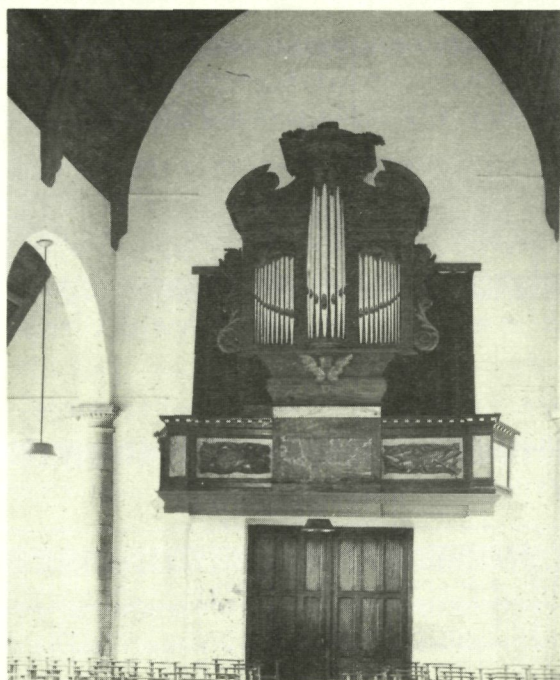
HUIDIGE TOESTAND

instrument : in verval, buiten gebruik.

meubel : in verval.

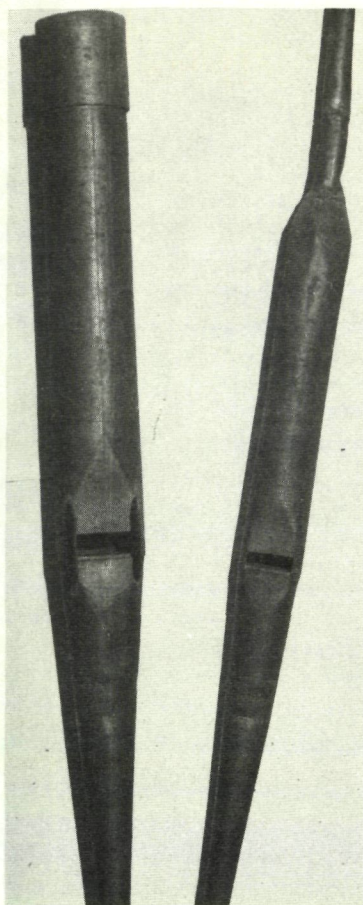
onderhoud : geen meer.

datum prospektie : juli 1979

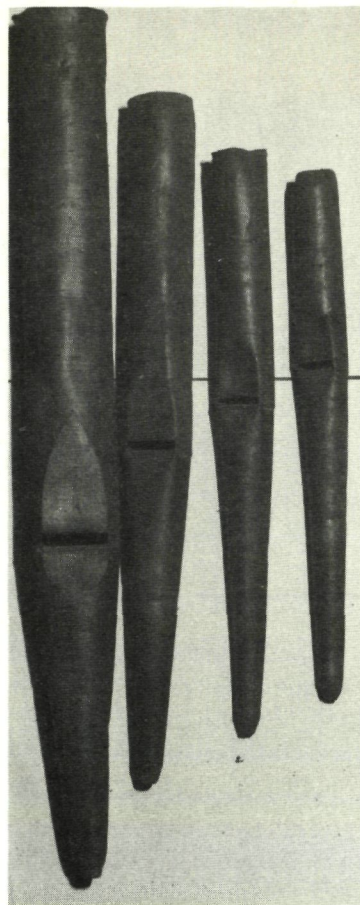
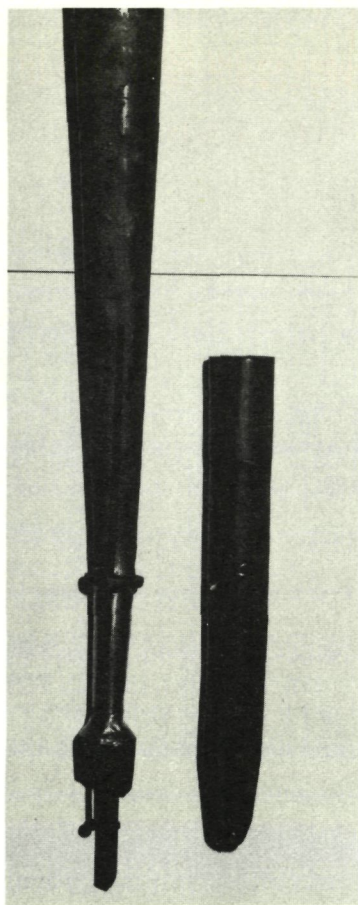

Copyright A.C.L.

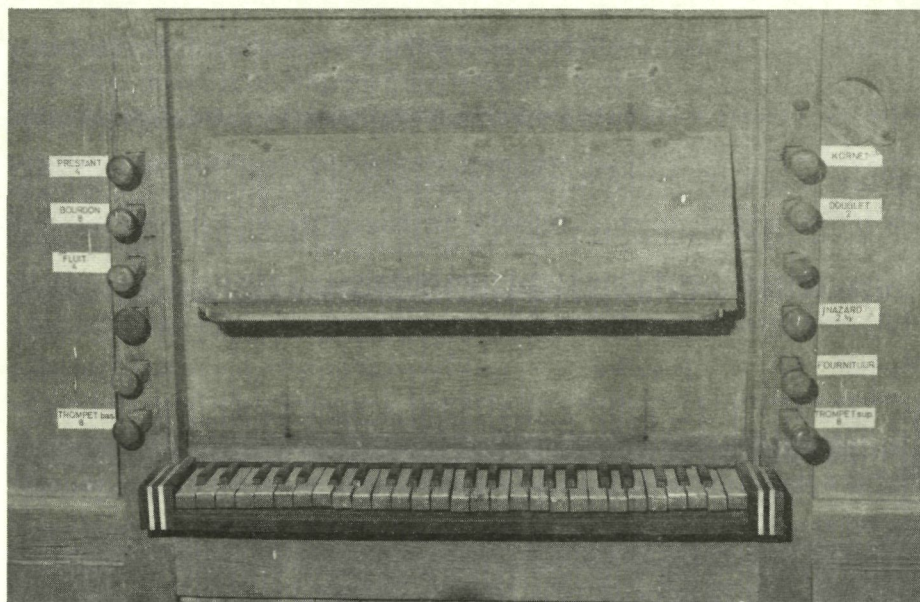
MILLEGEM, O.L.VROUW**Algemeen zicht****Orgelfront**

MILLEGEM, O.L.VROUW

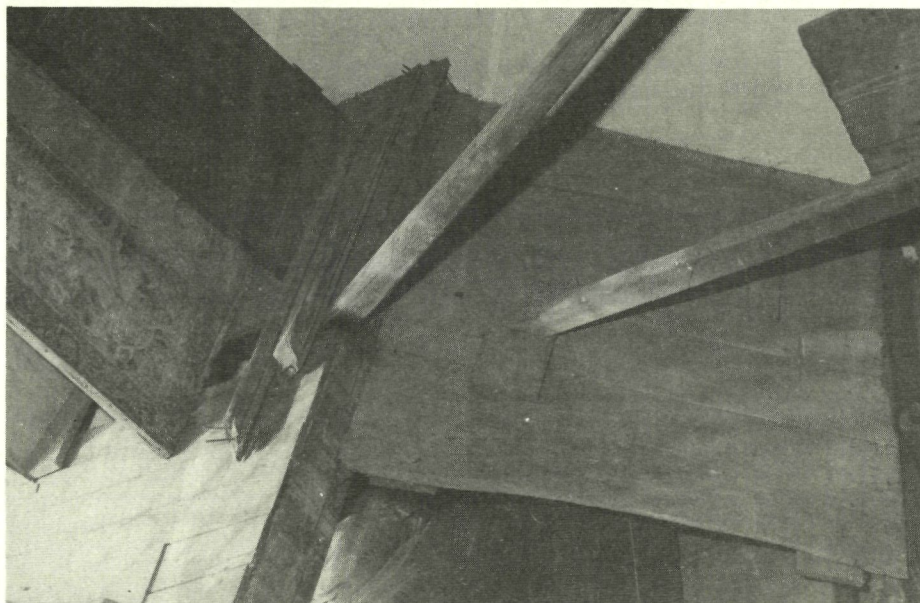

Divers oud pijpwerk

MILLEGEM, O.L.VROUW

Klaviatuur

MILLEGEM, O.L.VROUW

Oude balgen (fragment)

Centrum RANST

Gemeente OELEGEM

Parochiekerk O.L.VROUW

=====

Auteur instrument : Jos.Stevens / Duffel.

Bouwjaar : 1929

De kerk werd op 8 oktober 1914 in brand gestoken, zodat alleen
de muren recht bleven; het vorig orgel ging toen in de vlammen op.

INSTRUMENT

Dispositie

<u>Gr.Org.</u>	<u>Réc.</u>	<u>Ped.</u>
Bourdon 16	Flute harm.8	Soubasse 16
Montre 8	Viola di gamba 8	Basse 8
Bourdon harm.8	Voix celeste 8	Fluit 4
Prestant 4	Mélophone 4	
	Nazard 2 ² / ₃	
	Doublette 2	
	Trompette harm.8	
	Basson-Hautbois 8	

pedalen : Tir.Gr.Org./ Tir.Réc./Copula/ Oct.gr.Réc.-Gr.Org./ Oct.aigue
Réc.Gr.Org./ Zwellkast / Tutti / Tremolo.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

- pneumatische traktuur.
- vrijstaande speeltafel.
- kasten links en rechts op het doksaal, met sierfront.

BIBLIOGRAFIE

- 1) H.V.Couwenbergh : "L'Orgue ancien et moderne", uitg. J.Van In, Lier,
s.d. (=1887).
-

p.104 : "*Mr. L.Dryvers construisit encore les orgues suivantes :*

Oeleghem, église paroissiale : grand orgue à 2 claviers et pédales".

- 2) Werklijst Orgelbouwers Stevens / Duffel (afschrift ons bezorgd door Dhr. G.Potvlieghe) :
vermelding "Oeleghem, 1929".

HUIDIGE TOESTAND

- normaal.

datum prospektie : maart 1979

Centrum RANST

Gemeente RANST

Parochiekerk SINT-PANCRATIUS

=====

Voorgeschiedenis :

Een eerste orgel te Ranst waarover ons gegevens overgeleverd zijn is het Dillens-orgel van 1723, dat zich thans te Millegem (bijkerk van Ranst) bevindt.

Een nieuw orgel werd te Ranst gebouwd door Th.Smet uit Duffel, in 1835.

Op 22 maart 1854 brandde de kerk mee af tijdens een grote brand die een ruim gedeelte van het dorp trof.

Auteur huidig instrument : H.Vermeersch / Duffel.

Auteur orgelkast : S.A.Bogaerts / Ranst.

Bouwjaar : 1866

Transformaties : fa. B.Pels-D'Hondt / Herselt, 1965 en 1967,
advies Kan. J.Joris.

INSTRUMENT

Dispositie

(volgens registeropstelling)

<u>Gr.Org.</u>	<u>Pos.</u>	<u>Pos.</u>	<u>Gr.Org.</u>
Bourdon 16	Praestant 2	Gemshoorn 8	(dicht)
Viola 8	Fluit 4	Bourdon 8	Praestant 8
Octaaf 4	Hobo 8	Cymbel	Bourdon 8
Kwint 2 ² / ₃	(dicht)	Tremolo	Roerfluit 4
Mixtuur			Octaaf 2
Trompet 8			Cornet
(dicht)			Klaroen 4 / 16
(dicht)			(dicht)
<u>Ped.</u>	<u>Ped.</u>		
Klaroen 4	(dicht)		
Bazuin 16	Trompet 8		
Praestant 4	Gemshoorn 2		
Subbas 16	Fluit 8		

pedalen : P + I, P + II, I + II.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-d'

Pijpwerk

+ front :

- anderhalf oktaaf van Prestant 8 en een half oktaaf van Octaaf 4 staan in het front van de linkse kast; de overige frontpijpen zijn vals; die op de hoogte van het Positief zijn halve zinken "pijpen".
- het front van de rechtse kast (die enkel het Pedaal bevat) is volledig vals; halve houten staven met zinkbeslag aan de voorkant.

+ binnenpijpwerk :

Groot orgel

Praestant 8 : "Montre" van Vermeersch; bas in het front, vanaf g° op de windlade; voormalige stemsleuven werden dichtgemaakt.

Bourdon 16 : tamelijk wijde mensuur; de 2 grootste oktaven zijn in grenenhout en staan terzijde; met bolus beschilderd; ronde voeten in eik; eiken voorlagen; de bovenlabia zijn aan de binnenkant uitgegutst; verder metalen gedekten met verschuifbare hoeden, op de lade.

Viola 8 : het laagste oktaaf is gekombineerd met de Montre; van baardjes voorzien, die omwille van de toonophoging afgesneden werden; er zijn stemsleuven in het pijpwerk.

Bourdon 8 : zelfde konstruktiekenmerken als Bourdon 16, doch iets engere mensuur; groot oktaaf in hout, terzijde afgevoerd.

Octaaf 4 : vanaf Fis op de lade; stemrollen bij de grootste, de kleinere zijn met de stemhoorn gestemd geweest.

Fluit 4 : in de bas gedekt met hoeden; verder 18 + 19 roergedekten in flesvorm (\emptyset roer = $\frac{1}{3}$ v. \emptyset corpus; L roer = $\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{5}$ L corp.).

Kwint 2 $\frac{2}{3}$: prestantmensuur; in de bas met stemrollen, in de diskant met de stemhoorn gestemd (origineel).

Octaaf 2 : id.; enkel de grootste met stemrollen.

Mixtuur 3-4 r : in het laagste oktaaf 3 koren, in het tweede 4 koren en verder weer 3 koren.

Cornet 5 r : 8' gedekt met verschuifbare hoeden, iets enger dan Bourdon 8;
 de overige koren zijn wijde open fluiten; zeer lage opsnedes.
 Bombarde 16 sup.: het is niet onmogelijk dat de bekers ingekort werden.
 Trompet 8 : ééndelige bekers zonder blikken onderstukken; ingekort;
 de 12 kleinste hebben dubbele bekerlengte ("harmonique"); de 3
 kleinste zijn verdwenen en vervangen door hobo-pijpjes.
 Klaroen 4 : enkel bas.

Positief

Gemshoorn 8 : 44 pijpen op de lade; de bas is gekombineerd met Bourdon 8;
 oude stemsleuven werden dichtgesoldeerd (op niet zeer ambachtelijke
 wijze), nieuwe werden in de plaats gemaakt.
 Praestant 2 : nieuw van Pels, spotted metaal, stemringen.
 Bourdon 8 : groot oktaaf in een zachte houtsoort, gedraaide voeten en
 monden in eik; de labia zijn aan de binnenkant uitgegutst;
 beschilderd met een rode verf; verder 44 metalen gedekten op de lade;
 regelmatig zijn kleine kernprikjes toegepast.
 Fluit 4 : enge mensuur; conisch toelopende corpora (verhouding 1/4);
 tamelijk hoog tingehalte; nogal schuine kernen, opgezette verhoging
 naar de voorkant van de kern toe; de grootste hebben zijbaardjes.
 Cymbel : nieuw van Pels, spotted metaal, met stemringen.
 Hobo 8 : "Basson-Hautbois", in de bas één trechtervormige beker met
 blikken onderstuk, in de diskant 2-delige bekers; recent werden
 gaatjes in de bekers gemaakt; de koppen zijn nogal geoxideerd;
 smalle lepels in messing.

Pedaal

Subbas 16 : volledig in hout; zelfde konstruktiekenmerken als de
 overige houten pijpen (cfr.supra).
 Fluit 8 : 1 oktaaf in hout, open; verder metalen conische pijpen
 (zoals gemshoorn).
 Prestant 4 : door Pels van rolbaarden voorzien.
 Gemshoorn 2 : wijde open fluit; is vermoedelijk ouder ingekort pijpwerk.
 Bombarde, Trompet en Klaroen : eiken koppen en voeten, metalen bekers.

Windladen

- laden van Vermeersch + wijzigingen door Pels; ééndelige lade voor

het Positief, gelegen boven het Groot Orgel; de pedaallade in de tegenoverstaande kast.

- de tafel is vervangen door multiplex.
- de pijpstokken zijn deels oud, doch werden opgehoogd voor het aanbrengen van telescopische veren.
- thans van nieuwe schokbalgen voorzien.
- de kondukten naar de afgevoerde pijpen zijn nieuwe flexibele alu-buizen.

Traktuur

- + toetstraktuur : volledig vernieuwd door Pels.
- + registertraktuur : oud; het gedeelte van de registerstokken dat uit de kast komt is rond, het gedeelte dat er binnen blijft is vierkant.

Klaviatuur

- integraal nieuw van Pels.
- ingebouwd op de plaats van het origineel klavier.

Windvoorziening

- magazijnbalg.
- nieuwe windkanalen.
- nieuwe ventilator.
- nieuwe tremulant.

ORGELKAST

- 2-delig meubel in neo-gotische stijl.
- rugwand en één zijwand van elke kast zijn aangebouwd tegen de doksaalmuren.

ARCHIVALIA

Nota : Een gedeelte van de archieven bevond zich in de toren van de kerk en is verloren gegaan bij de brand in 1854.

Kerkarchief, bewaard op de pastorie :

- 1) Een gedeelte van een dokument (te dateren ca.1854) :

" den 22 m zijn afgebrand (huizen)

eyndelyk het grootste ongeluk van alles, onze schoone Kerk

.....

hoogzaal met het orgel

2) Boek "Memoriën & Jaergetijden"

Pastoor Maes en Van Hemel 1816-1872.

p.29 :

"Het nieuw orgel gemaakt door de heer Vermeersch en gesteld in 7^{ber} 1866.
heeft den Kerkenraad gekozen voor blaser Josephus Daems,"

3) "Inventaris van de meubelen en huisraad der kerken
van Ranst en Millegem".

(opgemaakt in 1883)

" 4. Orgels

1° Een groot orgel, met positief en pédal séparé, gemaakt in 1866, door
H.Vermeersch, orgelmaker te Duffel, in eene eikhouten gothieke orgelkas
(kerk van Ranst).

2° Een orgel, met eike kas etc., in de kerk van Millegem.

Dit orgel werd gemaakt in 1713, voor de kerk van Ranst, en werd in die
van Millegem geplaatst in 1837."

BIBLIOGRAFIE

1) E.G.J.Gregoir : "Historique", Anvers 1865.

p.169 : "SMET-VAN TIENEN (Théodore),

Voici les orgues construits par ce facteur :;

1835, un orgue à Jodoigne, Londerzeel et Ranst;"

2) 'De Praestant' XIV°jg.(1965), p.69, onder "Orgelnieuws", over Ranst :

".... Het orgel werd gerestaureerd door Fa. B.Pels-D'Hondt, Herselt".

3) 'De Praestant' XVI°jg.(1967), p.45, rubriek "Orgelinhuldigingen" :

Orgelbouwer : Fa.B.Pels-D'Hondt / Herselt.

restauratie, met nieuwe traktuur.

(volgt dispositie).

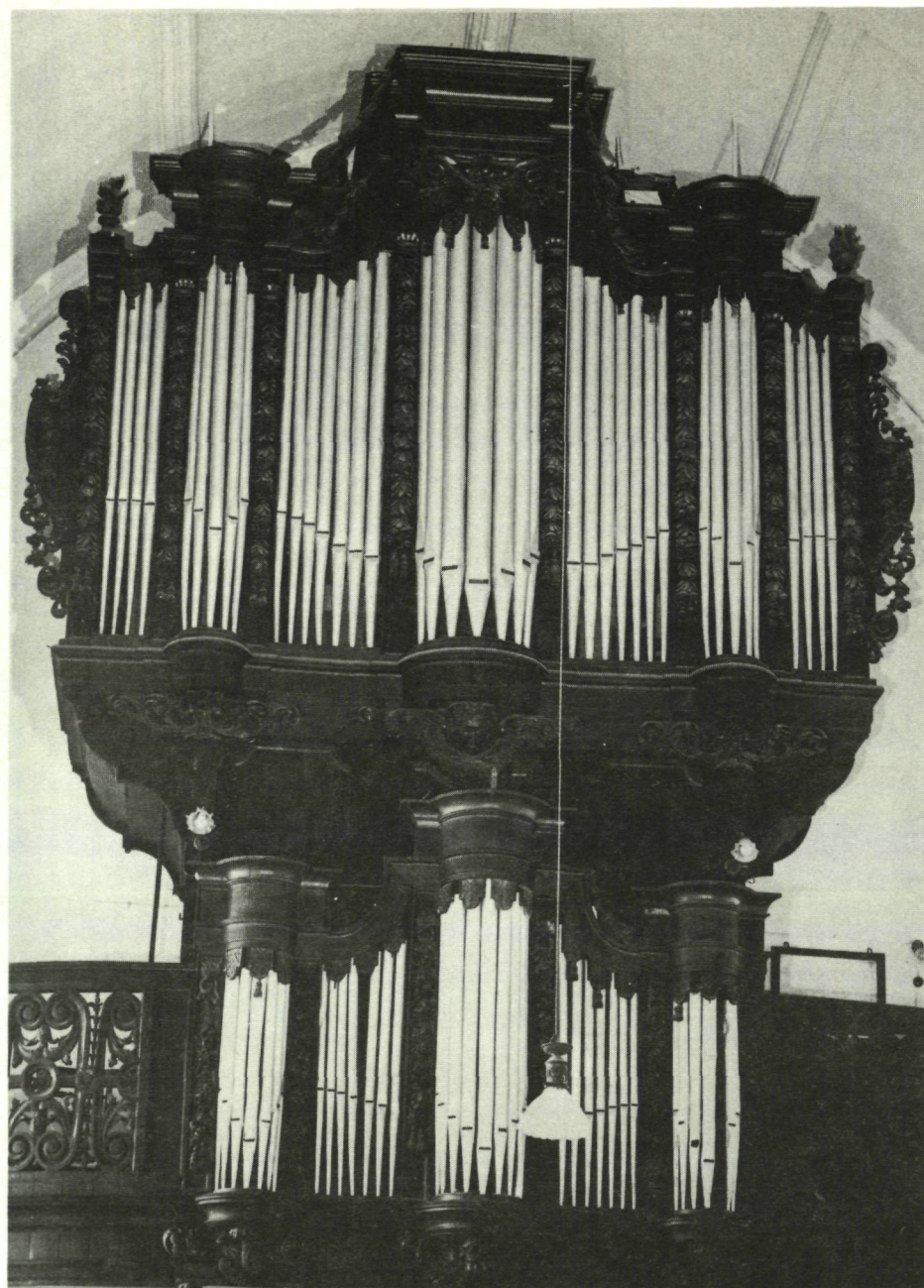
HUIDIGE TOESTAND

instrument : normaal.

meubel : normaal.

onderhoud : blijkbaar vrij onregelmatig.

datum prospektie : juli 1979

Copyright A.C.L.

RANST, SINT-PANCRATIUS

Centrum RUMST

Gemeente REET

Parochiekerk H.MARIA MAGDALENA

=====

A. Orgel op het doksaal

+++++

Auteur oorspronkelijk instrument : onbekend.

Bouwjaar : 1713

(Vergrotingswerken aan het kerkgebouw geschieden in 1833 en 1895).

Verdere werkzaamheden :

- 1779, P.Van Peteghem / Gent, grote restauratie.
- 1814-15, (auteur niet vernoemd), aanzienlijke veranderingen.
- 1831, Th.Smet / Duffel, nieuwe wijzigingen (o.m. toevoegen pedaal).
- (datum niet bekend), volgens huidig opschrift op de klaviatuur :
 " Société Anonyme "
 Merklin-Schütze
- 1906, J.Stevens / Duffel, "kuischen en verbeteren".

INSTRUMENT

Dispositie

- registertrekkers op 2 horizontale rijen boven het klavier :
 - Zwelwerk : Cornet, Gambe 8, Holpyp 8, (Voix céleste), Prestant 4,
 Octavin 2, Basson 8.
 - Groot orgel : Cornet, Montre 8, Bourdon basse 16, Bourdon haut 16,
 Bourdon 8, Salicional 8, Flûte traversière, Prestant 4,
 Nazard 3, Fourniture, Octavin 2, (Trompette basse 8),
 Trompette haute 8, Clairon 4, Cromhorn dessus.
 - P + I, P + II, I + II, verder 2 pedalen verdwenen,
 1 pedaal (tremolo ?); 1 grote pedaal (niet-graduele zwelkastbediening).
 - nota : () = naamplaatje verdwenen.
 - manuaalomvang : C-g'''
 - pedaalomvang : C-d'
-

Pijpwerk

+ front : oud pijpwerk (begin 18de e.), nog deels aangesloten (Montre); deels stomme pijpen; spitse bovenlabia.

+ binnenpijpwerk :

Groot orgel

Cornet : 4 koren ($4, 2^{2/3}, 2, 1^{3/5}$), waarvan het hoogste koor weggenomen is; overwegend materiaal van Merklin; op afzonderlijke bankjes.

Montre 8 : een aantal baspijpen in het front; in de diskant oud pijpwerk, later van diepe kernsteken en van expressions voorzien (Merklin ?); enkele aanvullingen.

Bourdon 16 B + D : begin 18de e.; eiken baspijpen die grondig vernieuwd zijn door Merklin (aangeschroefde voorslagen, ronde voeten, stempels op de stoppen gezet enz.), met bolus beschilderd; verder metalen gedekten met verschuifbare hoeden; met behulp van bolusverf gesoldeerd; niet zeer wijd van mensuur.

Bourdon 8 : begin 18de e.; groot oktaaf in hout; verder metalen pijpwerk op de lade, waarvan de 9 + 8 kleinste roergedekten zijn in flesvorm (zeer korte roeren, de \emptyset is $1/2$ v.d. corpus- \emptyset); zeer aangetast door kernsteken.

Salicional 8 : Merklin; in de bas wellicht gekombineerd.

Flûte traversière : 4', enkel diskant; overblazend; in origine een diskantstem, waarschijnlijk van Th.Smet (strijker ?).

Prestant 4 : ouder pijpwerk, voornamelijk in de diskant; gewijzigd door Merklin (o.m. expressions aangebracht).

Nazard 3 : begin 18de e.; in de bas gedekt, verder roergedekten in flesvorm, de 5 + 6 kleinste zijn wijde open fluiten.

Fourniture : 3 koren, gebaseerd op 2'; bevat veel 18de-eeuws pijpwerk en aanvullingen door Merklin (zelfs pijpen gemaakt uit oud metaal); het pijpwerk van de 10 + 7 hoogste tonen is weggenomen; op de grootste pijp staat een inscriptie "positief".

Octavin 2 : zelfde kenmerken als Fourniture; integraal met expressions.

Trompet 8 B + D : van Van Peteghem ?, vermoedelijk niet van Th.Smet, lijkt eerder 18de-eeuws; bekens met blikken onderstukken en bovenstukken in een vrij hoge loodlegering; roestvorming op de onderstukken; met bolus beschilderd.

Clairon 4 : bas; zelfde faktuur als Trompet.

Kromhoorn sup. : pijpwerk en pijprouster zijn uit het orgel genomen, ze worden thans op de pastorie bewaard;
dit pijpwerk was door A.Bank onrechtmatig uit het orgel te Reet genomen en in het orgel van de Antwerpse St-Pauluskerk gezet;
het materiaal werd echter op 27 nov.1971 gerestitueerd aan het kerkbestuur van Reet.

Zwelwerk

Cornet : diskant op de lade; de grootste zijn toevoegingen van Merklin; het oud pijpwerk heeft een hoog loodgehalte, is breed gelabieerd en heeft plat ingedrukte bovenlabia (geen preciese mond-aflijningsen).

Gambe 8 : de bas is van Merklin, de diskant is ouder (vermoedelijk van Th.Smet), er zijn expressions bij aangebracht en zijbaardjes werden afgeknipt; thans met snijbaarden.

Holpijp 8 : begin 18de e.; groot oktaaf in eik, met bolus beschilderd, vernieuwd door Merklin (aangeschroefde voorlagen etc.); verder 41 gedekten met hoeden; de 4 kleinste (latere aanvullingen) bestaan uit oud pijpwerk, roergedekten in flesvorm; de kernprikken werden verdiept tot kernsteken.

Voix céleste : Merklin, of mogelijk nog recenter (fabriekspijpwerk); met snijbaarden.

Prestant 4 : begin 18de e.; kleine baardjes; later zijn expressions aangebracht; de kleinste zijn aanvullingen (Th.Smet ?).

Octavin 2 : inscriptie "octavino"; in de diskant oud pijpwerk, open, cilindrisch; in de bas conisch pijpwerk, waarschijnlijk van Th.Smet (lichter materiaal dan het 18de-eeuwse), spitse bovenlabia; met behulp van bolusverf gesoldeerd.

Basson 8 : mogelijk van Van Peteghem; enge trechtervormige bekers, in de bas met blikken onderstukken; de grootste zijn gekropt; de kleinste bekers hebben een hoger tingehalte.

Windladen

-oudere laden, mogelijk van Th.Smet, door Merklin verbouwd.

- Hoofdwerk : in origine gespijkerde pijpstokken (nagelgaten nog zichtbaar); ingelijmde kleppen; er zijn 2 uitbreidingslaadjes met elk 4 cancellen bijgeplaatst.

- Zwelwerk : het raamwerk is mogelijk nog oud, doch het geheel is wel zeer grondig gereviseerd; thans met uitneembare kleppen; ventielkast afgesloten door één voorslag; loden "pulpeten" (Merklin).

Traktuur

- integraal van Merklin.
- ijzeren wellen, grenen abstrakten.
- ronde registerstokken.

Klaviatuur

- in origine ingebouwd aan de rugwand; thans aan de prospektzijde.
- registertrekkers op 2 horizontale rijen boven het klavier.

ORGELKAST

- barokke Hoofdwerk-kast.
- in origine een balustrade-orgel met Onderwerk; later naar achter geschoven en ten dele ingebouwd; de oude rugwandstructuur bleef grotendeels behouden; ook de deuren zijn nog aanwezig.
- het meubel verzakt in zeer erge mate.
- in de doksaal-balustrade bevindt zich nog het oude Onderwerk-prospekt, met frontpijpen (bestreken met verschillende lagen aluminiumverf).

ARCHIVALIA

Uit een gedenkboek der kerk (archief op de pastorie te Reet bewaard) citeren we volgende fragmenten :

(nota : de originele archiefstukken waarop deze gegevens gebaseerd zijn, zijn vooralsnog niet nawijsbaar.)

p.78-79 :

"Stuk gevonden tusschen oude papier, en, om het te bewaren gevoegd bij de rekening van 1713.

Voorwaarden op welke heer Corneel Joannes van den Branden een orgel aan de kerk van Reeth zou schenken.

"Aen den doorluchtichsten ende hoogweerdichsten heere Mijnheer den Bisschop van Antwerpen :

Vertoonen revelentelijck Jan Vloebergs ende Adriaen de Roeck dienende kerckmeesters vande prochie der heerlijkheijt van Reedt met interventie van den heere Joannes Gijsbrechts pastoor der voor^s prochie ende overstaen van Jon^{er} Cornelius Joannes Maria van den Branden heere der heerlijkheijt van Reedt, Laer etc. ende licentiaet in bijde de rechten ende de dienende borghemeesters Guillam Claes ende Adriaen de Roeck ter interventie van den heere drossaert ende schepenen hoe dat den voors^{en} heere van Reedt tot vermeerderinghe van den goddelijcken dienst van intentie is te doen maecken eene treffelijcke orgele met sijne toebehoorende casse tot sijnen coste ende die aen de kercke van de voors^e prochie gratis te vereeren, maer aenghesien tot het spelen op het selve orgele voor den organist jaerelijcks van noode is een behoorelijck tractement soo sijn de voors^e borghemeesters ende kerckmeesters door de voorspraecke vanden voors^{en} heere van Reedt overeenghecomen om jaerelijcks te gheven aen den organist een pensioen van tseventicht gûls loopende gelt te weten de kercke vijffendertich gls ende het dorp ghelijcke somme van vijffendertich g^{ls} hun voor altijd daertoe verobligerende ghelijck aen voorsⁿ heere van Reedt mits desen sijn selven oock is verobligerende van naer de aflijvicheijt van Jan Verschuieren tegenwoordighen Coster het costerschap alsdan vacerende te annecteren en te unieren met het orgelspel, voor altijd sich reserverende de absolute collatie vandeselve gheunierde officien aen eenen persoon tot sulcks bequaem sijnde te geven, dan aenghesien de kercke met geene nieuwe belastingen en kan ofte mach beswaert worden sonder consent van sijne doorluchtichste Hoogweerdicheijt soo sijn de bovenghesⁿ kerckmeesters hun selve keerende tot sijne doorluchtichste hoogweerdicheijt deselve met alle ootmoedicheijt biddende van in den inhoud deser te ghelieven te consenteren ende te aggreeren het accort tusschen borghenmeesters ende kerckmeesters raeckende het voor^s pensioen van den organist.

Welck doende in actum 16 febr: 1713

Handt.

Daarna de visa van den heer landdeken en de goedkeuring van het bisdom.

E.H.Heuvelmans in zijne monographie maakt gewag van een origineel afschrift hem meegedeeld door Z.H.Mgr. van den Branden de Reeth, van een rechtsgeding van den heer Corn. van den Branden tegen de Kerkmeesters Vervliet en consoorten over de voornoemde conditiën ten jare 1729.

In hetzelfde afschrift vindt men den prijs van het orgel

8 guld voor het project

- 2430 " maken en leveren van 't orgel
 132 " beeldsnijder
 1716 " voor 't bijvoegen eener vox humana in 1716
 10 " 6 st. voor 't examineren door den organist van de Cathedr. van Antwerpen

p.97 :

1815 Groote herstelling aan het orgel zie blz. 117

p.101 :

1835. Rekening der balustrade van het oxaal.

"den ondergeteekenden Petrus De Bruyn, woonende tot Duffel bekent ontvangen te hebben van den Pastor van Reeth de somme van 150 guldens courant in volle voldoening van allen arbeyd en levering gedaen voor de kerk van Reeth in het bewerken van den omloop of genoemd balustrade van het 't oxael aldaer, bewerkt gedeeltelyk door zijnen vaeder nu overleden en gedeeltelyk door hem Petrus De Bruyn. 24 maart 1835.

p.115 :

De Balustrade van 't oxaal - 1835 blz.101 150 gul.

p.117 :

orgel.

gift van den heer Corneel v.d Branden 1713 bl.77

In 1814 werden er groote veranderingen aan toegebracht v. 479 gulden.

In nota "De orgelmakers hebben alhier begonst op 17 feb. 1814 en geeyndigt op het eynde van July 1815."

In 1831 andere veranderingen door heer Smet, orgelm. en koster te Duffel = 231 g. 98 ^{1/2} alsook voor het maken en plaatsen van een pedaal bet. 30 g. Werk begonnen 23 aug. en voltrokken op 14 Oct.

In 1906 voor 't kuischen en verbeteren : Bestek v. J.Stevens 530 fr

(in potlood bijgeschreven :)

plaatsen v voix celeste ?

wegnemen v voix humaine ?

BIBLIOGRAFIE

1) E.G.J.Gregoir : "Historique", Anvers 1865.

p.197 : (op de werklĳst van P. Van Peteghem sr.)

*"1779, Reeth, restauré l'orgue, fl.2000, examiné et approuvé le 2 juin 1783
par M. Baustetter, maître de chant à la cathédrale d'Anvers, M. Andries
(M. Andries a été souvent demandé à expertiser des orgues), curé à Hoboken et
le curé de Waerloos, grand connaisseur de la facture d'orgues (groot kunstwerker
en kender van orgels), archives de la famille Van Peteghem;"*

p.198 : (id.)

*"M. Van peteghem a encore placé ou restauré les orgues à
..., Reeth,"*

2) (diverse auteurs): "Historische schets van Reet", 1961.

p.21 : *"Intussen werd ook de kerk stilaan uitgerust :,
een orgel (1713) - gift van de familie vanden Branden -,"*

HUIDIGE TOESTAND

instrument : in verval, onbespeelbaar.

meubel : in verval.

onderhoud : geen meer.

datum prospektie : oktober 1979

Copyright A.C.L.

REET, SINT-MARIA MAGDALENA**Groot orgel**

Centrum RUMST

Gemeente REET

Parochiekerk H.MARIA MAGDALENA

=====

B. Koororgel

+++++

Auteur instrument : fa. Aerts & Castrel / Duffel.

Bouwjaar : 1972

INSTRUMENT

Dispositie

Gedekt 8

Roerfluit 4

Prestant 4

Oktaaf 2

Larigot 1 $\frac{1}{3}$

Mixtuur 3-4 r

manuaalomvang : C-f'''

pedaalomvang : C-d' (aangehangen)

- mechanische traktuur.

- klavier ingebouwd aan de prospektzijde.

- eenvoudig eiken meubel, paneelwerk in eiken-fineer.

BIBLIOGRAFIE

- 1) ' L'Organiste ' VI° jg. (1974), nr.1, p.23 - rubriek orgelnieuws :
"Fa. Aerts & Castrel / Duffel
orgue mécanique, péd accrochée"
(volgt dispositie-opgave).
 - 2) 'Mededelingen van het Centraal Orgelarchief', jg.1978, p.47.
Werklijst firma Aerts & Castrel, Duffel;
voor het jaar 1972 o.m. Reet, nieuw orgel, 1 man., aangeh.ped.,
-

(dispositie-opgave).

HUIDIGE TOESTAND

- normaal.

datum prospektie : oktober 1979

Centrum RUMST

Gemeente RUMST

Parochiekerk SINT-PIETER

=====

Auteur oorspronkelijk instrument : J.Vergaert / Gent.

Bouwjaar : 1879

Transformatie : G.D'Hondt / Herselt, 1961.

Onderhoud : fa. B.Pels-D'Hondt / Herselt.

INSTRUMENT

Dispositie

I	II	P
Bourdon 16	Principaal 8	Contrebas 16
Prestant 8	Bourdon 8	Subbas 16
Open fluit 8	Wilgenpijp 8	Oktaafbas 8
Salicional 8	Zweving 8	Gedekt 8
Holpijp 8	Principaal 4	Koraalbas 4
Oktaaf 4	Sesquialter 2 st	Fluit 4
Roerfluit 4	Woudfluit 2	Trombone 16
Kwint 2 ² / ₃	Cymbel 3 st	P + I
Zwegel 2	Hobo 8	P + II
Cornet 5 st	II + II 16	P + II 4
Mixtuur 3-4 st	Tremolo	
Trompet 8		
I + II		
I + II 16		

kombinaties : A.P./ O // P - MF - F - FF - T - O - V.C.

voetbediend : T.A./ M.A./ P + I, P + II, P + II 4, I + II,

Zwelpedaal,

V.C./ D.C.P./ D.C.I / D.C.II / T.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

Pijpwerk

+ front : - in de velden : sprekend pijpwerk.
 - in de torens : sierpijpen (zonder rug).

+ binnenpijpwerk :

Groot orgel

Cornet 5 r : Vergaert; op afzonderlijke gedeelde eiken laadjes, in de voet van de kast; met lange kondukten naar de lade; 8'-koor gedekt, met verschuifbare hoeden; de overige koren open.

Open fluit 8 : Vergaert; is een "Flûte harmonique" (in de diskant overblazend); met expressions; de baspijpen zijn in hout.

Prestant 8 : Vergaert; met expressions; schuine kernprikjes.

Bourdon 16 : Vergaert; lichtjes anders van faktuur; inskripties in zwarte inkt op het bovenlabium.

Salicional 8 : Vergaert; zeer enge mensuur; met rolbaarden.

Holpijp 8 : "Bourdon" van Vergaert; met loden baardjes.

Oktaaf 4 : Vergaert; tamelijk wijde mensuur; in de bas met expressions, in de diskant met de stemhoorn gestemd.

Roerfluit 4 : nieuw; zinken pijpen in de bas.

Zwegel 2 : "Doublette" van Vergaert; in de bas met expressions, in de diskant met de stemhoorn gestemd.

Mixtuur : nieuw.

Kwint 2 ²/₃ : nieuw.

Trompet 8 : Vergaert; in de diskant enkele "harmonique".

Zwelwerk

Principaal 8 : nieuw.

Wilgenpijp 8 : Vergaert; baspijpen in grenenhout (beschilderd wegens vermolming); de monden verstevigd met een metaalplaatje.

Sesquialter 2 st : nieuw, doch samengesteld uit deels roerfluiten en conische pijpen.

Bourdon 8 : Vergaert; dikwandig metaal, de corpora met een iets hoger tingehalte; loden baarden; schuine kernprikjes; in de bas een 16-tal in hout.

Principaal 4 : nieuw; bassen in zink.

Zweving 8 : Vergaert; het grootste gedeelte is nog met de stemhoorn gestemd.

Woudfluit 2 : Vergaert; helemaal met de stemhoorn gestemd.

Cymbel : nieuw; het rooster is hier gewijzigd.

Hobo 8 : Vergaert; in de bas bekers bestaand uit één trechter, in de diskant 2-delige bekers nl. wijde trechter schuivend in enge trechter d.m.v. cilindrische ring.

Pedaal

Trombone 16 : wellicht Vergaert; doorslaande tongen.

Al het overige pijpwerk is nieuw.

Windladen, traktuur etc.

- originele eiken sleepladen van Vergaert; degelijke faktuur.
- gedeelde lade voor Gr.Org., daarachter gedeelde lade voor Zwelwerk.
- thans aangepast aan electro-pneumatische traktuur.
- vrijstaande speeltafel (nieuw) vóór het orgel, registertuimelaars.

ORGELKAST

- in neo-gotische stijl met een eigenaardige tunnel-vormige opening midden in het front (om het licht van het achterraam door te laten).
- de torens zijn aan het verzakken.
- de kast is op veel plaatsen afgedicht met unalit-platen (D'Hondt).
- er is later eveneens vlechtwerk aangebracht (i.p.v. de originele panelen) aan de zijkanten van het zwelwerk.

ARCHIVALIA

Op de pastorijs zijn nog enkele schaarse Begrotingen en Algemene Rekeningen bewaard, waaruit volgende gegevens genoteerd werden :

1) 1827 - *Buitengewone Uitgaven*

Art. 2. *Inkoop ter uitoeffening van den Godsdienst.*

Uitgaven betrekkelyk tot de oppronking van 't inwendig der kerk.

id. voor extra reparatie der Kerkorgel 325,71

2) In de rekeningen van 1842-45, 1847-49, 1858, 1864, 1868 worden uitgaven voor het orgel vermeld.

- 3) Uitgaven voor orgel waren gepland in "Budget" van :
1845 tot 1862; 1866 tot 1870.

N.B. : ca. 1865 werd de nieuwe kerk gebouwd.

- 4) Verslagboek der Kerkfabriek :

1° zondag v Januari 1960

....., alsook het plan het orgel te vernieuwen, er werd beslist die zaak door te dryven en het orgel in regel te brengen gelyk het past voor onze kerk.

1° zondag v Maart 1960

.....

Vervolgens werd er beslist over het restaureren en electrificeren van het orgel :

Er is prijs gevraagd aan drie orgelmakers :

Mr. Joris van Hasselt.

Zijn bestek is 247.000 frs

Mr. Stevens Duffel

Zijn bestek is 474.000 frs

Mr. De Hondt Herselt.

Zijn bestek is 390.000 frs.

Volgens kenners van (vol. Mgr. Vyverman van Mechelen voldoet het voorstel van Mr. Joris niet voor onze kerk.

Het voorstel Stevens is zeer goed, maar gaat onze financiële krachten te boven.

Het voorstel van Mr. De Hondt is goed en voldoet voor onze kerk. Het wordt dan ook met algemene stemmen aangenomen het werk aan hem toe te vertrouwen.

1° zondag van Maart 1961

De herstellingswerken van het vernieuwd orgel zijn in volle gang en zullen rond Pasen klaar zijn.

Er wordt besloten de inwijding van het vernieuwd orgel te doen doorgaan op

2° zondag na Pasen zynde 16 april.

Zondag 2 Juli 1961

Men is zeer tevreden voor het vernieuwde orgel, en hoopt spoedig de aangevraagde gelden te bekomen

BIBLIOGRAFIE

- 1) P.Roose : "Historische schets van het P.Van Peteghem-orgel in de St-Jacobskerk te Gent" (vervolg), in 'De Mixtuur' nr.25 (juni '78).
Zie p.590, in een brief van J.Vergaert aan de pastoor van de St-Jacobskerk :

"Gent den 9ste Juny 1879

Zeer Eerw. Heer

Ik neem de vryheid UE te melden dat zaterdag toekomende myne schoone

Orgel zal gedaan zyn tot Rumpst by Meehelen.

....."

- 2) 'De Praestant' X^ojg.(1961), p.69 : rubriek "Orgelinhuldigingen"
- 16 april 1961 :
Orgelrestaurateur : fa. G.D'Hondt, Herselt.
(volgt dispositie)
Gastorganist : Z.E.H.Kan.E.De Laet.

HUIDIGE TOESTAND

instrument : + normaal.

meubel : in verval.

onderhoud : normaal.

datum prospektie : oktober 1979

RUMST, SINT-PIETER

Centrum RUMST

Gemeente TERHAGEN

Parochiekerk SINT-JOZEF

=====

Auteur instrument : Jos. Stevens / Duffel.

Bouwjaar : 1928

Onderhoud : fa. Aerts & Castrel / Duffel.

INSTRUMENT

Dispositie

<u>Gr.</u> <u>Org.</u>	<u>Rec.</u>	<u>Ped.</u>
Bourdon 16	Flûte harm.8	Sousbasse 16
Montre 8	Quintaton 8	Basse 8
Salicional 8	Viola di gamba 8	Bombarde 16
Bourdon harm. 8	Voix céleste 8	
Prestant 4	Melophone 4	
Fourniture	Quinte 3	
Trompette	Doublette 2	
	Trompette harm.8	
	Basson-Hautbois 8	

Tir.Gr./ Tir.Rec./ Copula / Oct.gr.Rec.Gr./ Oct.aig.Rec.Gr./
Zwelkast / Tutti / Tremolo.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

- pneumatische traktuur.
- vrijstaande speeltafel; registerwippen.
- gedeelde kast in neo-gotische stijl.

ARCHIVALIA

Werklijsten der orgelbouwers Stevens te Duffel (afschrift ons bezorgd door Dhr. G.Potvlieghe);

vermelding : Terhagen, 1928.

HUIDIGE TOESTAND

- normaal.

datum prospektie : december 1979

Centrum SCHELLE

Gemeente SCHELLE

Parochiekerk SINT-PETRUS & PAULUS

=====

Auteur instrument : Eg.Fr.Van Peteghem / Gent.

Bouwjaar : 1777-79

Auteur orgelkast : S.J.Thomas / Schelle.

Auteur beeldhouwwerk : G.Roef / Antwerpen.

Verdere bekende gegevens :

- 1794, Eg.Fr.Van Peteghem, kuisbeurt & reparaties.
- 1819-1831, J.J.Delhaye, onderhoud.
- 1825, J.B.Beckers, herstelling blaasbalgen, mogelijk kleine transf.
- vanaf 1832, J.C.C.Delhaye, onderhoud.
- 1869, Ch.Van Houtte / Waregem, plaatsen nieuwe blaasbalg.
- 1899, J.Deprez / Gent, stembeurt.
- na 1899 onderhoud door J.Geurts / Antwerpen-Berchem.
- tot vóór enkele jaren onderhoud door fa. J.Stevens / Duffel.

INSTRUMENT

Dispositie

X (verdwenen spel)*

HOOFDWERK		HOOFDWERK	
Prestant 4	O	O Cornet	
Doublette	O	O Bourdon 8	
Viola di gamba 8	O	O Montre 8	
Flûte 4	O	O Fourniture	
Trompette basse	O	O Trompette sup.	
Clairon basse	O	O Bourdon 16	
(weg)	O	O (weg)	
POSITIEF		O Voix céleste basse	O Voix céleste
	O	O Salicional 8	Cornet O
	O	O Flûte 4	Doublette 2 O
	O	O Bourdon 8	Tramlant O

* : ventiel ?

manuaalomvang : C-f'''

pedaalomvang : C-b° (aangehangen aan het H.W.)

Pijpwerk

- het oud pijpwerk heeft een hoog loodgehalte.
- zeer vervuild.
- de bovenranden zijn in het algemeen beschadigd door slecht stemmen.

Hoofdwerk

Cornet 5 r : de 2 hoogste koren zijn verdwenen.

Prestant 4 : Van Peteghem.

Bourdon 8 : Van Peteghem; groot oktaaf in eik, terzijde vervoerd.

Doublette 2 : Van Peteghem.

Fluit 4 : id.

Viola di gamba : nieuw; vervangt de vroegere Nasard.

Montre 8 : de diskant is samengesteld uit pijpwerk van de voormalige

Tierce (bas), de rest is nieuw.

Fourniture : in origine 4 koren; het hoogste koor is verdwenen.

Trompette 8 B + D : Van Peteghem.

Clairon 4 bas : id.

Bourdon 16 : nieuw; bezet de gedeelde sleep van een voormalige

Voix Humaine B + D.

Positief

Bourdon 8 : Van Peteghem.

Doublette 2 : id. ; enkele pijpen in het front.

Flûte 4 : Van Peteghem.

Cornet : enkel diskant; 2 koren nl. 2 ²/₃ en 1 ³/₅.

Salicional : nieuw; op de sleep van een voormalige Fourniture 2 r.

Voix céleste B + D : nieuw; op de gedeelde sleep van een voormalige

Kromhoorn B + D.

Windladen

- originele laden van Van Peteghem.
- thans geschroefde pijpstokken.
- er is veel doorspraak ingetreden (vooral veroorzaakt door de hetelucht-verwarming).
- ingelijmde kleppen; thans veel hulpveren; de pulpeten zijn versleten.

Traktuur

+ toetstraktuur : wellenbord en abstrakten van het H.W. zijn nagenoeg

origineel gebleven; alles in eik.

+ registertraktuur : nagenoeg origineel.

De mechanismen van 'Rossignol & Ventille' en van de Tremblant zijn verdwenen.

Wellenbord en abstrakten van het pedaal dateren van het einde van de 19de e.

Klaviatuur

- het huidige klavier is recenter (eind 19de e.) en omwille van de pedaaltoevoeging iets lager geplaatst dan het oorspronkelijk klavier.
- de mechaniek is regelbaar gemaakt.
- eiken pedaalklavier (eind 19de e.).

Windvoorziening

- thans een magazijnbalg (Van Houtte ?), opgesteld in de torenruimte.
- de windkanalen zijn nog ten dele origineel.
- de tremulant en de 'Rossignol & Ventille' zijn verdwenen.

ORGELKAST

- 4'-Hoofdwerkkast met 2'-Onderwerkfront in de voet, het geheel in de balustrade ingebouwd.
- de rugwand werd ernstig beschadigd door het inplanten van het pedaal (uitzaging van de deuren, onderaan de voet) en door het afleiden van de grote pijpen van Montre 8 en Bourdon 16 achter de rugwand op een afzonderlijke bank en tegen de muur.
- de deuren van de bovenkast werden verwijderd.

ARCHIVALIA

Dhr. G.Loncke uit Overmere, die door het kerkbestuur van Schelle werd aangesteld om een restauratie-dossier op te stellen, bezorgde ons volgende archiefgegevens :

1) Rijksarchief Antwerpen.

Inventarislijst van Schelle, onder nr.4.

"Op heden 29 April i777 is bij D'heer Schoutette Schepen ende ende (sic) borgermeesters geresolveert van wegens desen dorpe te laeten volgen eene sol van f 700"0 gls tot het maeken van eene nieuwe orgel in de kerke alhier, comenterende eensgelijcx dat ten selven eijnde sullen mogen geamploteert worden de penningen der kerke berustende onder deselve pastor alhier aenzoekende den selven heere van het maeken der geseijde orgel, soo haest te doen beginnen ende eijndigen als het mogelijk sal sijn, Toircondere

Jan Frans Mömmen

Gillis Verelst

Jan Baptist Schuerewegen

Jan Bal

Petrus Frans Verbert

Fransus Boey.

2) Kerkarchief Schelle, bewaard op de pastorie
(niet-geinventariseerd).

Kwitantie :

"Ontfangen van den Eerw heer Besseleers Pastor der Paroghie van Schelle (als geautoriseert, door de heeren Wethouderen der voornoemde Proghie, over het maeken van eene nieuwe orgel) De somme van seshien hondert gulden, ter voldoeninge over het maeken van de voornoemde orgel Waer over wij ter goedertrauwe waeren veracordeert. Met voorder verbant de selve orgel te sullen onderhouden twee Jaeren naer het voltrecken sonder Eenigh vergelt, actum in Schelle Desen 25e februari i700 negen-enseventigh dagh, van het voltrecken der selve
i600:0:0 A.F. Van Peteghem"

Kerkrekeningen; ingebonden.

1775 Item over levering van bier gebruikt bij het werkvolk ten tijde van het maecken van 't ocsal alhier

1783 (fol 289 v°)

bij quitte met de volgende doorgetrockene posten

Item aen J. Fr van Poppel plekker voor het lamerceren van 't ocsael

betaelt

i5 " 8

Item aen Simeon thomas schrijnwerker over geleverd schrijnwerk in de kerke

op 22 maij i776 betaelt

93 " i7 " 3

Aen franssens fernisser voor het fernissen van het ocsael ende sarestijn

<i>betaelt</i>	50 " 0
<i>Item J.B.hellemans smit over geleverd eijserwerk in de kerke</i>	7 " 5
<i>aen Jac huijbrechts smit over gelijk geleverd eijserwerck</i>	
<i>betaelt</i>	36 " ii
<i>Item aen G.Roeff belthouwer over geleverd belthouwerije in de kerke</i>	
<i>betaelt</i>	32 " i9 " 2
<i>Item aen A.F.van petegem orgelmaeker voor het maeken der orgel</i>	
<i>betaelt f i600 " 0 danalso wegen de gemeynte hiertoe gecontribueert is</i>	
<i>eine somme van f 709 " 0 dus hier</i>	89i " 0

1783 fol 291

<i>Item aen Simion thomas schrijnwerker in voldoeninge van sijne specificatie</i>	
<i>van geleverd fonsiere hout en arbijsloon aent ocsael orgelcas</i>	
<i>betaelt</i>	301 " 14

1794 fol 561

<i>Item is door den heere Pastor betaelt aen van petegem orgelmaeker voor</i>	
<i>het suyveren der orgel in de kerke alhier</i>	50 - 0
<i>Item aen den selven voort repareren der delver</i>	9 - 0
<i>Item aen den selven voort repareren der orgel</i>	
<i>ten jaere i790, i79i en i792 de sal van</i>	27 - 0

Diverse schuldvorderingen :

*Specificaetien van het gene ick hebbe gemaekt voor de kercke van Schelle
door horden van den heer pastor*

- *den ii july i775 gewerkt met eene gast soo aen het versetten van het gestoelt
van den heer ende het selve te stellen den tijdt van drij scoevens ider saeme
i 1/2 dach a 22 1/2 stuijvers daegsche is de somme van eene gulde i3 stuijvers
3 oorden dico* i " 13
- *geleverd voor het gestoelt van den heer i0 voet hijcken 1/2 duijn bert a
i 1/2 stuijver den voet is saeme i5 stuijv* = i5
- *item noch geleverd voor de selve gestoelt 6 voet hijcken 7 en 6 duijmen dick
a 3 stuyvers den voet is de some van i8 stuijvers dico* = i8
- *item noch geleverd 7 voet gescorpe delen is* = 7
- *item gewerckt aen het hoogsael den tijdt van 2 daeghen a eene gulde daegsche
is de some van 2 guldens dico* 2 = 5
- *jtem geleverd voor het hoogsael 37 voet hijcken kepers a eene stuijver een oord*

den voet is de some van 2 guldens 6 stuivers een oord dico $\frac{2}{8} = \frac{6}{5}$
 some $8 = 5$

bedraegen saemen de some van 8 guldens 5 stuy

actum in Schelle desen i3 Xber i775

Simeon j Thomas Schrijnwerker

den inhout deser is mij voldaan van

petrus de(?) Kercke meester

Simeon Joseph Tomas

Specificaetien van de daeghens die jck aen het hoogsael in de kercke van Schelle
 gewerckt hebben begonsten den 5 januarij i775 ende zijn als volgt

- ick hebbe van den 5 januarij tot den i6 meert 28 daeghens gewerckt a i7 stuivers
 daegsche is de some van 23 guldens i6 stuivers $23 = i6$
- mijnen soone heeft op de selven tijdt 36 daeghens gewerckt a i7 stuivers daegsche
 is de some van 30 guldens i2 stuivers $30 = i2$
- item mijnen gaste heeft 34 1/2 daeghens gewerckt a i2 stuivers daegsche is de
 some van 20 guldens i4 stuivers dico $20 = i4$
- van den i6 meert tot den 28 april hebbe ick 24 daeghens gewerckt a 22 1/2
 stuivers daegsche is de some van 27 gulden dico $27 = 0$
- mijnen soone heeft op de selven tijdt i7 daghens gewerckt a 22 1/2 stuivers
 daegsche is de some van i9 guldens 2 stuivers 2 oord dico $i9 = 2 \frac{1}{2}$
- mijnen gast heeft op de selven tijdt 8 1/2 daeghens gewerckt a i6 stuivers
 daegsche is de some van 6 guldens i6 stuivers $\frac{6}{i28} = \frac{i6}{0} = \frac{1}{2}$

Leveringe van het hoût de welcken aen de selven hoogsael verwerckt is

- ten heersten geleverd 400 voet ribben balcken ende alles in ribben gerekent
 a 7 guldens t hondert comt saeme 28 guldens dico $28 = 0$
- item noch geleverd i73 voet eijken 2 duymen bert a 24 guldens t hondert
 comt saeme de some van 3i guldens i0 stuivers $4i = i0$
- noch geleverd i38 voet eyken 5/4 duym bert a i5 guldens t hondert voet
 comt saeme de some van 20 guldens i4 stuyvers $20 = i4$
- item noch geleverd 97 voet eijken duym bert a i2 guldens t hondert
 comt saeme de some van ii guldens i2 stuivers dico $ii = i2$
- item noch geleverd 56 voet eijken 3/2 duym bert a 9 guldens t hondert
 comt saeme de some van 5 guldens eene stuijver $5 = i$
- noch geleverd i5 voet eijken 1/2 duym bert a 7 guldens t hondert

comt saeme de some van 5 guldens 5 stuijvers dico	5 = 5
- item geleverd voor solderinge i76 voet 5/4 duym delen a 7 oorden den voet	
comt saeme de some voor i5 guldens 8 stuijvers	i5 = 8
- item 50 solde....eren is eene gulde i0 stuijvers dico	i = i0
- noch geleverd 96 voet gescorpe delen met vracht saeme de some van	
5 guldens dico	5 = 0
- item noch geleverd 28 voet i 1/2 duijmsche delen a 2 stuijvers den voet	
is de some van 24 guldens i6 stuijvers dico	2 = i6
- item noch geleverd 4 pondt engelse lijmen a 9 stuijvers per ponden	
is de some van eene gulde i6 stuijvers dico	i = i6
- item noch geleverd voor de some van 3 guldens i7 stuijvers	
naegelen	<u>3 = i7</u>
	i42 = 9

alles bij een gerekent comt saeme de some van
270 guldens 9 1/2 stuijvers

$$\frac{i28 = 9 = 1/2}{270 = 9 = 1/2}$$

den inhout deser is mij voldaan door den heerwerdigen heer pastor
actum desen ii mey i775 Simeon j. Thomas

Door mij Simeon J; Thomas schrijnwerker in Schelle gemaekt ende gestelt,
een orgel cas inde Kereke van Schelle, den i4 februarij i778
waeraen ick hebben geleverd de naervolgende fonsiere hoût.

- ten heersten geleverd 245 voet 2 duymen fonsure hoût a 3 1/3 stuijvers den voet	
comt saemen de some van 42 guldens i7 1/2 stuyvers dico	42 = i7 1/2
- item noch geleverd 287 voet 2 duymen fonsure hoût a 4 stuijvers den voet	
comt saemen de some van 57 guldens 8 stuijvers dico	57 = 8
- noch geleverd voor dito cas 84 voet i 1/2 duym fonsure hoût a 3 stuyvers den voet	
comt saemen de some van i2 guldens i2 stuijvers dico	i2 = i2
- item noch geleverd i58 voet 3 quarts duym a 2 1/2 stuijvers den voet	
comt saemen de some van i9 guldens i5 stuijvers dico	i9 = i5
- item noch geleverd i43 voet gescorpe grijn delen dinende voor decksel van	
blaesebalcken ende treden ende decksel van de cas a eene stuijver den voet	
comt saemen de some van 7 guldens 3 stuijvers dico	7 = 3
- item al noch geleverd 6 pondt lijmen a 8 stuijvers het pont	
is 2 guldens 8 stuijvers dico	2 = 8

- noch geleverd om 5 guldens 6 stuyvers dico 5 = 6
some $i47 = 09 \frac{1}{2}$
- item aen gewerckt $i44$ daeghen a $i6$ stuijvers daegsche
 is de some van $ii5$ guldens 4 stuijvers dico $ii5 = 4$
- item noch gewerckt soo aen het stellen van orgel ende het maeken van cas
 aen de blaesebalcken ende meerderen bine wercken den tijdt van 35 daeghens
 a 22 stuyvers daegsche gerekent met drincken bier comt saemen de some
 van 38 guldens $i0$ stuijvers dico $38 = i0$
- mijnen soone heeft $2i$ stuijvers verschoten om naer mekelen de
 blaesebalken te haelen is $i = i$
some $302 = 4 \frac{1}{2}$

bedraeghen saemen de some van 302 guldens $4 \frac{1}{2}$ stuijvers

ik ondert bekenne door deses ontfangen te hebben van den Pastor op rekeninge
 de somme van tweehondert en sevendertig guldens en ses stuijvers
 actum in Schelle den 25 Meert 1778

Simeon J. Thomas

op den 15 febr. 1779 nog ontfangen de somme van seven en veertig guldens en 5 stuy
 actum in Schelle den 15 febr 1779

Simeon J. Thomas

op de keerzijde :

ick onderscreven bekene door desen ontfangen te hebben de somme van seventin
 guldens ende drij stuijvers waer mede voldaan is de achterstaende rekeninge
 actum den 26 meert 1779

Specificatie

gewerckt ende geleverd inde progeale kercke van Schelle par orders van den
 Eerweerden heere pastoor te weten

- geleverd tot het vernissen van het ocsael ende het positief
 5 potten en een pint fijnen houtvernis tegen 8 gulden den pot
 maeckt courant fl 44
- voor werckloon 6 gulden 6

somma 50

voldaan bij mij B.G.Fransens
 actum Schelle 28 September 1776

Rekeninge voor en tot laste van de kercke van Schelle
het ooghsael geblafoneirt door mij jan francis van poppel
met kennisse van de Heere Pastor van Schelle is als volgt

1775 7ber van 28 met 30 dito 4 dagh	4 0
dinder 2 daegen	i 4
8ber van 2 met 6 dito 6 1/2 dagh	6 i0
dinder 3 daegen	i i6
verschotten van drinkenbier de dagen opgetelt en gerekent, tegen i0 hoerden voor hieder dagh komt	<u>i i8 3/4</u>
komt voor de geheele somme	i5 = 8 3/4

Rekeninge van het eyserwerck verdient aen de helgerkas van schel
door de orde sieur (?) tomas in de iaren een i778

- den 23 van ianuarus eerst voor al 6 paer vies sen vaesen voor de kas tegen 8 stuyvers per paer comt op	2 = 8
- Den i2 van febrwarij noch 3 schueijf sloeten met een groot tegen i2 stuijvers per stueck de een dor de anderen	2 = 8
- Den 3 van meert noch 3 nief sloeten voor De kaes mete....(?) met 3 koeperen schilten raes foer tegen 7 schellinge saemen voor de dreij met de schilten	<u>2 = 9</u> 7 = 5

Den inaut deser is aen mey voldaan
jan baptist hellemans

Rekeninghe voor de kerck dat ick ia(cobus huijbrechts ?) het hiijserwerck aen
het ooghsael geleverd heb iaer i775 in de mandt ianuarus
door order van den (heere ?) pastoor

- jtem twee nief breekijsers geleverd wegende i2 pondt gerekent tegen 3 stuijvers het pondt bedraecht de somme van	i = i -
- jtem twee nief banden om de balckken geleijdt van het ooghsael en naegelen daer toe geleverd comt daervoor	2 i0
- jtem vier nief houvasten geleverd comt daervoor	i = i2
- Jtem acht nief bledden geleverd comt daer voor	2 == i6
- Jtem vier nief winckelaecken geleverd comt daervoor	0 == i4
- jtem twee nief winckelaecken geleverd met vier nief houvasten comt daer voor	i == i0

- jtem een koppel nief leen geleverd comt daervoor	0 == i2
- jtem een nief grendel met twee nief oogen geleverd comt daer voor	0 == 6
- jtem twee nief winckelhaeken geleverd comt daervoor	0 == 9
- jtem vijf nief klaewieren geleverd comt daer voor	0 == i0
- jtem ses nief klauwieren geleverd comt daer voor	0 == i2
- jtem vier nief winckelaecken geleverd comt daer voor	i == 8
	f i4 == i5

bedraeght de somme van veertien gulden en vijftien stuijvers

den inout deser voldaan den i4 desember i775

anna catharina huijbrechts voor mijn vader

Antwerpen den 28 april 1775

Door mij G. roef gewerkt door order van den Eerw. Heer Mijneer Besseleirs
pastor tot Schelle voor de Kerk aen een Nieuw Ocsael de ciraeten aen de selve
gewerkt 28 1/2 dag a 24 st. daegs

34 = 4

Den inhout Deser is mij voldaan den 30ten april 1775

G. roef

Antwerpen 21 juny 1776

Door mij Guil. Roef belthouwer gemaekt het ciraetwerk aen het orgel van Schel
door order van den Eerw. heer C. Besseleers pastor van het voorm. Schel als volgt :

- 20 1/2 dag a 28 st. daegs	28 == 14
- voor het hout	j == 9 1/2
- voor het draijen van de instrumenten	2 == 5 1/2
- voor het t huijsbrengen van de planken van het water	3 1/2
- voor lijm en nagelen	= 7

f 32 == 19 1/2

Bekenne voldaan te sijn

Guil. Roef. j779

1775 Specificatie Tomas

voor de kereke van Schelle

Den 5 january 32 deelen

0 - j2

paspoort

0 - 3

den i meert een party houtewerk naer antwerpen gevoert

0 - j0

den 20 meert wat klyn houdt mede	0 - 2
den 29 meert 6 blûijzen mede gedaen	0 - 6
den j9 april een houdt mede gedaen	0 - 2
den 28 dito het houdt wederom	<u>0 - 2</u>
	j - j5

voldaen aen mij jan baptist leijtens.

Ontvangen op rekening der kerkfabriek van Schelle
de somme van zeven honderd vijftig franken op een totaal van
vijftien honderd franks voor werk aan d'orgel bij conditie vermeld.

F.Vanhoutte orgelmaker Waereghem / Kortrijk
Schelle 10 July 1869

Er blijft nog zevenhonderd franks voor toekomende jaar
daar er 50 franks aftrek voor de oude blaesbalgen is

F.Vanhoutte.

1819 fol 2 v°

Item aen d'Heer J J Delhaye orgelmaeker voor den jaerlijkschen onderhoud
der orgel de somme van 12 - 12

1820 onderhoud en stellen van d'orgel

1825 Item aen Den J.B.Beckers orgelmaeker aldaer
voor reparatie van de blaesbalken van d'orgel 11 - 17 - 6

De naam Delhaye wordt vermeld vanaf 1819 tot 1831.

1899 Jozef Deprez Leikaai 38 Gent

Voor het stemmen der Kerkorgel gedurende het jaar 1899
20 Fr.

Dhr. G.Loncke meent dat de oorspronkelijke dispositie als volgt
te rekonstrueren is :

(voortgaand op sporen van de oude verdwenen registeretiketten,
de plaats van de registerstangen en de indeling van de slepen
op de windlade)

<i>Prestant</i>			<i>Cornet</i>
<i>Doublette</i>			<i>Bourdon</i>
<i>Nazard</i>			<i>Flutte</i>
<i>Tierce</i>	<i>Cromhoorn bas</i>	<i>Cromhoorn sup.</i>	<i>Forniture</i>
<i>Trompet bas</i>	<i>Cymbal</i>	<i>Cornet</i>	<i>Trompet sup.</i>
<i>Claron bas</i>	<i>Flutte</i>	<i>Doublette</i>	<i>Voix Humaine sup.</i>
<i>Voix Humaine</i>	<i>Bourdon</i>	<i>Tramlant</i>	<i>Rossignol</i>

Er is links boven nog een registeropening, mogelijks voor een Ventiel.

BIBLIOGRAFIE

E.G.J.Gregoir : "Historique", Anvers 1865.

p.198 : (op de werkljst van Pieter Van Peteghem sr.)

*"M. Van Peteghem a encore placé ou restauré les orgues à
....., Schelle (1777),"*

HUIDIGE TOESTAND

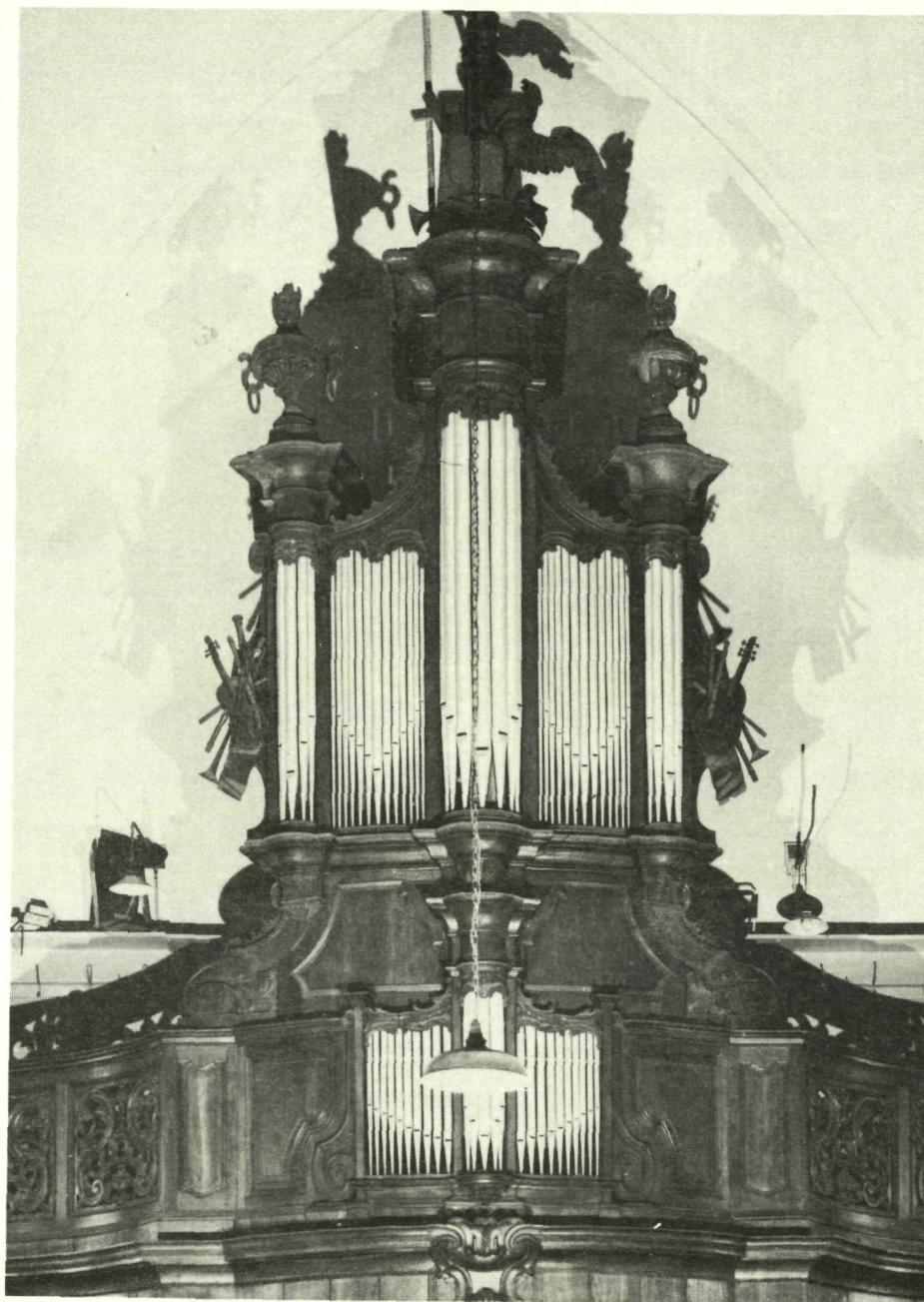
instrument : in verval.

meubel : begin van verval.

onderhoud : geen meer.

N.B.: in 1980 wordt een aanvang gemaakt met de restauratie van dit instrument.

datum prospectie : november 1974

Copyright A.C.L.

SCHELLE, SINT-PETRUS & PAULUS

Centrum SCHELLE

Wijk LAAR

Parochiekerk H.FAMILIE

=====

Auteur instrument : fa. B.Pels-D'Hondt / Herselt.

Bouwjaar : 1969

INSTRUMENT

Dispositie

Gedekt 8 B + D

Kwint 1 $\frac{1}{3}$ B + D

Roerfluit 4 B + D

Mixtuur 3 st B + D

Praestant 2 B + D

Sesquialter 2 st B + D *

* : de tertsen vanaf c°

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f' (aangehangen)

- pijpwerk integraal met stemringen;
chromatische opstelling.
- mechanische traktuur; klaviatuur ingebouwd aan de prospektzijde.
- kast hoofdzakelijk uit fineer-plaat;
zwelluiken in plexi-glas in het prospekt (met de hand te openen).

BIBLIOGRAFIE

'De Praestant' XVIII°jg.(1969), p.75 : rubriek "Orgelinhuldigingen".

Orgelbouwer : fa. B.Pels-D'Hondt, Herselt.

Positief; mechanische sleepladen, gedeelde registers.

(volgt dispositie).

HUIDIGE TOESTAND

- normaal.

datum prospektie : december 1979

Centrum SCHILDE

Gemeente SCHILDE

Parochiekerk SINT-GUIBERTUS

=====

Auteur instrument : Jos. Stevens / Duffel.

Bouwjaar : 1931

INSTRUMENT

Dispositie

<u>Gr.Org.</u>	<u>Rec.</u>	<u>Ped.</u>
Bourdon 16	Flûte harm.8	Sousbasse 16
Monter 8	Quintaton 8	Basse 8
Bourdon harm.8	Viola di gamba 8	Octave basse 8
Salicional 8	Voix céleste 8	Fluit 4
Prestant 4	Fluit 4	Bombarde 16
Fourniture	Quinte 2 ² / ₃	Trompette 8
Trompette 8	Doublette 2	
Clairon 4	Trompette harm.8	
	Basson-Hautbois 8	

Tir.Gr.Org./ Tir.Rec./ Copula / Oct.gr.Rec.Gr.O./ Oct.aig.Rec.Gr.O./
Zwelpedaal / Tutti / Tremolo.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

- pneumatische traktuur; vrijstaande speeltafel.
- gedeelde orgelkast; aan elke kant een smal front met 4 sierpijpen.

ARCHIVALIA

Werklijst der firma Stevens / Duffel (afschrift ons bezorgd door
Dhr. G.Potvlieghe); vermelding : "Schilde, 1931".

HUIDIGE TOESTAND

- normaal.

datum prospectie : november 1979

Centrum SCHILDE

Gemeente SCHILDE (wijk DE BERGEN)

Parochiekerk O.L.VR.TEN HEMEL OPGENOMEN

=====

Auteur instrument : fa. B.Pels-D'Hondt / Herselt.

Bouwjaar : 1975

Nota : De vorige kerk is afgebrand in 1970; hierbij ging ook het orgel (fa. Stevens / Duffel, 1955) verloren. De kerk werd heropgebouwd in 1972.

INSTRUMENT

Dispositie

<u>Hoofdwerk</u>	<u>Nevenwerk</u>	<u>Pedaal</u>	
Roerfluit 8	Gedekt 8	Subbas 16	P + I
Praestant 4	Roerfluit 4	Fluit 8	P + II
Nasard 2 ² / ₃	Sifflet 1		Tremolo
Oktaaf 2	Regaal 8		
Terts 1 ³ / ₅			
Mixtuur III			

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

- mechanische traktuur.
- klaviatuur ingebouwd aan de prospektzijde; korte klaviertoets-maat.
- geschilderde en gebeitste orgelkast, volledig in fineer-plaat; op een koor-podium geplaatst.

BIBLIOGRAFIE

a) over het vorig orgel :

'De Praestant' IV°jg.(1955), p.71 : Orgelinhuldigingen - 22 Mei 1955 - Orgelbouwer : Fa. Stevens / Duffel.

Dispositie :

Groot orgel : Gedekt 8, Prestant 4, Blokfluit 4, Terts 1 ³/₅

Reciet : Principaal 8, Gemshoorn 8, Kwint 2 ²/₃, Octaaf 2

Pedaal : Subbas 16, Bas 8 (afgeleid), Fluit 4 (afgeleid)

Adviseur : Dom J.Kreps O.S.B.

Gastorganist : id.

b) over het huidig orgel :

1) 'L'Organiste' VII^ojg.(1975) nr.2, p.15 - Nouvelles orgues -
Fa. Pels-D'Hondt / Herselt : orgue neuf, mécanique intégral
(+ dispositieopgave).

2) Mededelingen v.h. Centraal Orgelarchief, 1978, p.51 :
nieuwe orgels -
werklijst fa. Pels : 2 man.,ped.; (+ dispositieopgave).

HUIDIGE TOESTAND

- normaal.

datum prospectie : november 1979

Centrum SCHILDE

Gemeente 'S GRAVENWEZEL

Parochiekerk SINT-CATHARINA

=====

Auteur instrument : (naamplaatje) " P. Stevens-Vermeersch "

Orgelmaker

Duffel

Bouwjaar : 1881

Transformaties : fa. Aerts & Castrel / Duffel, ca. 1975.

INSTRUMENT

Dispositie

(nieuwe naamplaatjes & benamingen door Aerts & Castrel)

<u>Groot Orgel</u>	<u>Positief</u>	<u>Pedaal</u>
Bourdon 8	Veldfluit 2	Open fluit 8
Gamba 8	Quint 2 ² / ₃	Fluit bas 16
Prestant 8	Prestant 4	Bombard 16
Prestant 4	Bourdon 8	Koraalbas 4
Bourdon 16	Zweving 8	
Open fluit 8	Salicionaal	
Larigot 1 ¹ / ₃	Terts 1 ³ / ₅	
Mixtuur 3 r	Hobo 8	
Fluit 4		
Octaaf 2		
Trompet 8		
Windlosser		

pedalen : (nog originele naamplaatjes)

- Koppeling van het Positief Orgel aan het Pedaal
- Koppeling van het Groot Orgel aan het Pedaal
- Koppeling van het Positief aan het Groot Orgel
- Zwelpedaal (gradueel, nieuw van in 1975)
 - Tremblant voor het Positief
 - (onleesb.) van het Positief (= de oude zwelkast-bediening, niet-gradueel).

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-d'

Pijpwerk

- in het algemeen tamelijk wijde kernspleten.

Groot Orgel

Open fluit : "flûte harmonique"; bas gekombineerd met de Montre 8;
de grootste zijn wijde open fluiten, de kleinere zijn over-
blazend; met expressions.

Prestant 8 : "montre"; wijde mensuur; kernsteken; met expressions.

Bourdon 16 : de twee grootste oktaven zijn in grenenhout, met eiken
voorslagen en gedraaide voeten met regelschroeven; wijde mensuur.

Gamba 8 : in de diskant met snijbaarden; overal expressions.

Prestant 4 : in de bas met expressions, in de diskant met stemrollen.

Bourdon 8 : laagste oktaaf in hout, verder metalen gedekten;
vrij wijde mensuur.

Fluit 4 : laagste oktaaf gedekt, verder roergedekt, het hoogste oktaaf
is conisch open; smal gelabieerd.

Oktaaf 2 : Doublette; met expressions in de bas en verder met stemrollen,
de kleinste zijn met de stemhoorn gestemd; wijde mensuur, in de
diskant bijna fluit.

Mixtuur 3 r : eerder enge mensuur; zeer smal gelabieerd en hoge
opsneden; de kleinste zijn met de stemhoorn gestemd.

Trompet 8 : koppen met een overkraging, in de bas met koperen hals;
de verstevigingen zijn latere toevoegsels.

Larigot 1 $\frac{1}{3}$: nieuw, conisch pijpwerk; in origine stond hier een
Clairon 4.

Positief

Salicional : het groot oktaaf is in grenenhout; met expressions.

Zweving : "Voix céleste"; ong. zelfde konstruktie als Salicional.

Bourdon 8 : tamelijk wijde mensuur.

Prestant 4 : met expressions, tot in de kleinste pijpen.

Quint 2 $\frac{2}{3}$: bestaat uit ouder pijpwerk dat ingekort werd (door Aerts).

Veldfluit 2 : "flageolet"; conisch; origineel, doch in de bas zijn
kleine verbouwingen geschied (b.v. expressions gewijzigd).

Hobo 8 : "Basson-Hautbois"; koperen hulzen; in de baskant eendelige trechtervormige beker, met expressions, in de diskant tweedelige bekers, met stemlappen.

Terts 1 $\frac{3}{5}$: verbouwd ouder pijpwerk (Aerts).

Pedaal

- in de voet van de linkse kast (gezien vanaf de speeltafel).

Fluitbas 16 en Open fluit 8 : volledig in grenen; met voorstellen die vóór het corpus bevestigd zijn.

Bombarde 16 : de voeten zijn in eik (kistjes-vorm), de bekers in grenen.

Koraalbas 4 : nieuw v. Aerts; mogelijks ingekort ouder pijpwerk (strijker ?).

Windladen

- pedaal : eiken lade, chromatische opstelling; eiken roosters.
- gr.org. en pos. : eiken ramen, scheien in pich-pine.
- ventielkasten : eiken kleppen, in pin, uitneembaar; in de bas dubbele kleppen; de ogen zijn belederd.

inscriptie in het Gr.Org. : "Het orgel gemaakt den

22 November 1881 door

P. Stevens-Vermeersch

Orgelmaker te Duffel".

Klaviatuur

- vrijstaande speeltafel.
- toetsen : nieuw plastiek-beleg.
- registerknoppen : nieuwe formica-naamplaatjes.
- de graduele zwelpedaal is een recente toevoeging, hiervoor werd een opening gezaagd in de voet van de speeltafel; de opening van de vorige zwelkastpedaal (niet-graduele haak) is dichtgemaakt.

Traktuur

- integraal mechanisch.

ORGELKAST

- gedeelde kast zonder ornamenten en zonder fronten.
-

ARCHIVALIA

Werklijst der orgelbouwers Stevens te Duffel (afschrift ons ter hand gesteld door Dhr. G.Potvlieghe) :
vermelding "'s Gravenwezel, 20" (= registers?).

HUIDIGE TOESTAND

instrument : vervuild wegens kerkrestauratie.
meubel : normaal.
onderhoud : regelmatig.

datum prospektie : november 1979

Centrum SCHOTEN

Gemeente SCHOTEN

Parochiekerk H.FAMILIE

=====

Auteur instrument : fa. B.Pels-D'Hondt / Herselt.

Bouwjaar : 1973

INSTRUMENT

Dispositie

I	II	
Roergedekt 8	Gedekt 8	
Praestant 4	Fluit 4	
Oktaaf 2	Sifflet 1	
Mixtuur 2-3 s	Sesquialter 2 s	(= ab c°)

pedalen : P+I, P+II, I+II.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

- klaviatuur ingebouwd aan de prospektzijde;
registertrekkers met ronde porceleinen inleg-plaatjes.
- mechanische traktuur.
- eenvoudige orgelkast; op het doksaal.

BIBLIOGRAFIE

'Mededelingen v.h.Centraal Orgelarchief', jg.1978, p.50

Werklijst fa. Pels 1973 :

- 2 man., aankoppelbaar pedaal.
(+ dispositieopgave).

HUIDIGE TOESTAND

- normaal.

datum prospektie : december 1979

Centrum SCHOTEN

Gemeente SCHOTEN

Parochiekerk SINT-CORDULA

=====

Auteur oorspronkelijk instrument : Jos. Stevens / Duffel.

Bouwjaar : 1913

Transformatie : fa. J.Stevens / Duffel, 1966.

INSTRUMENT

Dispositie

P	I	II	III
Prestantbas 16	Gedekt 16	Roerfluit 8	Nachthoorn 8
Subbas 16	Prestant 8	Quintadeen 8	Wilgenpijp 8
Octaafbas 8	Spitsfluit 8	Zingend principaal 4	Fluit 4
Bas 8	Prestant 4	Zwegel 2	Woudfluit 2
Koraalbas 4	Koppelfluit 4	Spitskwint 1 ¹ / ₃	Sesquialter 2 st
Fagot 16	Octaaf 2	Mixtuur 2 st	Cymbel 3 st
Trompet 8	Mixtuur 3 st	Kromhoorn 8	Trompet 8
Klaroen 4	Trompet 8	II + III	
P + I	I + II		
P + II	I + III		
P + III			

vaste comb.: P - MF - F - T / O / V.C.1 - V.C.2

voetbediend : P+I, P+II, P+III, I+II, I+III, II+III,

Zweltrede, Deelb.Comb. Ped., id.I, id.II, id.III,

Deelb.Comb.Alg., Tremulant.

Koorpositief

(bespeelbaar op man.II)

Gedekt 8

Prestant 4

Roerkwint 4

Octaaf 2

Cymbel 3 s

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

Pijpwerk

- Stevens 1913 + 1966.

Windladen & traktuur

- electro-pneumatisch systeem.

Klaviatuur

- verplaatsbare speeltafel beneden in de kerk, naast de preekstoel.
- registertuimelaars voor het doksaal-orgel, aparte trekkertjes (doch eveneens electrisch) voor het koor-orgel.
- 2 motor-schakelaars. (voor doksaal-orgel en voor koor-positief).

ORGELKAST

- groot orgel op doksaal : de neo-gotische fronten uit 1913 werden bewaard als façades, het eigenlijke orgel is daarachter en ertussen geplaatst in open opstelling.
- klein koorpositief : vooraan in de zijbeuk, beganegronds, eenvoudige kast.

BIBLIOGRAFIE

- 1) P.J.Goetschalckx, pastoor van Eekeren-Donk : "Geschiedenis van Schooten,", drukk. J.Vermeiren, dl.III, 1924.
p.324 : *"Bereids bij den aanvang van 1913 werd er bij den heer Joseph Stevens, orgelmaker te Duffel, een nieuw orgel besteld, dat nog hetzelfde jaar werd geleverd. Dat nieuwe orgel, hetwelk ongeveer 12.000 frank kostte, heeft twee klavieren en een pedaal en bezit een twintigtal registers en verscheidene verbindingen."*
 - 2) R.C.Van Mieghem : "Geschiedenis der gemeente Schoten", uitg. Die Poorte, Antw. 1940.
p.55 : *"Dit alles gebeurde onder E.H.Uytterhoeven en wanneer deze, ten slotte, in 1912, meester Arthur Verhoeven, tot organist der kerk aanstelde, kwam er*
-

ook, voor dezen organist van allereersten rang, een nieuw orgel in de kerk."

3) 'De Praestant' XV°jg.(1966), p.38 : rubriek "Orgelinhuldigingen"

- 25 maart 1966 -

Orgelbouwer : fa. Jos.Stevens, Duffel.

Vernieuwing en uitbreiding.

(volgt dispositie)

Gastorganist : J.De Backer.

HUIDIGE TOESTAND

- normaal.

datum prospektie : december 1979

Centrum SCHOTEN

Gemeente SCHOTEN (wijk DE HORST)

Parochiekerk SINT-PHILIPPUS

=====

De kapel van De Horst gaat ver terug in de geschiedenis en bezat reeds in de 18de eeuw een orgel (nog vóór de hoofdkerk van Schoten); we gaan hier echter niet verder op in omdat we thans te maken hebben met een totaal nieuwe kerk op een andere plaats.

In 1954 was in deze nieuwe kerk een orgel gebouwd (zie § Bibliografie) door de fa. Stevens / Duffel. Kerk en orgel gingen verloren bij een brand in 1958.

Auteur huidig instrument : fa. J.Stevens / Duffel.

Bouwjaar : 1979

INSTRUMENT

Dispositie

I
Prestant 8
Oktaaf 4
Mixtuur 3 r

P
Subbas 16
Gedekt 8

II
Holpijp 8
Roerfluit 4
Prestant 2
Fluitkwint 1 $\frac{1}{3}$

pedalen : P+I, P+II, I+II.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

- mechanische traktuur.
 - klaviatuur ingebouwd aan de prospektzijde; balansklavieren; toetsen met plastiekbeleg.
 - vierkante registerstokken met ronde trekkers.
-

ORGELKAST

- soliede kast in donkere acajou-fineer; afzonderlijke kast voor het pedaal achter de hoofdkast.
 - vooraan in de kerk geplaatst, naast het altaar.
-

BIBLIOGRAFIE

- 1) 'De Praestant' III^ojg.(1954), p.77 : rubriek "Orgelinhuldigingen",
30 april 1954 -
Orgelbouwer : Jos Stevens, Duffel.
mekanisch stelsel;
dispositie :

I	II	P
Prestant 8	Gedekt 8	Subbas 16
Roerfluit 4	Octaaf 4	
Zwegel 2	Mixtuur 3 s	

organisten : Karel Van Dessel, org.-tit.
Flor Peeters, Mechelen.
 - 2) Tijdschrift ANZ VII^ojg.(1979) nr.3 : p.77, op de "Koncertkalender"
"Zondag 24 juni 15 u : Inwijding van het nieuwe Stevens-orgel
door Mgr. Eykens en inspelning door J.De Backer".
-

HUIDIGE TOESTAND

- goed.
-

datum prospektie : december 1979

Centrum SCHOTEN

Gemeente SCHOTEN (Wijk DEUZELD)

Parochiekerk H.HART

=====

Auteur instrument : (gesigneerd) "Stephanus Schumacher / Eupen"

Bouwjaar : ca. 1970

Adviseur : S.Deriemaecker

Nota : Het betreft de nieuwe kerk aan de Deuzeldlaan; het vorig
orgel (J.Stevens, 1901) verdween bij het buiten gebruik
stellen van de oude kerk.

INSTRUMENT

Dispositie

<u>H.W.</u>	<u>B.W.</u>
Bourdon 8	Pommer 8
Praestant 4	Roerfluit 4
Doublette 2	Principaal 2
Mixtuur IV	Octaaf 1 + $\frac{1}{2}$
<u>-P.-</u>	
Subbas 16	pedalen : P+I, P+II, I+II.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

- integraal fabriekspijpwerk; de Pommer is een soort quintadeen;
Octaaf : 2 doorlopende rangen, de $\frac{1}{2}$ ' repeteert in het hoogste oktaaf.
 - windladen met pertinax-slepen, geen eigenlijke pijpstokken maar wel
plastiek-dopjes over de slepen waarop de pijpen worden geplaatst
(ontoereikende sluiting en veel windverlies).
 - klaviatuur diep ingebouwd in de voet aan de prospektzijde;
onder- en boventoetsen in bruin hout; mechanische traktuur.
 - kast met paneelwerk in triplex en fineerplaat;
vooraan in de kerk naast het altaar.
-

HUIDIGE TOESTAND

- normaal.

datum prospektie : december 1979

Centrum SCHOTEN

Gemeente SCHOTEN (wijk KONINGSHOF)

Parochiekerk O.L.VR.KONINGIN

=====

Auteur huidig instrument : fa. B.Pels-D'Hondt / Herselt.

Bouwjaar : 1972

Voorheen stond hier een orgel (op het doksaal) dat overgenomen was van het conservatorium te Antwerpen; dit orgel werd vervolgens doorverkocht aan een privé-persoon.

INSTRUMENT

Dispositie

Gedekt 8	Roerfluit 4	
Praestant 4	Nasard 3	
Oktaaf 2	Sesquialter II	(= ab cis')
Mixtuur III		

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f' (aangehangen)

- integraal gestandaardiseerd serie-pijpwerk.
- mechanische traktuur; speeltafel ingebouwd aan de prospektzijde.
- de registerstokken zijn fijne ijzeren staven, met ronde zwart-plastieken trekkers.
- kast plattegronds vooraan, naast het altaar; meubel hoofdzakelijk uit fineer-plaat.

BIBLIOGRAFIE

- 1) 'De Praestant' XXI°jg.(1972), p.13 : "orgelinhuldigingen".
Orgelbouwer : fa. B.Pels-D'Hondt, Herselt.
Positief; 1 klav. + aangeh. ped.; mechanisch.
(+ dispositieopgave).
 - 2) 'Mededelingen v.h.Centraal Orgelarchief' jg.1978, p.50 :
-

Nieuwe orgels -

op de werklĳst van fa. Pels, 1972 (gegevens ut supra).

HUIDIGE TOESTAND

- normaal.

datum prospektie : december 1979

Centrum STABROEK

Gemeente HOEVENEN

Parochiekerk O.L.VROUW (nieuwe kerk)

=====

Auteur instrument : fa. B.Pels-D'Hondt / Herselt.

Bouwjaar : 1977

INSTRUMENT

Dispositie

<u>H.W.</u>	<u>B.W.</u>	<u>Ped.</u>
Prestant 8	Holpijp 8	Subbas 16
Roerfluit 8	Roerfluit 4	
Oktaaf 4	Prestant 2	
Oktaaf 2	Kwint 1 ¹ / ₃	P + I
Mixtuur III	Tremulant	P + II
Cymbel II		
Sesquialter II		

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

- pijpwerk integraal nieuw.
- mechanische traktuur.
- klaviatuur ingebouwd aan de prospektzijde; zwarte ondertoetsen, boventoetsen in een soort kerselaar.

ORGELKAST

- eenvoudige kast in één stuk; hoofdzakelijk fineerplaat.

BIBLIOGRAFIE

A. Nieuwe kerk.

- 1) 'L'Organiste' IX^ojg.(1977), nr.1, p.26

"Travaux de nos facteurs d'orgues" :

"27-3-77. Inauguration de l'orgue neuf B.Pels-D'Hondt (Herselt)

par St.Deriemaecker, titulaire à la cathédrale d'Antwerpen,
et la chorale paroissiale.

Mech. sleep1."

(+ dispositie).

- 2) 'Mededelingen v.h.Centraal Orgelarchief' jg.1978, p.53 :

nieuwe orgels -

"Werklijst Pels 1977 :

Hoevenen, 2 man., ped., geen koppelingen, (dispositieopgave)"

N.B. deze laatste mededeling is fout, er is alleen maar
geen manuaalkoppel aanwezig.

B. Oude kerk.

Volgende bibliografische gegevens hebben betrekking op het orgel
in de oude kerk, die nog bestaat doch buiten gebruik en leeggehaald
is; deze kerk werd zwaar beschadigd tijdens de laatste oorlog.

- 1) P.J.Goetschalckx, pastoor van Donk : "Kerkelijke Geschiedenis
van Eekeren bevattend de geschiedenis der parochiën van
Eekeren, Hoevenen, Kapellen,"

S.Antonius Drukkerij, Eekeren-Donk, J.Vermeiren, s.d. (=ca.1913)

p.304 : *"Tot in 1832 bestond er nog geen orgel in de kerk. Dat jaar kocht
de pastoor dat uit de kerk van Broechem, hetwelk hij 600 gulden betaalde.
De kosten van vervoer en plaatsen bedroegen daarenboven 300 gulden. Het al
echter werd uit giften betaald."*

- 2) Fr.Bresseleers : "Geschiedenis van Hoevenen", uitg. Gemeente-
bestuur 1971.

p.40 (onder de activiteiten van pastoor R.De Maeyer staat
o.m. vermeld :)

"1953 Electrisch orgel "Arel" geplaatst en ingespeeld
door Arm.Preud'homme".

HUIDIGE TOESTAND

- normaal.

datum prospectie : mei 1978

Copyright A.C.L.

HOEVENEN, OUDE KERK

Resten van een voormalig orgel

Centrum STABROEK

Gemeente STABROEK

Parochiekerk SINT-CATHARINA

=====

Auteur oorspronkelijk instrument : J.B.Forceville / Brussel.

Bouwjaar : 1697

Auteur orgelkast : Petrus Malderus.

Auteur doksaal : Peter Convent.

Transformaties : - mogelijks H.Vermeersch, of P.Stevens / Duffel.
- o.m. ook Kerkhoff / Brussel.

Laatste algehele transformatie : fa. J.Stevens / Duffel, 1963.

Onderhoud : fa. Aerts & Castrel / Duffel.

INSTRUMENT

Dispositie

I	II	P
Cornet 5 s	Zachte fluit 4	Subbas 16
Bourdon 16	Flageolet 2	Bas 8
Monter 8	Bourdon 8	Koraalbas 4
Bourdon 8	Salicional	
Open fluit 4	Nazard 2 ² / ₃	
Mixtuur 3 s	Schalmei 8	
Prestant 4		
Doublet 2		
Trompet 8		

P + I, P + II, I + II af - I + II aan / Zwellkast.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

Pijpwerk

+ front

Hoofdwerk : Forceville-faktuur, scherpe onderlabia, spitse bovenlabia;
in origine met tinfoolie belegd;

in de velden (zowel L als R) spreken de 3 grootste pijpen van Prestant 4, de overige frontpijpen spreken als Montre 8.

Rugpositief : slechts sierfront in de balustrade; 5 echte pijpen zijn mogelijks van Forceville, maar het is vrijwel zeker dat ze nooit aangesloten geweest zijn (er zijn boringen voor conducten, doch geen overlengte-gaten).

+ binnenpijpwerk

Hoofdwerk

Cornet 5 r : het pijpwerk is niet met zekerheid aan Forceville toe te schrijven doch benadert sterk diens bouwstijl; de mond-inritsingen zijn niet erg diep; 8' = gedekt met hoeden, de andere koren open (niet volledig homogeen); tamelijk enge mensuur; dunwandig metaal, iets meer dan 5% tingealte; de aanvullingen van de 8' zijn roergedekten in flesvorm (zeer eng) en zijn afkomstig uit een ander register (Forceville?) dat gezien zijn grotere pijpvoeten ooit op de windlade heeft gestaan.

Montre 8 : 16 + 16 pijpen op de lade, de overige in het front; 1 grote pijp staat binnen de kast; pijpwerk toe te schrijven aan Forceville; tamelijk enge mensuur en smal gelabieerd, kleine voetopeningen; thans diepe stem-insnijdingen; de kleinste zijn aanvullingen (uit oude registers).

Prestant 4 : 25 + 25 op de lade, de overige in het front; Forceville.

Bourdon 16 : groot oktaaf in grenenhout, 19de-eeuws; klein oktaaf in eik, Forceville-pijpwerk, soliede faktuur, hoge voorlagen, zeer schuin aflopende kernen, sommige hebben een hogere voet (wellicht latere wijziging); diskant = 16 + 16 metalen pijpen op de lade; op één van de grootste staat de inscriptie "Fluyt c", zacht geïntoneerd; dit spel is duidelijk voorheen een 8' geweest.

Bourdon 8 : serie-pijpwerk uit begin 20ste e., behalve de kleinste :

- ene zijde : enkele kleine pijpjes + 4 roergedekten (flesvorm, smalle roeren), Forceville ? één draagt nr."25" (in origine c' van een fluit 2 ?)
- andere zijde : 2 gedekten + 3 roergedekten (Forceville).

Fourniture 3 r : gemaakt uit oudere metaalplaat (van ouder pijpwerk ?),

de soldeernaden wijzen op recentere faktuur (zeker geen Forceville).
Open fluit 4 : serie-pijpwerk, dat ingekort werd (in origine een strijker ?).

Doublette 2 : Forceville-pijpwerk, volledig op de lade, tamelijk enge mensuur; op een c-pijp de inscriptie "superoct"; elders ook nog "monter".

Trompet 8 : stamt uit de 2° helft van de 19°e.; kurk-vormige koppen (modernere vorm), in de diskant met een overkraging; vertinde messing-lepels.

Zwelwerk

Bourdon 8 : oud pijpwerk (Forceville); zeer enge mensuur, register van voormalig Positief of Onderwerk; groot oktaaf in eik, verder roergedekten; de kleinste (4 + 4) zijn roergedekten in flesvorm (van een ander spel afkomstig).

Nasard 2 ²/₃ : deels roergedekten in flesvorm; de kleinste (=aanvullingen) zijn open fluiten.

Salicional : uit eind 19de e.

Zachte fluit 4 : ingekorte strijker (19de e.).

Flageolet 2 : is een originele 2'-fluit van Forceville; ca. het laagste oktaaf heeft aangesoldeerde platte deksels en roeren, verder roergedekten in flesvorm, de kleinste zijn open.

Schalmei 8 : is een 19de-eeuwse hobo.

Pedaal

- pijpwerk daterend van ca. eind 19de e.

Windladen

- Cornet : 2 oude laadjes met elk 12 cancellen, in de 19de e. uitgebreid met resp. 4 en 5 cancellen.

- H.W. en Zwelwerk : 19de-eeuwse laden met 58 cancellen; op elke lade zijn de 2 kleinste cancellen thans onbezet (laden van Delhaye ?); thans geschroefde pijpstokken, gehekt tussen tafel en dammen; grenen uitneembare kleppen; geen lederpulpeten;

N.B. : de ventielkast v.h. H.W. werd tijdens ons onderzoek niet geopend om beschadigingen te vermijden.

Traktuur

- H.W. : mechanisch; nieuwe wellenborden (fabrieksmateriaal).
- Zwelwerk en pedaal : pneumatisch.
- mechanische registertraktuur; er zijn nog een aantal oude smeedijzeren walsen aanwezig.

Klaviatuur

- thans nieuwe vrijstaande speeltafel.
- de klavieren zijn mogelijk ouder, het toetsbeleg is nieuw.
- de originele klaviatuur zat aan de prospektzijde; daarna heeft ze ook aan de achterkant gestaan.

ORGELKAST

- rijk versierde barokke 8'-kast.
- zeer beschadigd door allerlei transformatieve ingrepen; het zwelwerk en pedaal staan buiten de oude kast, achteraan tegen de muur, en terzijde van de oude kast.
- misschien zat er in origine een onderwerk in de voet van de kast (chromatische opstelling was hierbij gebruikelijk).
- oude registergaten aan de prospektzijde :
 - H.W. : 9 gaten aan elke kant.
 - Pos. : niet meer te tellen, deels weggezaagd, deels met bovengespijkerd plankje.
- oude registergaten aan de rugzijde :
 - H.W. : 8 + 9.
 - Pos. : aan één kant volledig, aan de andere deels weggezaagd.
- aan de prospektzijde is de voet ingrijpend getransformeerd voor het plaatsen van een andere klaviatuur.

BIBLIOGRAFIE

- 1) 'De Praestant' XII°jg.(1963), p.46 : rubriek "Orgelinhuldigingen"
 - 13 jan. 1963 -
 - Orgelbouwer : fa. Jos Stevens, Duffel.
-

Systeem : mechanisch.

(volgt dispositie)

Gastorganist : E.H. J.Joris.

- 2) G.Moortgat : "Oude Orgels in Vlaanderen" II, uitg. Dienst Pers & Publikaties van de BRT, brochure nr.30, 1965.

zie p.128-129.

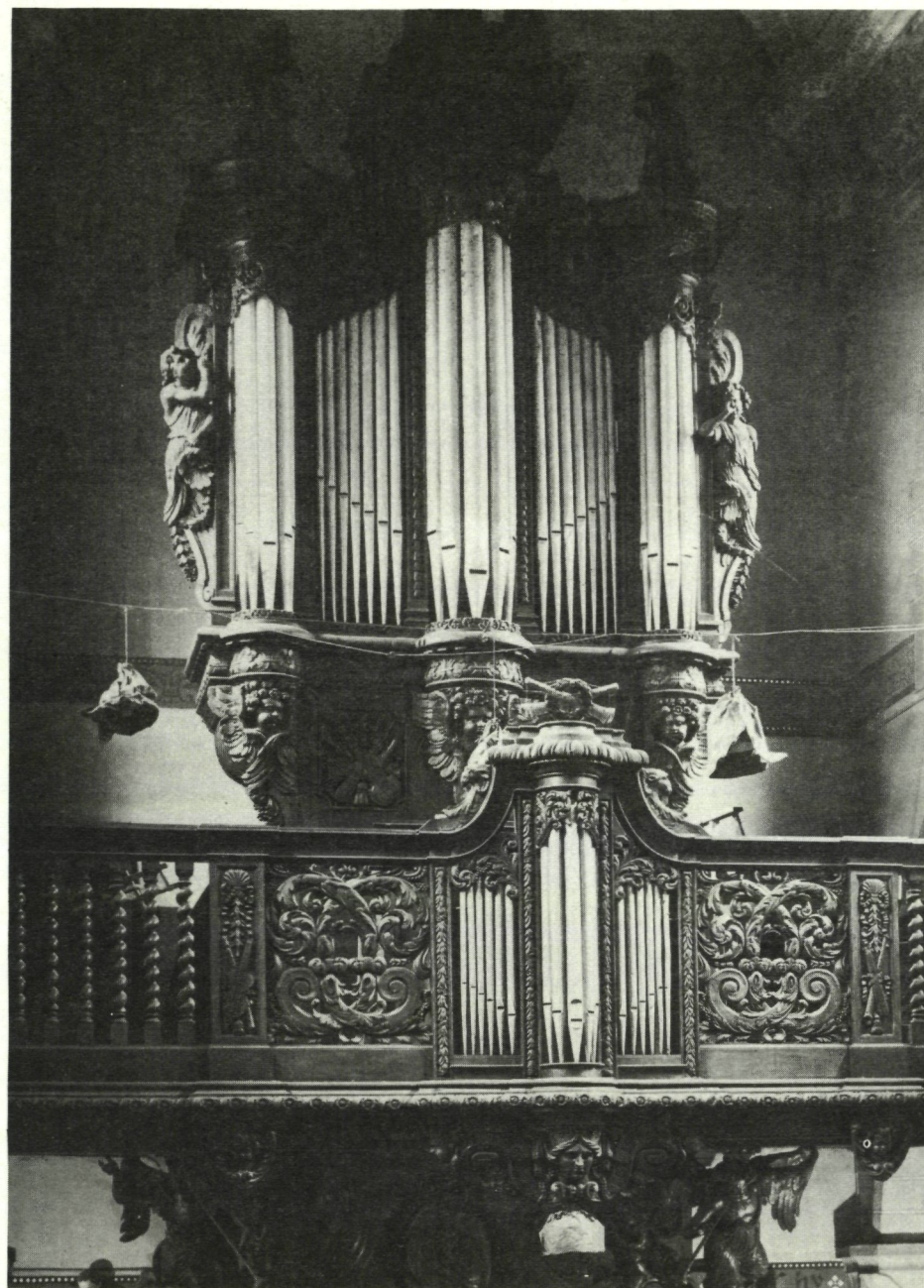
HUIDIGE TOESTAND

instrument : in verval.

meubel : id.

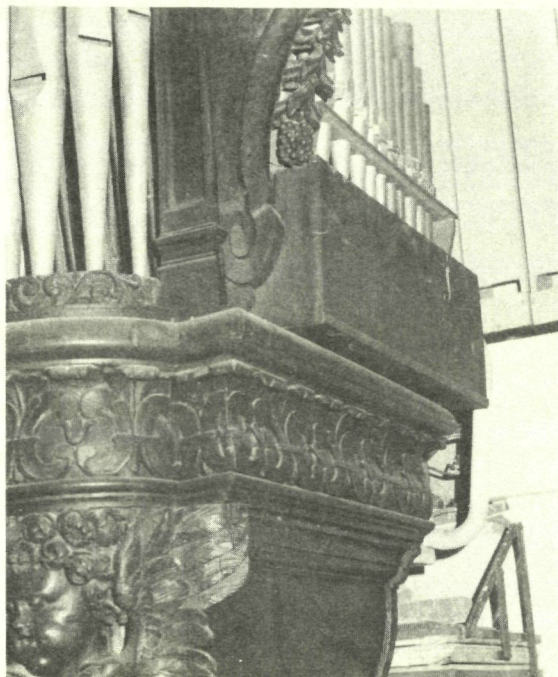
onderhoud : onvoldoende; geen normaal onderhoud meer mogelijk.

datum prospektie : mei 1978

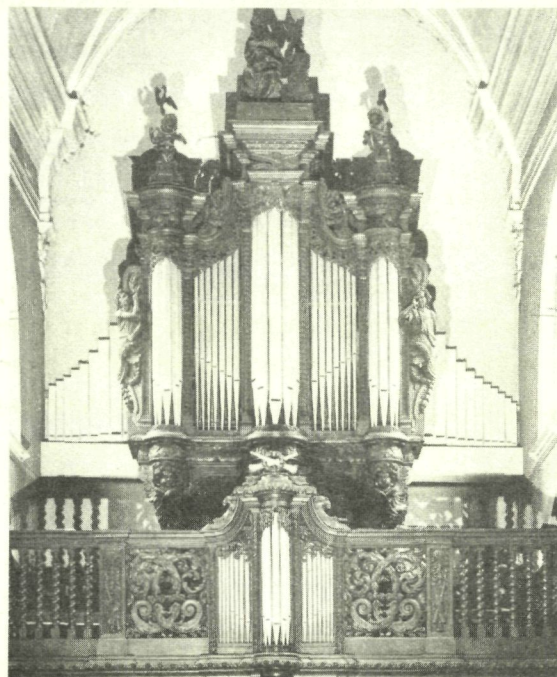
Copyright A.C.L.

STABROEK, SINT-CATHARINA

STABROEK, SINT-CATHARINA

Algemeen zicht
Copyright A.C.L.

Zijaanzicht

Centrum WESTMALLE

Gemeente OOSTMALLE

Parochiekerk SINT-LAURENTIUS

A. Voormalig orgel

+++++

In 1967 werd de kerk geteisterd door een natuurramp; enkel de toren is thans nog gedeeltelijk bewaard gebleven. Ook het orgel werd zwaar beschadigd, en is niet meer heropgebouwd in de nieuwe kerk.

Auteur instrument : Th.Smet & H.Vermeersch / Duffel.

Bouwjaar : 1849

Toevoeging tweede klavier : een der orgelbouwers Joris (Hasselt?).

Het is niet meer uit te maken of het om een volledig nieuw orgel van Smet ging, dan wel of er oudere elementen in verwerkt waren.

Voor gegevens over vroegere orgels verwijzen we naar § Bibliografie.

INSTRUMENT

In 1967 werden de restanten van het beschadigde orgel door de fa. Aerts & Castrel uit Duffel opgekocht en naar het atelier overgebracht. Op onze vraag naar informatie deelde dhr. L.Aerts ons volgende gegevens mede :

"Samenstelling op 16-7-61 :

oud gedeelte

Klaroen 4	Cornet	Bourdon 16	Bourdon 8 bas
Fluit 4	Nazart 2 ² / ₃	Trompet 8 bas	Monter 8
Prestant 4	Bourdon 8 sup	Vioccl 8	Doublet 2
Trompet 8 sup	Vulwerk 3 r		

gedeelte van Joris

Bourdon 8	Salicional 8	Fluit 4	Piccolo 2
-----------	--------------	---------	-----------

Tremolo

Koppeling

Door ons een nieuwe ventilator geplaatst in 1962.

Orgel aangekocht door ons na de beschadiging van 1967.

Bijlage : fotocopie van stukje uit de windlade dat bewaard is door ons."

Dhr. Aerts stuurde ons een fotocopie mee van het etiket dat zich in de ventielkast bevond; de tekst luidt :

" *gemaek* "

Door T: smet

orgelmacker te duffel

1849

(het handschrift is eerder onstabiel; Smet was toen immers reeds 67 j. oud, en sedert 1839 met H.Vermeersch geassocieerd; H.Vermeersch zal dus wel in ruime mate voor deze werkzaamheden ingestaan hebben).

De windlade die dus het werk van Smet-Vermeersch was, en nog bestond op het ogenblik dat het etiket er uit verwijderd werd, zou verloren gegaan zijn.

Het oude pijpwerk echter, dat - naar de dispositie te oordelen - een kenmerkende en kwasi volledige Smet-samenstelling vormde, werd her en der in andere orgels verwerkt.

Wat er uiteindelijk van de orgelkast overbleef na de verwoesting van de kerk, is niet bekend. Er blijven wel vermoedens dat de orgelkast tot op dat ogenblik in een zekere mate haar oude gedaante had bewaard, en, gezien de verkoopbaarheid van het binnenwerk na de ramp, kan moeilijk aangenomen worden dat de orgelkast onherstelbaar beschadigd was. Naar verluidt bestaat er van de orgelkast niets meer.

ARCHIVALIA

Volgende gegevens werden opgezocht door Dhr. G.Potvlieghe :

Rijksarchief Antwerpen.

Gemeentearchief Oostmalle.

Nr. 72 (Kerkrekeningen en kwitanties, ingebonden).

Rek.1778 :

Item stelt den Rendant voor uytgeeff een somme van vyff en viertigh gls die den selven heeft betaelt aen L.J.Berckmans orgelmaeker tot Schooten in voldoeninge

van het ~~herstellen~~ schoon maeken en herstellen deser orgel inden jaere 1777
blyckens quitt^e f 45 - 0

Hierop volgt een rekening aan een andere persoon voor
"16 ellen cattoen dienende voor gordynen aen d'orgel".

In deze rekeningenbundel vindt men ook het kwijtschrift van 31 aug.
1777, ondertekend door Leo Josephus Berckmans.

Rek. 1791 :

Ontfangen van adriaen huydens als kerckmeester tot oostmalle een somme van seven
guldens voor reparatie van de blaesbalcken en stellen des orgels den 9 7bris 1791
G. Schots orgelmaker

Rek. 1833 :

Item betaeld aen Monsr Smet orgelmaeker voor het vernieuwen van de Blaesbalken
vier en vyftig guldens f 54 - 0

BIBLIOGRAFIE

- 1) E.G.J.Gregoir : "Historique", Anvers 1865.

p.169 : "SMET-VAN TIENEN (Théodore),

Orgues placées en société avec M. H. Vermeersch :;

1843 à 1851, à, Oostmalle,"

- 2) Brochure "Het orgel in de kerk van Sint Jan te Waalwijk",
in handschrift ondertekend "Petrus de Bree (?)", R.K. Pr.
Bisschoppelijk Expert voor Orgelbouw, n.a.v. de inhuldiging van
het nieuw orgel op 11 dec. 1932.

p. 7-8 :

"In het jaar 1802 kreeg de Parochie van St. Jan een orgeltje uit Oostmalle (bij
Antwerpen, dat door den orgelmaker De Volder uit Gent geplaatst werd in de
schuurkerk, die destijds achter de pastorie stond. Of er van dit orgel nog iets
overgebleven is, is niet bekend.

Ziehier de gegevens uit het Grootboek der uitgaven :

(De bedragen zijn uitgedrukt in guldens, stuivers en penningen.)

1802. Febr. 15 :

Voor port van brieven wegens onse orgel 7 0

Aen den expressen naer Oostmalle voor de selve orgel 3 19 0

1803. Febr. 26 :

Aen Lucas Dalleu voor verteer en andere onkosten op de syne ryse om de orgel	26 0 0
---	--------

Juny 5 :

Aen port van 3 brieven wegens de orgel	1 0 0
--	-------

July 1 :

Aen d'Heer Van Dijck voor een lap Orgel-loodt	19 8
---	------

29 :

Aen d'Heer De Folder te Gendt orgelmaker, voor een orgel geplaatst in onse kerck	923 16 0
---	----------

Aen sijnen Timmerman voor drinckgelt	7 0 0
--------------------------------------	-------

Aen den soon Duquesnoij voor 5 dagen ten dienst geweest van den orgelmaker	2 0 0
---	-------

Aen Lucas Dalleu voor verschot aen port van brieven van wegens de orgel	1 0 0
--	-------

Aug. 9 :

Aen juffrauw Weisweller voor montkosten van de twee orgelmakers	23 18 0
---	---------

- 3) F. en A.Joris, orgelbouwers : Lijst van geplaatste electrische ventilators (op een inhuldigingsprogramma, Veerle, 1935) : vermelding 'Oostmalle'.

- 4) T.J.Gerits o.praem. : "Orgelbouwer Jan Dekens van Haacht (17e eeuw", in 'De Praestant' XIII°jg. (1964).

p. 3 : "Het degelijk werk, dat Jan Dekens voorzeker te Kortenbos en te Averbode had geleverd, staat waarschijnlijk in nauw verband met de opdracht, die hij in 1673 ontving van Gaspar vander Biest, pastoor van Oostmalle en religieus van voornoemde abdij. (Catalogus fratrum Averbodiensium, AAA., I, reg.105, fol.186). Toen Dekens zijn orgel te Averbode opbouwde, was G. vander Biest er cellier. In 1666 werd hij benoemd tot provisor. Sedert maart 1671 vervulde hij de functie van pastoor te Oostmalle, in de Antwerpse Kempen. Ongetwijfeld heeft G. vander Biest de orgelbouwer te Averbode leren kennen.

Het orgel werd gemaakt in het atelier van Haacht. Bij de bouw van het orgel waren Jan vanden Panhuysse, schoonbroer van meester Jan Dekens, en zijn nog jonge stiefzoon en opvolger, Peter Goltfus, behulpzaam. Het vervoer van de pijpen naar Oostmalle, alsmede de verblijfsonkosten van Dekens aldaar, zouden ten laste vallen

van de besteller. Einde december 1674 of begin januari 1675 was het orgel afgewerkt. Op 20 januari 1675 werd immers aan Hendrik Matheussen Petry, waar de orgelbouwer vermoedelijk logies genoot, de som van 32 gulden uitgekeerd "over verteirde costen van Mr Jan den oirghelmaecker ende desselffs sone in het maecken ende stellen van de nieuwe oirghel". (J.Cools, art.cit., p.103. De rekeningen van het kerkbestuur van Oostmalle betreffende de aankoop van het Dekensorgel berusten in het Rijksarchief te Antwerpen, gemeente Oostmalle, kerkrek.1674. De teksten werden gepubliceerd door J.Cools, art.cit., p.102-103. Cfr. T.De Molder, Geschiedenis van Oostmalle, Turnhout, 1947, p.367.)

Op diezelfde dag betaalde men 5 gulden aan de vrachtvoerder, die het "oudt orghel oft die peypen met die geretschap van den oirghelmaecker" naar Haacht bracht. (J.Cools, art.cit., p.102.) Volgens de gewoonte kreeg de orgelbouwer, naast zijn honorarium, tevens het oude pijpwerk toegewezen."

- 5) F.Jespers & Ad van Sleuwen : "Kronyk of gedenkenis van Nicolaas van Hirtum", in 'De Mixtuur' nr.22, juli 1977.

p.473 : werklijst Nicolaas van Hirtum, vermeldt o.m.

- 1796 Oostmalle, "Eenige reperaasie" en stemmen.
- 1797 Oostmalle, demontage.

p.490 & p.492 : facsimile-afdruk van de archivalia :

"1796

*in dit jaar stemde ik de orgel met Eenige reperaasie te oostmal in brabant
Een out maar Zeer Welluydent orgel"*

"1797

*in dit jaar braak ik twee orgels uyt de kerke in brabant
Een te oostmal en de ander te Vlimmere uyt vrees dat de
franse de kerk in arrest zoude neemen en dan alles verkoopen"*

OOSTMALLE, VOORMALIGE KERK

Doksaal met fragment van het orgel.
Copyright A.C.L.

Centrum WESTMALLE

Gemeente OOSTMALLE

Parochiekerk SINT-LAURENTIUS

=====

B. Orgel in de nieuwe kerk

+++++

Auteur instrument : fa. Loncke / Kortemark (Zarren).

Bouwjaar : 1977

INSTRUMENT

Dispositie

<u>Hoofdwerk</u>	<u>Borstwerk</u>	<u>Pedaal</u>
Principaal 4	Gedekt 8	Gedektbas 16
Roerfluit 8	Roerfluit 4	Gedekt 8
Woudfluit 2	Principaal 2	Koraalbas 4
Seskwialter sup 2 r	Regaal 8	
Mixtuur 3 r		

pedalen : I + II, V + I, V + II.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

Pijpwerk : integraal nieuw.

Windladen & traktuur : nieuw; mechanisch systeem.

Klaviatuur : ingebouwd aan de prospektzijde; kunststof-toetsbeleg.

ORGELKAST

- meubel in semi-moderne uitvoering, met massief paneelwerk.
- beganegronde geplaatst, vooraan in de kerk.

BIBLIOGRAFIE

'Mededelingen van het Centraal Orgelarchief' jg.1978, p.49,

onder hoofding "Nieuwe orgels" :

Werklijst fa. Loncke

Oostmalle 1977; adv. J.Bruurs; 2 man.(56 toetsen), ped.(30 toetsen),
mechanisch;

(volgt dispositie-opgave).

HUIDIGE TOESTAND

- normaal.

datum prospectie : december 1979

Centrum WESTMALLE

Gemeente WESTMALLE

Parochiekerk SINT-MARTINUS

=====

Auteur instrument : Jos. Stevens / Duffel.

Bouwjaar : 1934

Het vorige orgel (J.Merklin, 1839) ging verloren tijdens
een brand in 1915.

INSTRUMENT

Dispositie

I	II	P
Bourdon 16	Flûte harm.8	Sousbasse 16
Monter 8	Viola di gamba 8	Basse 8
Salicional 8	Voix céleste 8	Fluit 4
Bourdon harm.8	Fluit 4	
Prestant 4	Quinte 2 ² / ₃	
	Trompette 8	
	Basson-Hautbois 8	

pedalen : P+I, P+II, I+II, I+II 16, I+II 4, I+I 16, II+II 16,
Zwelkast / Tutti / Tremolo.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

Pijpwerk : integraal Stevens.

Windladen & traktuur : pneumatisch systeem.

Klaviatuur : vrijstaande speeltafel; registertuimelaars.

Orgelkast : gedeeld, links en rechts op het doksaal.

BIBLIOGRAFIE

- 1) E.G.J.Gregoir : "Historique", Anvers 1865.
p. 145 e.v. :
-

"MERKLIN, (Joseph),

*Nous faisons suivre la liste des principaux orgues de cette maison :
....., Westmalle,"*

- 2) G.Potvlieghe : "Drie 19de-eeuwse werklijsten van Belgische orgelbouwers", in 'De Mixtuur' nr.11 (okt.1973), p.212.

Op de werklijst J.Merklin / Brussel : vermelding "Westmalle".

- 3) J.Blockmans : "Herstellingswerken uitgevoerd aan de dorpskerk van Westmalle", in 'Taxandria' 1972-74, Nieuwe reeks XLIV-XLVI. p.93 :

(1789) "De aanhaling uit de brief van onze Pastoor aan bisschop Nelis is echter zeer duidelijk : "...1° dat de aloude versleten predikstoel, meteen altaren, beichtstoelen en oxael grootelijks zijn beschadigd geworden. Schilderijen zijn gescheurd, heiligenbeelden gemutileerd, kerkhofmuur hier en daar gebroken. Dat is gebeurd bij het herwoven van de kerk bij order van de abdij van St Bernards, grondheer en tiendheffer. Atqui, die het brak, moet het betalen; ergo

....2° dat niettegenstaande dit ontegensprekelijk besluit, er gezorgd is om altaren, orgel, vunte en beelden decent te maken, zonder kosten van de abdij".

p.104-105 :

IV AANGAANDE HET KERKORGEL

Dat het kerkorgel eveneens door de Kerkfabriek werd betaald, steeds in gemeen overleg met het Dorpsbestuur, meldt ons volgend ontvangstbewijs :

"Ontvangen bij mijn ondergeschreven uyt de handen van mijn heer den pastor "ende schouteth in differente payementen, de somme van vier honderd negen en "vijftig guldens een en een half stuyvers op rekening van eene somme van ses "honderd guldens, die den ondergeschreven is hebbende over de orgel die hij "gemaekt heeft in onze kerke van Westmalle, sulks dat den zelven nog is goed "vindende de somme van honderd veertig guldens, achtiën en eenen halven stuyvers. "Des t'oirconde & - Actum Westmalle desen thienden Meert 1758 - Onder stont "Louis del Haye".

De resterende 140 gls 18 ¹/₂ stuiver werden op 23 februari 1760, door dezelfde aan dhr Delhay betaald, in tegenwoordigheid van de schepenen Jan Verbraken en Jan Wens, zoals een ander ontvangstbewijs getuigt (Volgens de "Kronijk" van

Pastoor Verhulst bl.70.).

In het verslag over de werkzaamheden van de Kerkfabriek vanaf 1839, lezen wij dat pastoor Coolbonders voor een splinternieuw orgel zorgde, vervaardigd door de zeer gekende orgelbouwer Merklin Schiltz van Brussel. Onze pastoor tekende hierbij aan, dat het nieuwe orgel 5000 fr had gekost, zonder de orgelkast; voorzeker een aanzienlijke som gelds, in een periode toen een "goudfrank" nog zijn volle waarde bezat! (Jozef Merklin, een beroemd orgelbouwer, geboren te Oberhausen (Baden) in 1819, vestigde zich in 1843 te Brussel. Hij bouwde orgels voor de gemeenten Vosselaar, Westmalle, Bouwel. Aldus een nota, in TAXANDRIA : 1950 nr 2.)

In het begin van deze eeuw liet pastoor Nelo het orgel gans vernieuwen en verbeteren. Wie met de uitvoering hiervan werd belast, is ons onbekend; het werd door de grote brand van 1915 volledig vernield.

In oktober 1934 zou, onder het pastoorschap van E.H. Van de Keybus, het thans bestaande orgel in de heropgebouwde kerk worden geplaatst."

In dit artikel wordt nog vermeld, op p.111, dat in 1664 een eerste overeenkomst te vinden is met een koster-organist.

HUIDIGE TOESTAND

- normaal.

datum prospectie : mei 1979

Centrum WESTMALLE

Gemeente WESTMALLE

Parochiekerk SINT-PAULUS

=====

Auteur instrument : Stephan Schumacher / Eupen.

Bouwjaar : 1979

INSTRUMENT

Dispositie

Hoofdwerk

Prestant 8

Prestant 4

Doublette 2

Mixtuur III

Bourdon 8

Positief

Bourdon 8

Quarte 2

Tierce 1 $\frac{3}{5}$

Fluit 4

Nasard 2 $\frac{2}{3}$

Pedaal

Subbas 16

- pedaalkoppels I
- II
- manuaalkoppel M
- tremulant.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

Pijpwerk

- integraal nieuw.
- alles in hoog tingehalte, de baarden in hoog loodgehalte (T-lood).

Windladen, traktuur & klaviatuur

- mechanisch systeem.
- speeltafel ingebouwd in een uitgespaarde ruimte onder het orgel.
- registertrekkers aan de linkerzijde van het klavier.

Orgelkast

- eenvoudige bekisting in fineerplaat (goedkope mahonie).

HUIDIGE TOESTAND

- normaal; enkele hinderlijke hangers op Pos. op moment v. ons onderzoek.

datum prospectie : juni 1979

Centrum WIJNEGEM

Gemeente WIJNEGEM

Parochiekerk O.L.VROUW

=====

A. Groot orgel.

+++++

Auteur instrument : Petrus Stevens / Duffel.

Bouwjaar : 1888

P.Stevens verwerkte in dit orgel een kleine hoeveelheid
ouder pijpwerk (dat uit het midden der 19de e. kan stammen);
de herkomst ervan staat nog niet vast.

Transformaties : 1° helft 20° e., auteur(s) onbekend.

In het begin van de jaren '70 werd het orgel nog enkele keren
onderhouden door fa. B.Pels-D'Hondt / Herselt; thans is het buiten
gebruik. Een nieuwe kerk is in aanbouw.

INSTRUMENT

Dispositie

<u>Gr.Org.</u>	<u>Positif</u>	<u>Ped.</u>
Bourdon 8	Salicional 8	Violon 16
Viola di gamba	Voix céleste 8	Bombarde 16
Montre 8	Flûte harm.8	Montre basse 8
Prestant 4	Nazard 2 ² / ₃	
Bourdon 16	Bourdon 8	
Cornet 8	Mélophone 4	
Fugara 4	Hautbois	
Flageolet 2	Basson 8	
Trompette 8	Clarinette 8	
Flûte 4		
Fourniture 4		

pedalen : Gr.Org.-Pos./ Ped.-Gr.Org./ Ped.-Pos./ Tremolo /
Zwelkast (gradueel).

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-d'

Pijpwerk

+ front :

- integraal sierpijpen (hout).
- aan de kant van het Gr.Org. bevindt zich een pijpstok waarop vroeger sprekend pijpwerk zou kunnen gestaan hebben.

+ binnenpijpwerk :

Gr.Org.

Cornet : progressief (in de bas 1 gedekte rang, in de diskant 3 rangen); qua mensuur in dezelfde stijl als de mixtuur.

Montre 8 : basoktaaf in pich-pine (niet beschilderd); verder metalen pijpen met expressions, de kleinste echter met de stemhoorn gestemd; in de diskant wijde mensuur.

Bourdon 16 : de 2 laagste oktaven gedekt, in grenenhout (vermolmd); verder metalen gedekten met halfronde opsmeden; iets hoger tingehalte dan de rest van het pijpwerk; niet zo wijde mensuur.

Gambe 8 : in de bas met snijbaarden en expressions, zeer enge mensuur; in de diskant met halfronde opsmeden en met de stemhoorn gestemd; kernprikken.

Prestant 4 : de grootste hebben zijbaarden; expressions, behalve bij de kleinste (met de stemhoorn gestemd); in de diskant vrij wijde mensuur; kernprikken.

Bourdon 8 : groot oktaaf in grenenhout (vermolmd); licht halfronde opsmeden, kleine kernprikken; niet zo wijde mensuur.

Fugara 4 : in de bas met expressions; zonder baarden; iets hoger tingehalte; veel kernprikken.

Flûte 4 : 2 oktaven gedekt, verder open conische pijpen; halfronde opsmeden; niet te dikwandig metaal; veel kernprikken.

Flageolet 2 : conisch; nogal enge mensuur (doch iets wijder dan de Flûte 4); halfronde opsmeden; veelvuldig kleine kernprikken.

Fourniture : 3 koren (2', 1 ¹/₃' en 1'); begint met prestantmensuur, naar de diskant uitlopend in fluitmensuur (cfr. Cornet).

Trompette 8 : + Franse stijl; bekens en stevels in een legering met

ca. 10-15% tin; gehamerde messing-lepels; messing-stemkrukken; belederde tongen; koppen in kurk-vorm, gehalveerd op het uiteinde, bij de kleinste met een overkraging aan de bovenrand; bij de grootste zijn er ijzeren halzen aan de bekers.

Positif

Salicional 8 } : lijkt ouder pijpwerk; met expressions; de pich-pine
Voix céleste 8 } baspijpen zijn vernieuwd.

Flûte harmon. 8 : van recentere datum; in de diskant overblazend.

Nazard 2 ²/₃ : recenter; conisch.

Bourdon 8 : lijkt recenter; in de bas gedekt, verder roergedekt, de kleinste zijn open conisch.

Mélophone 4 : ouder pijpwerk (mensuur op prestant gelijkend); vrij hoog tingehalte; geen baarden, behalve bij de grootste die snijbaarden hebben; expressions in de bas; veel kernprikken.

Hautbois : diskant; geslagen messing-lepels, smalle tongen.

Open plaats : voor een tongwerk; sleep gedeeld in B + D.

Pedaal

(staat op een afzonderlijke lade achter het Gr.Org., doch op lager niveau.)

Violon 16 : in grenen (vermolmd); beschilderd.

Bombarde 16 : koppen in perenhout omrand met eikenhout; lepels in messing geslagen; de stevels zijn in eik (kistjes-vorm); bekers in grenenhout (vermolmd).

Montre basse 8 : in hout, open.

Windladen

- niet-gedeelde laden.
- raamwerk in eik, cancellen in pich-pine.
- eiken pijproosters.
- lange platte ventielen in eik; in de bas kleine hulpventielen op de hoofdventielen.
- lederpulpeten; belederde trekogen.
- inscriptie in de ventielkast van het Gr.Org. :

" Orgel gemaakt en geplaatst "
in het jaar 1888 door
P : Stevens-Vermeersch Duffel

Traktuur

- grenen wellenramen; houten dokken.
- ijzeren wellen met ijzeren armpjes, de ogen zijn belederd.
- de abstrakten zijn in pich-pine.
- de registertraktuur is grotendeels in pich-pine.

Klaviatuur

- vrijstaande speeltafel midden op het doksaal.
- er zijn enkele vernieuwingen gebeurd (o.m. modern pedaal).

Windvoorziening

- in de rechtse kast (naast Gr.Org. en Ped.).
- magazijnbalg; 2 pompen met trappers.

ORGELKAST

- gedeelde kast in neo-gotische stijl.
- meubels zonder zijwand en rugwand (tegen de muren aangebouwd), eerder opgevat als een afsluitend omhulsel dan als een structurele orgelkast.
- links van de speeltafel het Positif, rechts Gr.Org. en Ped.
- een ontwerptekening voor één kast wordt bewaard op de pastorijs.

BIBLIOGRAFIE

1) Volgend citaat ter situering :

J.Roelants : "Santhoven gister, nu en morgen", Brecht 1934.
p.104, over Wijnegem :

"De kerk,, die in vroeger eeuwen stond in de buurt van het sas, brandde in de helft der XVIe eeuw af en werd op de huidige plaats, met toelating van den Aartsbisschop van Kamerijk, in 1569 opgetrokken, om in 1853 te worden verbouwd en vergroot."

- 2) E.G.J.Gregoir : "Historique", Anvers 1865.

p.79 :

"BERCKMANS (Léo Joseph),

Il a construit un petit orgue de 8 registres, acheté pour l'église de Wyneghem au commencement de ce siècle. M. De Volder a refait cet instrument en 1827, qui il y a environ six ans, a été acquis par M. Mondt, facteur à Anvers, qui l'a restauré pour l'église des Rédemptoristes, à Anvers.

p.149 :

"MONDT-GROENEWOUT (H.), s'établit à Anvers en 1856 et

Il a restauré un petit orgue de 8 reg., à Wyneghem, placé au couvent des pères Rédemptoristes à Anvers. "

p.163 :

"RUEF (Frédéric), a construit les orgues suivantes :

....; Wyneghem, 2 clav., 21 reg. et pédale séparée (en construction, et ordonné par l'auteur de cet ouvrage)."

- 3) Goetschalckx P.J., pastoor van Donk : "Kerkelijke geschiedenis van Eekeren, bevattend de geschiedenis der parochiën van Eekeren, Hoevenen, Kapellen, Brasschaat,",
Drukk. St.Antonius, Eekeren-Donk, s.d. (= ca.1913).

p.460 (over de parochie Brasschaat - St-Mariaburg) :

"Eindelijk het laatste werk van pastoor Janssens was het plaatsen van een orgel.

Dit werd geplaatst in 1908 en speelde de eerste maal op den 15 juli van dat jaar. Het stond tot dan toe in de kerk van den H.Norbertus te Zurenborg-Antwerpen en werd oorspronkelijk gemaakt voor de kerk van Wijneghem, waar het eerst diende."

- 4) Kan. T.H.Timmerman : "De Geelse orgelmakers Verbuecken" in 'III°
Jaarboek van de Vrijheid en het Land van Geel', 1964, (p.101-106)

en id. herwerkt en aangevuld in

'Mededelingen v.h.Centraal Orgelarchief', jg.1978, (p.63-84).

(over Fredericus en Ludovicus Franciscus Verbuecken) :

"Op 23 december 1767 ontvingen zij de opdracht, een nieuw orgel te bouwen voor de Sint-Waldetrudiskerk te Herentals.

Het oude orgel werd verkocht aan de kerk van Wijnegem voor het bedrag van 400 gulden.

(zie : T.J.Gerits : "De Gebroeders Verbuecken te Herentals", in 'Musica Sacra',

1963, p.167-176)".

HUIDIGE TOESTAND

- instrument : in verval; onbespeelbaar sedert enkele jaren.
 - meubel : id.
 - onderhoud : geen meer.
-

datum prospektie : december 1979

Centrum WIJNEGEM

Gemeente WIJNEGEM

Parochiekerk O.L.VROUW

=====

B. Koororgel.

+++++

Auteur instrument : G.Potvlieghe-De Maeyer / Ninove.

Bouwjaar : 1977

INSTRUMENT

Dispositie : Holpijp 8

Fluit 4

Prestant 2

Sifflet 1 ¹/₃

manuaalomvang : C-d'''

- kistorgel, met frontluiken aan de voorzijde, die van zaagwerk voorzien zijn.
- klavier met druk-mechaniek, aan de achterzijde.
- 1 voetspomp voor de bediening van de blaasbalg.
- massief eikenhouten meubel; verplaatsbaar.

HUIDIGE TOESTAND

- zeer goed.

datum prospectie : december 1979

Centrum WOMMELGEM

Gemeente WOMMELGEM

Parochiekerk SINT-PETRUS & PAULUS

=====

Auteur oorspronkelijk instrument : J.Merklin / Brussel.

Bouwjaar : ca. 1855

Transformatie : J.E.Kerkhoff / Brussel, 1910.

INSTRUMENT

Dispositie

- gekleurde registernaamplaatjes :

wit	blauw	roze
<u>Grand Orgue</u>	<u>Positif</u>	<u>Récit</u>
Bourdon 16	Flûte traversière 8	Bourdon 8
Montre 8	Dulciana 8	Salicional
Flûte harmonique 8	Cor de nuit 8	Voix céleste 8
Bourdon 8	Melophone 4	Carillon
Viola di gamba 8		Clarinette 8
Prestant 4	geel	Basson-Hautbois 8
Doublette 2	<u>Pédale</u>	Voix humaine 8
Cornet	Sousbasse 16	
Fourniture	Flûte bouchée 8	
Trompette 8	Bombarde 16	
Clairon 4		

pedalen : Tremblant (Récit-Pos.)

Récit à la pédale

Positif à la pédale

Grand Orgue à la pédale

Expression (Récit-Pos.)

Crescendo général

Récit au Positif

Récit au Grand Orgue

Positif au Grand Orgue

1re Combinaison de jeux à volonté

2me Combinaison de jeux à volonté

3me Combinaison de jeux à volonté

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

Pijpwerk

- nog deels van Merklin, het overige is van Kerkhoff, in spotted en zink (kon niet gedetailleerd bekeken worden vermits de kasten op slot waren).
- het frontpijpwerk is vroeger sprekend geweest.

Windladen & traktuur

- pneumatisch systeem.

Klaviatuur

- vrijstaande speeltafel.
- koperen register-haakjes (typisch Kerkhoff).

ORGELKAST

- gedeelde kast; helemaal ingesloten in de torenruimte.
- aan beide zijden een smal front (wellicht overblijfselen van het Merklin-orgel dat mogelijks een niet-gedeelde kast had).

BIBLIOGRAFIE

- 1) E.G.J.Gregoir : "Historique", Anvers 1865.

p.147, over firma Merklin-Schütze :

".... la liste des principaux orgues de cette maison :

...., Wommelghem, (orgue peu harmonieux et dont le bruit des soufflets dérange les fidèles)."

- 2) a) A.Sledsens : "Wommelgem vroeger en nu", 1962.

p.51 :

"Het hoogzaal der kerk werd vergroot in 1909 en de orgelkast in 1910 grondig veranderd."

b) A.Sledsens : "Wommelgem door de eeuwen heen", 1965.

p.120 :

"1880 : in zitting van 17 september stemt de Bestendige Deputatie 1000 fr 'voor herstelling der orgel' (M.A.)."

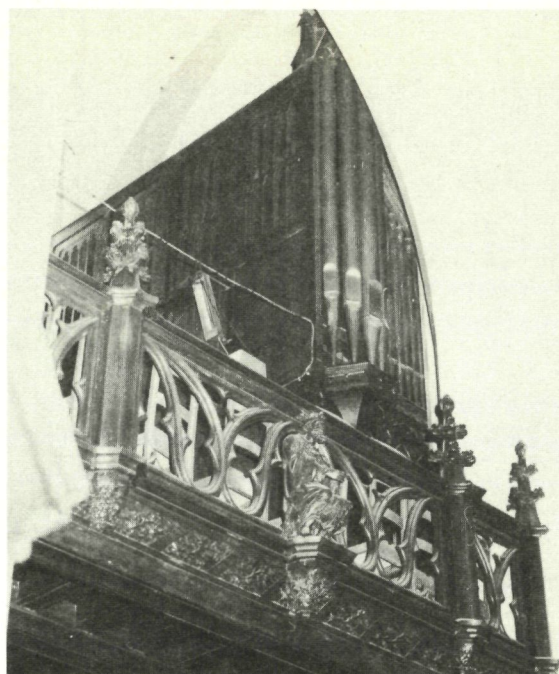
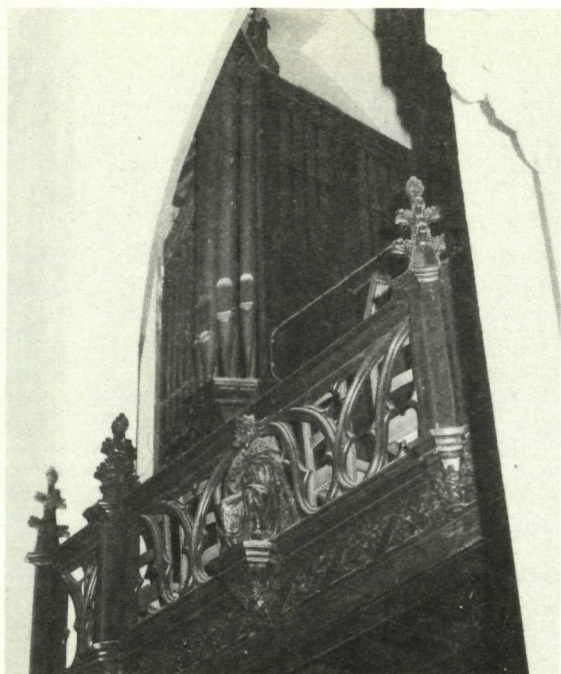
"1910 : herstellings- en veranderingswerken aan het orgel."

- 3) G.Potvlieghe : "Werklijst Kerkhoff / Brussel" in 'De Praestant'
XII^ojg.(1963), p.7.
- vermelding van Wommelgem.
-

HUIDIGE TOESTAND

+ normaal.

datum prospektie : oktober 1979

WOMMELGEM, SINT-PETRUS & PAULUS

Centrum WUUSTWEZEL

Gemeente LOENHOUT

Parochiekerk SINT-PETRUS & PAULUS

=====

Auteur huidig instrument : fa. J.Stevens / Duffel.

Bouwjaar : 1961

De vorige kerk is uitgebrand in 1940 door oorlogsomstandigheden;
het historisch Forceville-orgel (1683) ging hierbij verloren.

INSTRUMENT

Dispositie

I	II	P
Bourdon 16	Diapason 8	Subbas 16
Prestant 8	Spitsfluit 8	Zachtbas 16
Gemshoorn 8	Wilgenpijp 8	Octaafbas 8
Gedekt 8	Zweving 8	Bas 8
Prestant 4	Zwegel 4	Koraalbas 4
Fluit 4	Blokfluit 4	Ruispijp 3 s
Octaaf 2	Kwint 2 ² / ₃	Fagot 16
Mixtuur 6 st	Woudfluit 2	Trompet 8
Trompet 8	Sesquialter 2 s	Schalmei 4
Klaroen 4	Cymbel 4 s	P + I
I + II	Dulciaan 16	P + II
	Hobo 8	P + II 4
	Tremulant	

combinaties : P - MF - F - T / af / Vr.Comb.

voetbediend : I+III16, I+II4, II+III16, II-8'af, II+II4,
P+I, P+II, P+III4, I+II.

Zwelpedaal.

Deelb.Comb.alg./ Deelb.Comb.P, I, II / Alg.Tutti.

manuaalomvang : C-c^{'''}

pedaalomvang : C-g'

- electro-pneumatisch systeem;
het pedaal bestaat deels uit unit's en transmissies.
 - vrijstaande speeltafel.
 - pijpwerk in open opstelling.
-

BIBLIOGRAFIE

'De Praestant' X^ojg.(1961), p.69 : rubriek "Orgelinhuldigingen"

- 9 april 1961 -

Orgelbouwer : fa. Jos Stevens / Duffel.

(volgt dispositie)

Gastorganist : E.H.Joris.

HUIDIGE TOESTAND

- normaal.

datum prospektie : oktober 1979

Bijlage Loenhout :

Bibliografie aangaande het voormalig orgel.

- 1) E.G.J.Gregoir : "Historique", Anvers 1865.

p.196-198 : werklijst van P.Van Peteghem.

"Nous faisons suivre la nomenclature des orgues placées par cet habile facteur :

.....

1780, Loenhout (Campine), 24 reg., 2 claviers et pédale. Cet instrument est orné d'un beau buffet, et se fait remarquer par sa douce harmonie. Le petit orgue, probablement très ancien, est usé. Il n'a que 4 octaves."

- 2) Fl. Van der Mueren : "Het Orgel in de Nederlanden", Brussel 1931.

p.136 e.v. : kunsthistorische beschrijving van de kast.

+ achteraan in de bijlagen : afbeelding van het orgel.

- 3) M.A.Vente & Fl.Peeters : "De Orgelkunst in de Nederlanden",

uitg. Mercatorfonds, Antwerpen 1971.

p.207 - vermelding.

- 4) G.Potvlieghe & P.Roose : zie rubriek 'Bouwstenen' in tijdschrift 'Orgelkunst' III°jg.(1980), nr.2, p.20-23.

(publikatie van archivalia aangaande het Forceville-orgel van 1683).

LOENHOUT, SINT-PETRUS & PAULUS
Voormalig orgel

Huidige toestand

Copyright A.C.L.

Centrum WUUSTWEZEL

Gemeente WUUSTWEZEL

Parochiekerk O.L.VROUW

=====

Auteur instrument : Th.Boeckx / Brussel.

Het orgel werd in zijn huidige staat gebracht als
gevolg van de schade opgelopen tijdens W.O.II.

Er zijn plannen voor het bouwen van een nieuw orgel.

INSTRUMENT

Dispositie

Gr.Org.

Récit

Ped.

Bourdon 16

Bourdon 8

Sousbasse 16

Bourdon 8

Salicional 8

Violoncelle 8

Montre 8

Voix céleste 8

(1 reg. gereserveerd)

Flûte harm.8

Eoline 8

Viole de gambe 8

Flûte à ch. 4

Prestant 4

Flageolet 2

Doublette 2

Basson-Hautbois 8

Fourniture 3 r

Trompette harm.8

Clairon 4

pedalen : Récit-Gr.Org./ Gr.Org.-Ped./ Réc.-Ped. /

Expression / Tremolo / (1 ped. buiten functie).

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

- gedeelde orgelkast, met vrijstaande speeltafel tussenin.

BIBLIOGRAFIE

E.G.J.Gregoir : "Historique", Anvers 1865.

p.101 :

"Orgues de Jean J. Dell Haye :

Wuestwezel en 1822, un petit orgue de 10 jeux."

N.B. Dit orgel moet verloren gegaan zijn bij de vergroting van de kerk
of door oorlogsomstandigheden.

In het portaal onder de toren bevinden zich nog onderdelen van
de voormalige orgelkast (Delhaye ?), verwerkt als lambrisering.

HUIDIGE TOESTAND

instrument : nagenoeg onbespeelbaar.

meubel : in verval.

onderhoud : geen meer.

datum prospektie : oktober 1974

Centrum WUUSTWEZEL

Gemeente WUUSTWEZEL (wijk GOOREIND)

Parochiekerk SINT-JOZEF

=====

Auteur instrument : een der orgelbouwers Joris.

Er zou gebruik gemaakt zijn van een tweedehandsorgel (naar verluidt Duits materiaal).

Vanaf 1871 stond er te Gooreind een kleinere kerk, in 1939 werd er een nieuwe gebouwd.

Transformaties : A.Joris / Hasselt.

B.Pels / Herselt, 1973.

INSTRUMENT

Dispositie

<u>Groot Orgel</u>	<u>Reciet</u>	<u>Pedaal</u>
Bourdon 16	Nachthoorn 8	Subbas 16
Monter 8	Salicionaal 8	Bas 8
Bourdon 8	Voix céleste 8	Kwint 10 ² / ₃
Fluit harmon. 8	Roerfluit 4	Oktaafbas 8
Prestant 4	Violine 4	Fluit 4
Oktaaf 2	Sesquialtera 2 r	
Fourniture 4 r	Hobo 8	
Trompet 8		

Verbindingen : Gr.O.+Ped./ Rec.+Ped./ Gr.O.+Rec./ Laag okt.Rec./
 Hoog okt.Rec./ Laag okt.Rec.+Gr.O./ Hoog okt.Rec.+Gr.O.
 Tremolo.

- rolzweller 'Cresc.-Decresc.' + wijzerplaat 1 tot 30.
- zwelkast Reciet.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

pijpwerk : integraal 20^eeeuws.

klaviatuur : vrijstaande speeltafel.

traktuur : pneumatisch.

ORGELKAST

- gedeeld orgel, zonder eigenlijke kast (enkel een omsluiting).

- het front bestaat uit houten sierpijpen.

HUIDIGE TOESTAND

± normaal.

datum prospektie : oktober 1978

Centrum ZANDHOVEN

Gemeente MASSENHOVEN

Parochiekerk SINT-STEFAAN

=====

Auteur huidig instrument : fa. B.Pels-D'Hondt / Herselt.

Bouwjaar : 1969

Het vorig orgel werd vernield door een kerkbrand
tijdens W.O.II.

INSTRUMENT

Dispositie

I	II	P
Praestant 8	Houtgedekt 8	Subbas 16
Holpijp 8	Roerfluit 4	Roergedekt 8
Oktaaf 4	Praestant 2	Koraalbas 4
Woudfluit 2	Cymbel 3 s	
Sesquialter 2 s	Kromhoorn 8	
Mixtuur 4-5 s		

pedalen : P + I, P + II, I + II, Tremolo.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

Pijpwerk

- met stemringen (ook bij de mixturen).
- zo goed als kernsteekloos geïntoneerd.
- vervoeringen d.m.v. flexibele conducten.

Windladen & traktuur

- mechanisch met sleepladen.
 - alle traktuur-onderdelen inclusief het chassis zijn in metaal (hoofdzakelijk aluminium).
 - klaviatuur ingebouwd aan de prospektzijde.
-

ORGELKAST

- plattegronds geplaatst naast het altaar, in de zijbeuk.
 - meubel bestaand uit multiplex- en fineerplaat.
 - borstwerk met 2 sluitbare luiken.
-

BIBLIOGRAFIE

a. Over voormalige orgels :

E.G.J.Gregoir : "Historique", Anvers 1865.

p.99 :

"DE VOLDER (Henri),

Ce facteur a construit 59 orgues, parmi lesquels on compte :

....; Massenhoven;"

p.198 : (over P.Van Peteghem sr.)

"M. Van Peteghem a encore placé ou restauré les orgues à Massenhoven, ..."

Te vermelden valt nog dat de kerk ook al eens in 1778 afbrandde.

b. Over het huidig orgel :

'De Praestant' XVIII^ojg.(1969), p.75 : rubriek "Orgelinhuldigingen"

- 4 mei 1969 -

Orgelbouwer : fa. B.Pels-D'Hondt, Herselt.

Systeem : mechanische sleepladen.

(volgt dispositie)

Gastorganiste : Chr.Boumans.

HUIDIGE TOESTAND

- normaal.
-

datum prospektie : maart 1979

Centrum ZANDHOVEN

Gemeente PULDERBOS

Parochiekerk O.L.VROUW

=====

Auteur instrument : Victor Van de Loo / Rotselaar.

Bouwjaar : 1923

Herstelling : G.D'Hondt / Herselt, 1945

(na beschadiging door bominslag op 22-23 nov.1944).

INSTRUMENT

Dispositie

<u>Gr.Org.</u>	<u>Récit</u>	<u>Ped.</u>
Montre 8	Salicional 8	Soubasse 16
Bourdon 16	Voix céleste	Flute bas
Bourdon 8	Cor de nuit 8	
Viola 8	Violine 4	
Flûte harm.8	Flute oct.4	<u>Koppelingen</u>
Prestant 4	Piccolo 1	Ped.-Gr.Org.
Doublette 2	Basson-Hautbois 8	Ped.-Réc.
Fourniture 3 / 2v		Gr.Org.-Réc.
Trompette 8	Tremblant	

- Expression (zwelkast)

- 2 pedalen Forte-Piano (= +/- Fourniture & Trompet).

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

Pijpwerk : Van de Loo; veel kernsteken.

Windladen : eiken sleepladen; veel doorspraak, vooral op Gr.Org.

Traktuur : mechanisch voor de manualen, pneumatisch voor het pedaal.

Klaviatuur : vrijstaande speeltafel.

Orgelkast : gedeelde kast; op het doksaal.

HUIDIGE TOESTAND

- in verval; nog weinig bespeelbaar.

datum prospektie : maart 1979

Centrum ZANDHOVEN

Gemeente PULLE

Parochiekerk SINT-PETRUS & PAULUS

=====

Auteur instrument : onbekend.

Bouwjaar : begin 18de e.

Het oudste pijpwerk vertoont bepaalde gelijkenissen
met werk van de orgelmakers Verbuecken.

Wijzigingen :

- 1795, N.Van Hirtum / Hilvarenbeek; "vernieuwing".
- 1849, auteur onbekend (mogelijk Smet & Vermeersch / Duffel).
- een 15-tal jaren geleden, A.Bank / Antwerpen.

INSTRUMENT

Dispositie

(volgens registeropstelling; we geven de benamingen weer die op de registerknoppen staan, deze stemmen niet geheel overeen met de oudere papieren naamplaatjes naast de trekkers)

Prestant 4	Cornet
Voix céleste 8	Bourdon 8
Quinte	Flute 4
Doublette 2	Montre 8
(vast) *	(vast) *
Fourniture	Nazard 2 ² / ₃
Flageolet 2	Salicional 8
Trompette 8	Trompette 8

* = oudere registerknop, zonder ingewerkt naamplaatje.

tessituur : - in origine C.D - c'''

- later met 5 tonen uitgebreid tot C.D - f'''

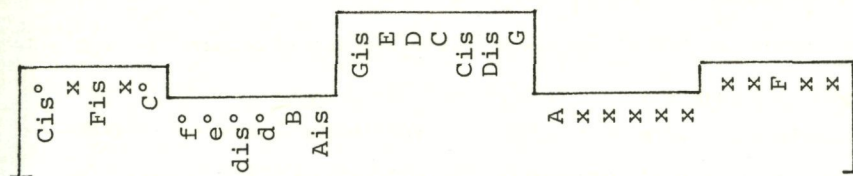
- nog later opgeschoven tot C - e'''

manuaalomvang : C-f''' (f'''-toets = loos)

geen pedaal.

Pijpwerk

+ front :

- 18 sprekende pijpen, 11 stomme (x).
- pijpwerk met hoog loodgehalte; met tinfoolie bekleed.

+ binnenpijpwerk :

- opstelling op de windlade
links = B - b°, bas, chromatisch aflopend.
midden = C.D - Ais, pyramidale opstelling (cfr. middentorenfront)
rechts = c' - c''', diskant, chromatisch aflopend.
- + 5 uitbreidingstonen cis'''-f''' van latere datum (1795? 19°e.?).
- alle pijpen zijn met bolus beschilderd ten behoeve v.h. solderen.
- volgorde van de slepen :

§ Cornet : 4 koren, origineel zonder 8'; begin 18de e.; orig. bankje, met 5 cancellen uitgebreid (1849); 4' roergedekt, dichtgesoldeerd; de aanvullingen zijn in dezelfde stijl bijgemaakt; de overige koren in + prestantmensuur (cfr.de mixtuur).

§ Prestant 4 : 29 pijpen rechts op de lade (diskant), 6 links, de overige (grootste) in het front.

§ Bourdon 8 : 7 in hout (w.o. 1 aanvulling), met ronde gedraaide voeten, rond de bovenrand is een band perkament geplakt, kleine vierkante stempels op de stoppen; 1 houten pijp ligt bovendien in de voet van de kast; verder metalen gedekten (verschuifbare hoeden zonder roeren) op de lade.

§ Fluit 4 : bas gedekt, met verschuifbare hoeden; verder 24 dichtgesoldeerde roergedekten (flesvorm), smalle roeren (Ø roer = 1/2 v.Ø corpus).

§ Voix céleste : in origine stond hier vermoedelijk een Doublette; later (1849?) werd een Viola di gamba-diskant geplaatst (Smet-Vermeersch?); thans 'Voix céleste' genaamd; begint op gis°.

§ vervolgens 2 aaneengesloten slepen :

- a) bevat in de bas een Nazard-bas, en is in de diskant in 2 slepen onderverdeeld : de eerste bevat een Montre sup. of Flûte traversière sup., de tweede bevatte in origine een Nazard-diskant.
 - Nazard bas ('Quinte' genoemd) : gedekten met verschuifbare hoeden; iets enger dan Fluit 4.
 - Montre sup. of Flûte traversière sup. : 1849; vermoedelijk van Smet-Vermeersch; begint op gis°.
 - Nazard diskant : thans een lege plaats.
- b) is niet precies te ontleden zonder verregaande demontage; de bas (tot b°) is thans verkeerdelijk 'Doublette' benaamd en bestaat uit pijpwerk van Smet-Vermeersch w.o. 6 roergedekten (roeren zeer beschadigd), 6 roergedekten in flesvorm, en vervolgens open pijpen (vermoedelijk ingekort ouder pijpwerk, naar de corpus-Ø te oordelen van een Tierce); de diskant (ab c') bevat de huidige Nazard 2 ²/₃ en bestaat uit 17 roergedekten in flesvorm (18°e.) + 12 open pijpen (waarvan 5 uitbreidingen).

§ Salicional : nieuw; in origine een Sesquialter Bas + Diskant (dubbele stokboringen, gedeelde sleep), wellicht met een repetitie.

§ Fourniture : in origine Fourniture 2 koren + Cymbale 2 koren;

- van de oorspronkelijke Fourniture is in de bas het laagste koor verdwenen.
- de Cymbale is helemaal verdwenen.
- de diskant (ab c') van de voormalige Cymbale is thans bezet door een 'Flageolet' (ingekort 18°eeuws pijpwerk, van Terts of Sesquialter).

§ Trompette 8 B + D : van de bekens is de onderste trechter in vertind blik en de boventrechter in lood; kurk-vormige koppen; de lepels zijn lichtjes conisch van vorm, aan de voorkant met een loden plaatje afgesloten; tamelijk scherp toelopende stevels.

Windlade

- originele lade, in de 19de e. (of reeds 1795 ?) uitgebreid met 5 cancellen.
- bovenaan gesponseld (niet onderaan).
- de slepen lopen in leder-banen.
- de pijpstokken zijn aangeschroefd met houten schroeven.
- de ventielkast is binnenin beplakt met papier (met Spaanse of Latijnse teksten).
- de pulpeten zijn vervangen door schuif-plaatjes en plastiek haakjes.

Klaviatuur

- ingebouwd aan de achterwand.
- 2 registerknoppen zijn nog oud (buiten functie), de overige zijn van 19de-eeuwse makelij, met porceleinen ingewerkte naamplaatjes (enkele van deze naamplaatjes zijn ook reeds vervangen door nieuwe).
- naast de registerknoppen zijn ook nog papieren naamplaatjes bewaard gebleven (19de e.?); niet alle zijn ze nog leesbaar omdat er verschillende lagen vernis boven gestreken zijn.
- toetsen met nieuw kunststof-beleg.

Traktuur

+ toetstraktuur :

- wellenborden, wellen en armpjes in eik.
- de originele abstrakten waren in eik, de meeste zijn vernieuwd.

+ registertraktuur :

- walsen met ijzeren armen, op schuin aflopende banken.
- vierkante registerstokken.

Windvoorziening

- eiken windkanalen.
 - er is vermoedelijk van in origine geen tremulant geweest.
 - er zijn wel sporen te zien van wat een 'Rossignol' zou kunnen geweest zijn.
-

 ORGELKAST

- eiken 4'-kast, in de balustrade ingewerkt.
 - versierd meubel in barokstijl; lambrekijnen bovenaan de frontpijpen.
 - tamelijk hoge voet; op het gedeelte in de balustrade bevindt zich een groot médaillon met een musicerende St-Cecilia.
 - bovenop de kast een lier, geflankeerd door twee vlampotten.
 - het meubel is grotendeels in originele staat bewaard.
-

ARCHIVALIA

Op de pastorijs zijn nog maar weinig archiefstukken meer aanwezig; enkel volgende gegevens konden gevonden worden :

Register *Ecclesia SS Petri et Pauli Pulle*

Primo communicantes

Communio solennis

Confirmatio

(later werden in dit boek nog allerhande zaken bijgeschreven, o.m. diverse uitgaven.)

1849 :

de ornamenten aan de orgelkas en onder den zangzolder

de consolen 140 fr

.....

aen 't orgel nieuw klavier, veldfluyt ^{*viola di gamba*} *, prestant van*
8 voeten en gekuyst 190 gls een deel gift

BIBLIOGRAFIE

F.Jespers en Ad van Sleuwen : "Kronyk of gedenkenis van Nicolaas van Hirtum", in 'De Mixtuur' nr.22, juli 1977.

p.473 :

Werklijst Nicolaas van Hirtum.

vermelding '1795 Pulle, vernieuwing'.

p.489 :

Facsimile-afdruk van de archivalia.

"1795 in dit jaar vernieuwde ik de orgel

te pulle in brabant"

HUIDIGE TOESTAND

instrument : in verval.

meubel : in verval.

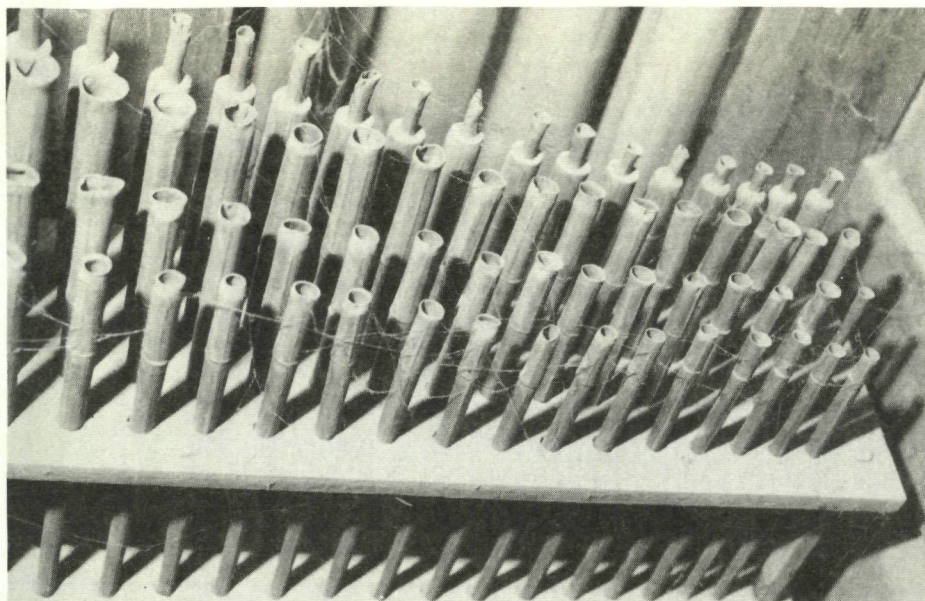
onderhoud : geen meer.

datum prospektie : maart 1979

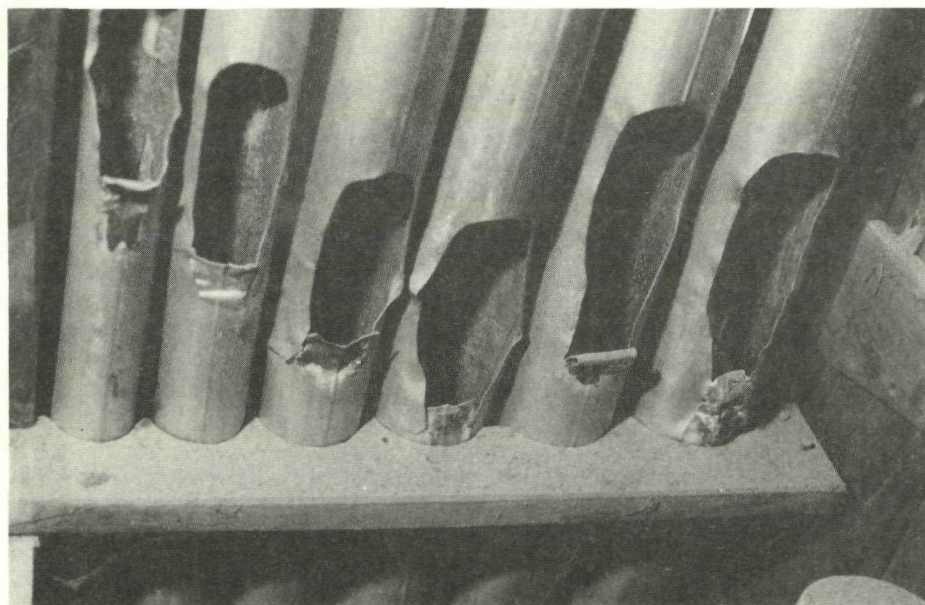
Copyright A.C.L.

PULLE, SINT-PETRUS & PAULUS

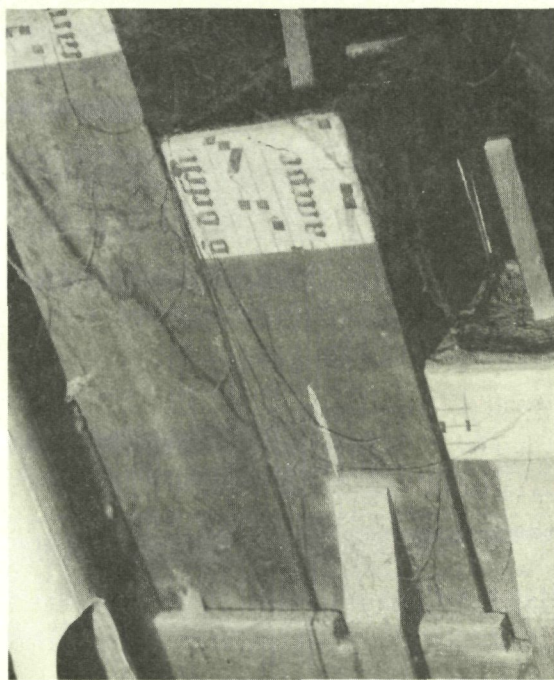
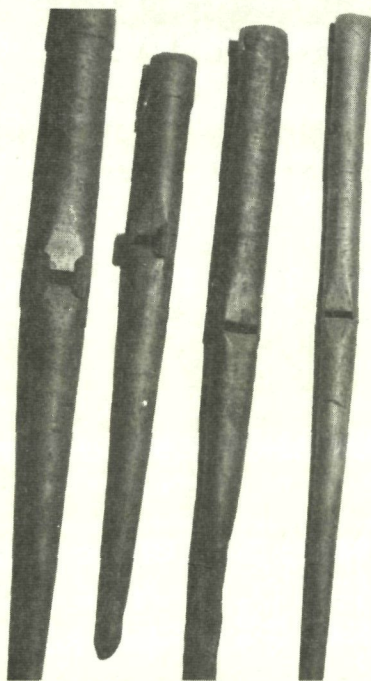
PULLE, SINT-PETRUS & PAULUS

Cornet

PULLE, SINT-PETRUS & PAULUS

Frontpijpen (binnenzicht)

PULLE, SINT-PETRUS & PAULUS
Divers pijpwerk

Centrum ZANDHOVEN

Gemeente VIERSEL

Parochiekerk SINT-WILLIBRORDUS

Auteur instrument : Jos. Stevens / Duffel.

Bouwjaar : 1932

De kerk werd in 1914 beschoten en bijna helemaal verwoest.

INSTRUMENT

Dispositie

P	I	II
Sousbasse 16	Montre 8	Flûte harm.8
Basse 8	Salicional 8	Viola di gamba 8
	Bourdon harm.8	Flûte 4 * (ab c°)
pedalen :		Prestant 4
P-I I-I 16 I-II 4		Nazard 2 ² / ₃ (in realiteit 1 ¹ / ₃)
P-II II-II 16 Tutti		Trompette harm.8
I-II I-II 16 Tremolo		

* = nieuw plaatje; wijziging?

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

- pneumatische traktuur.
- vrijstaande speeltafel in het midden van het doksaal;
registertuimelaars.
- pijpwerk integraal nieuw.
- alles in 1 kast zonder fronten, terzijde op het doksaal.

ARCHIVALIA

Werklijst der orgelbouwers Stevens (afschrift ons ter hand gesteld door Dhr. G.Potvlieghe);

vermelding onder de werken van Joseph Stevens, 1932.

BIBLIOGRAFIE

E.G.J.Gregoir : "Historique", Anvers 1865.

p.200, op de werkljst van Eg.Fr.Van Peteghem :

"Viersel, 8 reg., fl.750; ..."

N.B. Van dit orgel is geen spoor meer overgebleven.

HUIDIGE TOESTAND

- in verval.

datum prospektie : juli 1979

Centrum ZANDHOVEN

Gemeente ZANDHOVEN

Parochiekerk SINT-AMELBERGA

=====

Auteur instrument : G.D'Hondt / Herselt.

Bouwjaar : 1957

INSTRUMENT

Dispositie

<u>Man.I</u>	<u>Man.II</u>	<u>Ped.</u>
Bourdon 16	Fluit 8	Conterbas 16
Prestant 8	Wilgenpijp 8	Subbas 16
Bourdon 8	Gedekt 4 *	Oktaafbas 8
Fluit 4	Zwegel 4	Bas 8
Oktaaf 2	Woudfluit 2	Koraalbas 4
Mixtuur 3-4 st	Sesquialter 2 st	P + I
Trompet 8	Cymbel 3-4 st	P + II
I + II	Hobo 8	P + II 4
I + II 16	Tremolo	
I + II 4		

kombinaties : A.P.- O / P - MF - F - T - O - V.C.

P+I, P+II, P+II4, I+II, I+II16, I+II4 / Zwelkast / D.C.P., D.C.I, D.C.II,
Tutti.

* = latere wijziging; in origine een Quintatoon 8.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

Pijpwerk : integraal nieuw.

Windladen & traktuur : electro-pneumatisch systeem.

Klaviatuur : vrijstaande speeltafel.

Orgelkast : beganegronds geplaatst, in de zuidelijke kruisbeuk.

BIBLIOGRAFIE

'De Praestant' VI^ojg.(1957), p.84 : rubriek "Orgelinhuldigingen"

- 28 april -

Orgelbouwer : G.D'Hondt, Herselt.

Gastorganist : Z.E.H.Kan. E.De Laet, Mechelen.

(+ dispositieopgave).

HUIDIGE TOESTAND

- normaal.

datum prospektie : maart 1979

Bijlage Zandhoven, St-Amelberga.

BIBLIOGRAFIE over voormalige orgels :

- 1) E.G.J.Gregoir : "Historique", Anvers 1865.

p.169 :

"SMET-VAN TIENEN (Théodore), à Duffel,

Orgues placées en société avec M. H.Vermeersch :

..... 1841, Santhoven (un excellent instrument);"

- 2) J.Roelants : "Santhoven van gister, nu en morgen",
drukk. L.Braeckmans-Van Aken, Brecht 1934.

p.23 :

*"In 1914 heeft de Belgische Genie den toren en een gedeelte der kerk
doen springen"*

p.24 :

*"Het orgel, dat eveneens de prooi der vernieling was geworden, is thans
nog niet vervangen".*

Centrum ZOERSEL

Gemeente HALLE

Parochiekerk SINT-MARTINUS

=====

Auteur instrument : (gesigineerd) " Jules Geurts "

Berchem-Antwerpen

Bouwjaar : 1913

Er is nog een gedeelte pijpwerk aanwezig dat afkomstig
is uit het vorig orgel van 1840.

Onderhoud : fa. B.Pels-D'Hondt / Herselt.

INSTRUMENT

Dispositie

<u>Gr.Org.</u>	<u>Rec.</u>	<u>Ped.</u>
Bourdon 16	Bourdon harm.8	Sousbasse
Bourdon 8	Salicional 8	
Montre 8	Voix céleste 8	
Viola di gamba 8	Flûte 4	
Prestant 4		4 pedalen : -(?)
Doublette 2		- ped.-gr.org.
Cornet		- ped.-rec.
Trompette 8		- rec.-gr.org.
		zwelkasttrede.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

Pijpwerk

+ front : slechts deels sprekend.

+ binnenpijpwerk :

Groot Orgel

algemeen : het oud pijpwerk is tamelijk dunwandig, in hoog loodgehalte
en d.m.v. bolus gesoldeerd; de intonatie werd later
aangetast door talrijke kernsteken.

Cornet : staat apart in de voet van de kast;

8' met roeren; de kleinste zijn conisch (tamelijk spits toelopend),
4' en kwint zijn ongeveer als wijde prestanten gemaakt,
de terts is verdwenen.

Bourdon 16 : Geurts.

Bourdon 8 : oud; gedekt, met verschuifbare hoeden; breed gelabieerd;
ingeritste labia.

Montre 8 : is een laat-19° eeuwse constructie; toch nog met een zeker
vakmanschap vervaardigd.

Viola di gamba 8 : Geurts; hoger tingehalte; snijbaarden.

Prestant 4 : in de bas is nog een deel voormalige frontpijpen aanwezig,
ze waren in origine bekleed met tinfoolie (thans vergaan);
19° eeuwse inscripties; lage opsneden; sterk opgeworpen labia.

Doublette 2 : oud, doch niet volledig homogeen; 19° eeuwse inscripties;
zeer lage opsneden; bovenlabia ingeritst (spitse V-vorm) tot bij
de kleinste pijpjes.

Trompette 8 : oud; bekers met blikken onderstukken en loden bovenstukken;
noot-vormige koppen; lepels op Duitse wijze vervaardigd (met een
schuin aangesoldeerd stukje), versmallend naar boven toe;
smalle tongen.

Reciet

Bourdon 8 : alleen het groot oktaaf (in eik) is oud, de rest is van
Geurts.

Salicional & Voix céleste : Geurts.

Fluit 4 : oud, doch niet meer helemaal homogeen; mogelijks bevinden
zich hieronder nog pijpen uit het allereerste orgel dat door
G. David te Halle geleverd werd : de constructie is anders dan
die van het oude pijpwerk van het Hoofdwerk.

Windladen, traktuur, klaviatuur

- nieuw van Geurts.
- pneumatisch systeem.
- vrijstaande speeltafel.

ORGELKAST

- 2 eiken kasten, één aan elke zijde op het doksaal (vóór de muur),
-

in neo-gotische stijl.

- de kasten hebben geen achterwand (tegen de muur aangebouwd).

BIBLIOGRAFIE

- 1) Tentoonstellings-brochure "St-Martinuskerk Halle-Kempen", 1978,
p.27 :

"VIII Hoogzaal en orgel

.....

Van waar komt nu het orgel ? In 1771 had een zekere Gilliam Davit uit Antwerpen een orgel in eigendom hetwelk hij zelf gekocht had te Hoogstraten. Deze Davit heeft dit orgel verder verkocht aan Peeter Claessens voor de kerk van Halle. Het kostte 120 gulden. Dit orgel moet nooit veel zaaks zijn geweest. In de manualen leest men : "..... de pijpen vielen vanzelf van het secreteet, de helft der pijpen sprak niet meer, de blekke trompet maakte een scherp en onaangenaam gedruis, met één woord, het was beter geen orgel te hebben dan zulke".

In 1840 wordt onder pastoor Smets door de kerkfabriek een nieuw orgel gekocht voor 2.000 B.F.

Door pastoor J.Naets wordt dan in 1913 het hoogzaal vergroot en vernieuwd. Ook het orgel wordt vernieuwd en uitgebreid voor de som van 5.000 BF door orgelmaker Geurts van Berchem, die daarbij de pijpen van het oude orgel in het nieuwe heeft aangewend. Het orgel moet door de liefhebbers toen vrij goed zijn bevonden."

- 2) J.Roelants in "Santhoven van gister, nu en morgen", Brecht 1934
vermeldt over Halle :

"In 1911 heeft men de oude kerk geslecht, behalve den toren, en eene sierlijke nieuwe opgericht".

HUIDIGE TOESTAND

Het oude materiaal is in verval.

datum prospectie : maart 1979

Centrum ZOERSEL

Wijk SINT-ANTONIUS-BRECHT (eertijds JUKSCHOT genaamd)

Parochiekerk SINT-ANTONIUS

=====

Volgens mededeling (per telefoon) van de Pastoor dezer kerk, werd het orgel enkele jaren geleden gesloopt door lokale medewerkers. Naar zijn zeggen betrof het een waardeloos instrument, dat onbruikbaar geworden was.

Men behelpt zich thans met een electronium.

datum informatievraag : november 1979

Centrum ZOERSEL

Gemeente ZOERSEL

Parochiekerk SINT-ELISABETH

=====

Auteur & bouwjaar oorspronkelijk instrument : niet bekend.

Algehele transformatie : G.D'Hondt / Herselt, 1959.

INSTRUMENT

Dispositie

I	II	P
Bourdon 16	Salicional 8	Subbas 16
Prestant 8	Bourdon 8	Bas 8
Holpijp 8	Roerfluit 4	Koraalfluit 4
Principaal 4	Nazard 2 ² / ₃	P + I
Zwegel 2	Woudfluit 2	P + II
Mixtuur 2-3 st	Terts 1 ³ / ₅	
I + II	Cornet	
I + II 16	Trompet 8	
I + II 4	Tremolo	

kombinaties : A.P.- O / P - F - T - O - V.C.

voetbediend : P + I, P + II, I + II, I + II 16, I + II 4 / Zwellkast.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

Pijpwerk

+ front :

- oud (18°e.); bovenlabia in gotische spitsvorm, ronde ingecirkelde onderlabia.
- de middenste pijp in elke toren heeft opgeworpen labia.
- slechts enkele zijn nog aangesloten.

+ binnenpijpwerk :

Hoofdwerk

- integraal nieuw, behalve sporadisch b.v.
-

- in de mixtuur (genre Van Peteghem); voor het overige is de mixtuur een allegaartje w.o. zelfs spotted-metaal-pijpen.
- in een blijkbaar 2'-rij * : scherpe kernen, dunwandig metaal, 18°e.?

* = de voethoogten zijn moeilijk te onderscheiden, alles is thans unit-systeem.

Zwelwerk

- integraal nieuw, behalve de houten pijpen in de bourdon (19°eeuws).
- het pedaal is nieuw.

Windlade, klaviatuur etc.

- nieuw; electro-pneumatisch, unit-systeem.
- vrijstaande speeltafel.

ORGELKAST

- laat-19°eeuwse kast.
- de rugwand is uitgezaagd en de zijwanden zijn deels verzaagd.
- de kast is achteruitgeschoven onder de toreennis, de kappen en lijsten lijken ingekort.

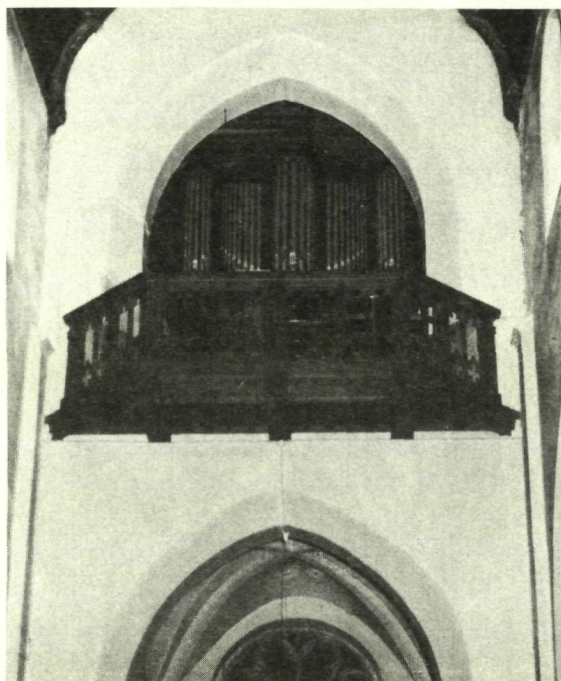
BIBLIOGRAFIE

'De Praestant' IX°jg.(1960), p.25 : rubriek "Orgelinhuldigingen"
- 20 dec. 1959 -
Orgelbouwer : fa. G.D'Hondt, Herselt.
(volgt dispositie)
Gastorganist : H.Rycken.

HUIDIGE TOESTAND

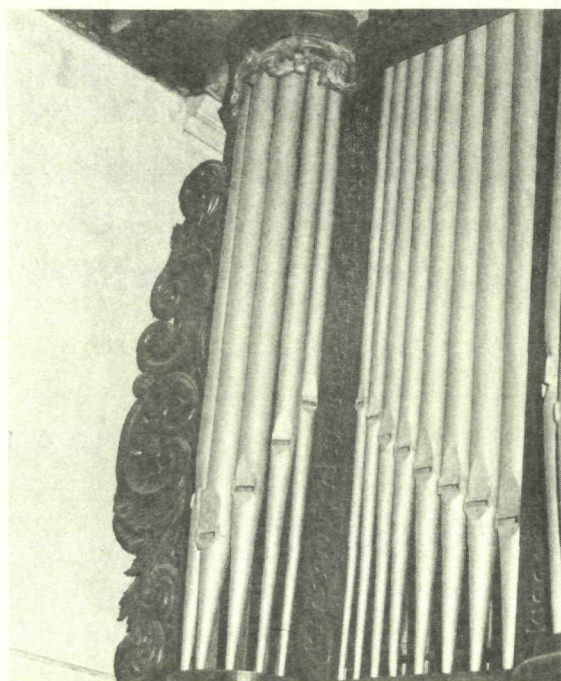
- instrument : normaal.
- meubel : verminkt en in verval.
- onderhoud : normaal.

datum prospectie : oktober 1978

ZOERSEL, SINT-ELISABETH

Algemeen zicht

Detail

Centrum ZWIJNDRECHT

Gemeente BURCHT

Parochiekerk SINT-MARTINUS

=====

Auteur & bouwjaar instrument : (volgens naamplaatje)

" Fa. L.Verschueren "

Orgelbouwers opus 197

Tongeren 1949

INSTRUMENT

Dispositie

<u>Hoofdwerk</u>	<u>Zwelwerk</u>	<u>Pedaal</u>
Prestant 8	Hoornprestant 8	Subbas 16
Salicional 8	Baardpijp 8	Octaafbas 8
Bourdon 8	Holpijp 8	
Octaaf 4	Dwarsfluit 4	
Fluit 4	Nazard 2 ² / ₃	
Doublette 2	Trompet 8	
I + II 16	Tremolo II	
I + II 4		

- 1 vrije comb.
- voetpistons, ook handbediend : Ped.-I, Ped.-II, I-II.
- autom.ped.
- P - MF - F - TT - oplosser - Vr.comb. - Tongw. af.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

Pijpwerk

- er is een onbeduidende hoeveelheid romantisch pijpwerk verwerkt (wellicht stammend uit eind 19°/ begin 20° eeuw).
- de rest is nieuw van Verschueren.

Windladen, traktuur etc.

- electro-pneumatisch systeem.
-

- vrijstaande speeltafel.

Orgelkast

- geen eigenlijke kast : open opstelling.
 - gedeeld, aan weerszijden van het doksaal.
-

BIBLIOGRAFIE

- 1) (aangaande de orgelhistoriek vóór 1949)
Em.Dilis & Raym.De Groodt : "Bijdragen tot de kerkelijke geschiedenis van Burght" (Overdruk uit de Annalen van den Oudheidkundigen Kring van het Land van Waes, deel XXIX), Sint-Nicolaas, 1911.
Zie p. 97 (67) t.e.m. 104.
 - 2) 'De Schalmei' IV^ojg.(1949), p.71, in de rubriek "Mixturen":
"Dezelfde firma (Verschueren) plaatste een nieuw orgel in de kerk van Burcht (O.Vl.) (24 registers). Op dezelfde dag als bovenstaande (27 maart 1949) werd het orgel ingehuldigd en voor het eerst bespeeld door Mr. Clement D'Hooghe met volgend programma :"
 - 3) 'L'Organiste' I^ojg.(1969) nr.4, p.23 :
Werklijst van E.Verschueren, Tongeren, vermeldt
"orgel nr.21, 1948, 2 kl. + ped., elektrisch".
-

HUIDIGE TOESTAND

instrument : in verval.
onderhoud : zeer beperkt.

datum prospektie : juni 1978

Centrum ZWIJNDRECHT

Gemeente ZWIJNDRECHT

Parochiekerk H. KRUISVERHEFFING

=====

Instrument : thans te aanzien als een orgel van (volgens naamplaatje)

" L.Daem-De Vis en Zoon "

orgelbouwers-facteurs d'orgues

Appelterre Brevet

met behoud van een kleine hoeveelheid oud pijpwerk.

Bouwjaar : ca. 1930

Onderhoud : fa. Aerts & Castrel / Duffel.

INSTRUMENT

Dispositie

<u>Groot Orgel</u>	<u>Reciet</u>	<u>Ped.</u>
Bourdon 16	Flute orchestre 8	Bourdon 16
Monter 8	Salicional 8	Flûte 8
Bourdon 8	Voix céleste 8	groot orgel aan pedaal
Violon 8	Flûte 4	reciet aan pedaal
Flûte harm.8	Bourdon 8	koppeling 2 klavieren
Flûte 4	Nazard 2	forte
Prestant 4	Trompette 8	tremolo
Fourniture 3 r	Basson 8	
Trompet 8		

1 pedaal : "achtste hooger groot orgel"

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-f'

Pijpwerk

Volgende registers bevatten nog oud pijpwerk :

Gr.Org.

Bourdon 8 : in de diskant, lijkt van de hand van Van Peteghem;
roergedekt.

Prestant 4 : 15 frontpijpen, ingekort; de rest is 19de-eeuws
materiaal (stijl Loret), zeer dunwandig.

Reciet

Bourdon 8 : bas in hout; de metalen pijpen zijn zeer eng van
mensuur (Loret?) .

Fluit 4 : roergedekt, zeer dunne lange roertjes; de kleinste zijn
conisch (heel spits toelopend, vermoedelijk van Loret).

Nazard 2 : divers oud en minder oud pijpwerk (o.m. Van Peteghem).

Trompet 8 : vermoedelijk van Loret; dunwandig; een aantal met
ingeslagen nummering.

Windladen, traktuur etc.

- nieuw van Daem; pneumatisch systeem.
 - vrijstaande speeltafel.
-

ORGELKAST

- het instrument staat verdeeld over 2 kassen (Daem) .
 - in de balustrade van het doksaal staat nog een klein prospekt
met valse frontpijpen, helemaal in de stijl van Fr.Loret uit
St-Niklaas (later Mechelen); 2 rechthoekige torentjes en een
vlak middenveldje.
-

BIBLIOGRAFIE

- 1) Raym.De Groodt : "Geschiedenis van Zwijndrecht en van het Vlaamsch
Hoofd", drukk. De Vlijt, Antwerpen 1925.

(N.B. Het "Vlaams Hoofd" is het huidige St-Anna-Linkeroever.)

p.73 :

Orgelisten, Schoolmeesters.

"Volgens de kerkrekening van 1669 betaalde men Philips Varendonck

*4 pondt groot "over acht maenden gespeelt te hebben opde orgel in dese
kercke, verschenen X Augusty XWJ^c seventich."*

p.74 :

*"De plaats van orgelist en schoolmeester opengevallen zijnde door het
overlijden van Franciscus Verstockt, en aangezien zich zes kandidaten*

aanboden tot het bedienen van dit ambt, werd ter vergadering van 18 juli 1778 der Wethouders en Pastoor van Zwijndrecht besloten, de plaats door prijskamp te vergeven; hiertoe werden als keurders aangesteld, voor het orgel de Eerw. Heer Franck, kloosterheer en orgelist te Beveren, en

p. 86 :

Orgel - Volgens de rekening van pastoor Matthys, gesloten 26 Oogst 1643, betaalde men aan Mr Hans Golthonifs, 33 pond groot "over het rest dat hem is commende over de leveringhe vanden orghel staende in de kercke ende by hem gemaect ende geleverd".

Het is waarschijnlijk het eerste orgel dat in de kerk heeft gestaan; sedert dit tijdstip zien wij ook een orgelist in bediening treden.

Het thans bestaande orgel werd rond 1840 geleverd door het huis Loret van Dendermonde, en ook hersteld in 1869.

In 1888, werd het orgel hersteld en voorzien van een nieuwen blaasbalg en nieuw voetklavier, voor 775 frank, door P. Vereecken en zonen, orgelmakers te Gysegem."

- 2) T.J. Gerits o.praem.: "Hans Goltfus bouwde in 1649 een orgel voor de abdij van O.L.Vr. van de Wijngaard te Leuven", in 'De Praestant' XXI° jg. (1972), p. 35-37.

Op p. 36 geeft de auteur een werklijst van Goltfus, en citeert hierbij De Groodt, op.cit. supra.

HUIDIGE TOESTAND

instrument & meubel : in verval.

onderhoud : normaal.

datum prospektie : juni 1976

ZWIJNDRECHT, H. KRUISVERHEFFING

Centrum ZWIJNDRECHT

Gemeente ZWIJNDRECHT (Wijk HET EIKEN)

Hulpkapel SINT-CAROLUS

=====
Het kleine orgel (fa. B.Pels, 1975) dat zich momenteel in deze
voorlopige kapel bevindt, is privaat eigendom van de kapelaan.

BIBLIOGRAFIE

'Mededelingen v.h.Centraal Orgelarchief', jg.1978, p.51,

op een lijst van nieuwe orgels :

Werklijst fa. Pels, 1975

kistorgel, 2 man. ped. aangeh. aan H.W.

H.W.

N.W.

Roerfluit 4

Gedekt 8

Nasard 2 $\frac{2}{3}$

Prestant 2

Sifflet 1

vaste kopp. aan N.W.

Arrondissement ANTWERPEN

Parochiekerken die geen pijporgel bezitten :

<u>Centrum</u>	<u>-</u>	<u>Gemeente of wijk - Parochie</u>	<u>//</u>	<u>telefonisch of mondeling med.</u>
Aartselaar		Aartselaar	Onbevlekt Hart v.Maria	tf. 16/8/79 - harmonium
Antwerpen		centrum	St-Bernardus	tf. 16/8/77 - electronium
Antwerpen		centrum	St-Jan de Doper	prospektie 27/9/77
Antwerpen		linkeroever	St-Lucas	
Antwerpen		Schoonbroek	St-Laurentius	tf. 15/1/79
Berchem		Rooi	De Verrezen Heer	tf. 13/6/78
Borgerhout			St-Franciscus Xaverius	tf. 15/1/79 - zie nota p.321
Deurne			De Blijde Boodschap	meded.21/11/78 - electronium
Deurne			H.Hart	tf. 14/11/78 - electronium
Deurne			H.Pius X	tf. 14/11/78 - electronium
Deurne		Venneborg	H.Bernadette	tf. 14/11/78 - electronium
Ekeren		Bunt	St-Theresia	tf. 21/11/78 - electronium
Ekeren		Hoogboom	St-Jozef	prospektie 27/2/79 - electronium
Wilrijk		Eden	H.Naam Jezus	tf. 31/5/79 - electronium + zie nota p. 384
Boom		Noeveren	St-Pieter	tf. 16/10/79
Boom		Tuinwijk	H.Hart	tf. 9/10/79
Brasschaat		Bethanie	Goddelijk Kind Jezus	tf. 31/5/79 - harmonium
Brasschaat		Driehoek	St-Jozef	tf. 3/10/78
Brecht		St-Job-in-'t-Goor	O.L.Vr.v.Lourdes	tf. 18/9/79 - harmonium
Edegem			St-Jozef	tf. 31/5/79
Essen		Heikant	De Verrezen Heer	tf. 31/5/79 - electronium
Hove		Ghellincklaan	St-Jozef	tf. 7/6/79 - electronium
Kapellen			O.L.Vr.van Vrede	tf. 7/6/79 - electronium
Kapellen		Essenhout	O.L.Vr.van Fatima	mededeling - harmonium
Mortsel		Hof van riet	St-Bernadette	tf. 7/6/79 - electronium
Rumst		Vosberg	H.Familie	tf. 16/10/79
Schoten		Bloemendaal	St-Jozef	tf. 7/6/79 - electronium

Wommelgem	Kandonklaar	O.L.Vr.Boodschap	tf. 7/6/79 - electronium
Wuustwezel	Sterbos	St-Antonius	tf. 7/6/79 - electronium
Wuustwezel	Braken	O.L.Vr.Middelares	tf. 7/6/79 - harmonium
Zoersel	St-Antonius-Brecht	St-Antonius	zie nota p. 718

BLADWIJZER DER AFBEELDINGEN

=====

- + De hiernavolgende plaatsnamen zijn in doorlopende alfabetische volgorde gerangschikt (zonder rekening te houden met de fusies van gemeenten).
- + Van orgels die geen historische waarde hebben of waarvan het prospect nieuw is, wordt geen afbeelding weergegeven.
De kerken die geen pijporgel bezitten zijn in onderstaande lijst eveneens niet opgenomen; zie hiervoor de tabel op blz. 729-730.
- + Van de afbeeldingen aangeduid met "*copyright A.C.L.*" worden de originele negatieven bewaard in het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium te Brussel.

AARTSELAAR, Sint-Leonardus

- algemeen zicht (eigen foto, febr.1980). zie bladzijde 31

ANTWERPEN, O.L.Vrouw (kathedraal); groot orgel

- front (negatief K.I.K., ca.1952)	blz.	58
- dispositieplan (eigen foto, mei 1979)	"	"
- detail orgelkast (eigen foto, mei 1979)	blz.	59
- " " " "	blz.	60
- " " (negatief K.I.K., uit de periode 1914-18)	blz.	61
- " " " "	blz.	62
- " " " "	blz.	63

ANTWERPEN, Sint-Andries

- algemeen zicht (negatief K.I.K., uit de periode 1940-45)	blz.	107
- ornament (negatief K.I.K., 1975)	blz.	108
- " " " "	"	"

Tijdens de kerkrestauratie werden de ornamenten tijdelijk van de orgelkast verwijderd.

ANTWERPEN, Sint-Augustinus

- algemeen zicht (negatief K.I.K., 1971)	blz.	117
- detail (negatief K.I.K., 1971)	blz.	118

ANTWERPEN, Sint-Carolus Borromeus

- orgelfront (negatief K.I.K., 1971)	blz.	128
- klaviatuur (eigen foto, okt. 1977)	"	"

- detail (negatief K.I.K., 1971)	blz. 129
- " " " "	" "
- detail (eigen foto, okt.1977)	blz. 130
- algemeen zicht (negatief K.I.K., 1971)	" "
<u>ANTWERPEN, Sint-Jacob; orgel op het koordoksaal</u>	
- prospekt koorzijde (negatief K.I.K., 1942)	blz. 172
- prospekt middenbeukzijde (eigen foto, mei 1979)	blz. 173
- ajour boven de klaviatuur (" ")	" "
- prospekt koorzijde, detail (negatief K.I.K., 1942)	blz. 174
- ontwerp-tekening (foto E.'t Felt / Antwerpen; het origineel bevindt zich heden in het Stedelijk Prentenkabinet)	blz. 175
- zijaanzicht (eigen foto, mei 1979)	" "
- beschadigde frontpijp (negatief K.I.K., 1943)	blz. 176
- detail front middenbeukzijde (eigen foto, mei 1979)	blz. 177
- fragment binnenpijpwerk (eigen foto, mei 1979)	" "
- 4 beelden van musicerende engelen (negatieven K.I.K., 1942)	blz. 178 - 181
<u>ANTWERPEN, Sint-Jacob; orgel op het achterdoksaal</u>	
- algemeen zicht (vóór de transformatie van 1957; op de foto kan men nog o.m. de oude speeltafel onderscheiden); (negatief K.I.K., 1942)	blz. 195
- detail (negatief K.I.K., ca. 1970)	blz. 196
<u>ANTWERPEN, Sint-Joris</u>	
- algemeen zicht (negatief K.I.K., ca. 1970)	blz. 202
<u>ANTWERPEN, Sint-Paulus</u>	
* zie ook omslagfoto.	
- front (negatief K.I.K., ca. 1970)	blz. 251
- algemeen zicht (negatief K.I.K., 1952)	blz. 252
- jaarschrift (eigen foto, sept. 1979)	" "
- detail (eigen foto, sept. 1979)	blz. 253
- detail (negatief K.I.K., ca. 1970)	" "
- details orgelkast (negatieven K.I.K., ca. 1970)	blz. 254
<u>ANTWERPEN, begijnhofkerk</u>	
- algemeen zicht (eigen foto, jan. 1979)	blz. 267

ANTWERPEN, Schoenmakerskapel

- front (negatief K.I.K., 1972)	blz. 271
- algemeen zicht (negatief K.I.K., 1972)	" "
- fragment klaviatuur (eigen foto, okt. 1976)	blz. 272
- medaillon (negatief K.I.K., 1972)	" "

BERCHEM, Sint-Willibrordus

- front; toestand in 1944 (oude klaviatuur, en typerend draaiwiel voor de windvoorziening; dit wijst op vermoedelijke werkzaamheden door Fr.Loret); (negatief K.I.K., 1944)	blz. 301
- idem, huidige toestand (negatief K.I.K., 1971)	" "
- medaillons (negatieven K.I.K., 1971)	blz. 302
- detail (eigen foto, sept. 1978)	blz. 303

BORGERHOUT, Sint-Anna

- algemeen zicht (eigen foto, okt. 1978)	blz. 319
- fragment binnenpijpwerk (eigen foto, okt. 1978)	blz. 320
- fragment orgelmeubel (" ")	" "

BORSBEEK, Sint-Jacobus

- algemeen zicht (negatief K.I.K.)	blz. 416
- naametiket firma Merklin (eigen foto, maart 1979)	" "

BRASSCHAAT, Sint-Antonius

- algemeen zicht (negatief K.I.K., 1973)	blz. 430

BRASSCHAAT (Maria-ter-Heide), O.L.Vrouw Onbevlekt Ontvangen

Restanten van een vormalige orgelkast, bewaard in de sakristij.

- middendeel (negatief K.I.K., ca. 1970)	blz. 433
- linker- en rechtertoren (eigen foto's, okt. 1978)	" "

BROECHEM, O.L.Vrouw

- orgelfront (negatief K.I.K., ca. 1932?)	blz. 580
- id. (" 1970)	" "

Bij vergelijking bemerkte men dat de centrale beeldengroep verdwenen is.

- fragment van het Cornet-pijpwerk (eigen foto, nov. 1978)	blz. 581
- ajour (gestrikte letters); (eigen foto, nov. 1978)	" "
- oud handgesmeed deurslot (eigen foto, nov. 1978)	blz. 582
- ornamenten (zijaanzicht); (eigen foto, nov. 1978)	" "
-

DEURNE, Sint-Fredegandus

- algemeen zicht (negatief K.I.K., 1971) blz. 336
- positief-front van het voormalig orgel (negatief K.I.K., 1971) "

EDEGEM, Sint-Antonius (oude kerk)

- algemeen zicht (eigen foto, aug. 1979) blz. 454

EKEREN, Sint-Lambertus

- algemeen zicht (negatief K.I.K., 1944) blz. 354
- ontwerp-tekening door J.C.De Cock (foto E.'t Felt / Antwerpen;
het origineel bevindt zich in het Stedelijk Prentenkabinet
te Antwerpen) " "

ESSEN (Horendonk), Sint-Vincentius a Paulo

- algemeen zicht (eigen foto, juni 1979) blz. 466
- orgelfront (" ") " "
- zijaanzicht (" ") blz. 467
- detail (" ") " "

HEMIKSEM, Sint-Niklaas

- algemeen zicht (foto R.Pelckmans / Hoboken) blz. 480
- binnenzicht Onderwerk (eigen foto, juni 1979) " "
- binnenzicht Hoofdwerk (" ") blz. 481
- detail (" ") " "

HEMIKSEM (Statie), O.L.Vrouw Onbevlekt

- algemeen zicht (eigen foto, juni 1979) blz. 485
- zijaanzicht (" ") " "
- klaviatuur (" ") blz. 486
- front (detail) (" ") " "

HOEVENEN, oude kerk

- overblijfselen van een voormalig orgel
(negatief K.I.K., 1971) blz. 658

HOVE, Sint-Laurentius

- algemeen zicht (negatief K.I.K., 1970) blz. 501
 - zijaanzicht Rugpositief (eigen foto, dec. 1979) " "
 - medaillon (negatief K.I.K., 1970) blz. 502
 - recente aanbouw achter het Hoofdwerk
(eigen foto, dec. 1979) " "
-

KALMTHOUT (NIEUWMOER), O.L.Vrouw

- voormalige toestand (tussen 1865 en 1928);
afbeeldingen uit "Inventaris der kunstvoorwerpen bewaard
in de openbare gebouwen" (7°fascicule), Provinciaal bestuur
der Monumenten / Antwerpen, 1914 (Drukk. H.Kennes, Korte
Gasthuisstraat 19); zie tegenover blz. 1156.
(reproducties ons bezorgd door
Fotodienst Provinciale Musea Antwerpen) blz. 518

KAPELLEN, Sint-Jacobus

- situatie vóór de herbouwing van 1960 (negatief K.I.K., 1945).
Het rechtergedeelte, zoals duidelijk te onderscheiden valt,
is de tot dan bewaard gebleven orgelkast van Fr.Loret uit
1837. blz. 523
- huidige toestand (eigen foto, dec. 1979) " "

KONTICH, Sint-Martinus

- orgelfront (negatief K.I.K., 1970) blz. 537
- detail Hoofdwerk-front (eigen foto, aug. 1976) " "
- zicht op het Rugwerk (negatief K.I.K., 1970) blz. 538
- zicht op het binnenpijpwerk (eigen foto, aug. 1976) " "

LINT, O.L.Vrouw

- orgelfront (negatief K.I.K., 1971) blz. 548
- linker- en rechterzijaanzicht (negatieven K.I.K., 1945) blz. 549

LOENHOUT, Sint-Petrus & Paulus

- voormalig orgel (negatief K.I.K., ca. 1930) blz. 692
- huidige toestand (negatief K.I.K., 1969) " "

MERKSEM, Sint-Bartholomeus

- algemeen zicht (negatief K.I.K., 1971) blz. 369
- fragment van het oud Positief-front (negatief K.I.K., 1971) " "

MILLEGEM (bij RANST), O.L.Vrouw

- algemeen zicht (negatief K.I.K., 1970) blz. 595
 - orgelfront (negatief K.I.K., 1945) " "
 - divers oud pijpwerk (eigen foto's, juli 1979) blz. 596
 - klaviatuur (eigen foto, juli 1979) blz. 597
 - fragment oude balgen (eigen foto, juli 1979) " "
-

MORTSEL, Sint-Benedictus

- orgelfront (negatief K.I.K., 1971) blz. 555
- zijaanzicht (eigen foto, juni 1979) " "

NIEL, O.L.Vrouw

- algemeen zicht (negatief K.I.K., 1970) blz. 570

OOSTMALLE, voormalige kerk

- doksaal met klein fragment van het orgel
(negatief K.I.K., 1945) blz. 671

Deze foto is de enige waarover we konden beschikken voor publikatie. Hoewel er slechts een klein gedeelte van het voormalig orgel zichtbaar is, wordt deze afbeelding hier toch gebracht omwille van de documentaire waarde. Aan de rechterzijde onderscheidt men een klassieke orgelkast met naar binnen gericht front; naar alle waarschijnlijkheid betreft het de (verplaatste) kast van het Smet-orgel.

PULLE, Sint-Petrus & Paulus

- algemeen zicht (negatief K.I.K., 1945) blz. 707
- gedeelte van het Cornet-pijpwerk (eigen foto, maart 1979) blz. 708
- rugzijde van een reeks frontpijpen (" ") " "
- metalen pijpwerk (eigen foto, maart 1979) blz. 709
- houten pijpwerk (" ") " "

RANST, Sint-Pancratius

- algemeen zicht (negatief K.I.K., 1970) blz. 606

REET, Sint-Maria Magdalena

- orgelfront (negatief K.I.K., 1970) blz. 614

RUMST, Sint-Pieter

- algemeen zicht (negatief K.I.K., 1970) blz. 622

SCHELLE, Sint-Petrus & Paulus

- algemeen zicht (negatief K.I.K., 1970) blz. 637

STABROEK, Sint-Catharina

- orgelfront (negatief K.I.K., 1944) blz. 664
 - orgelfront (negatief K.I.K., 1971) blz. 665
 - zijaanzicht (eigen foto, mei 1978) " "
-

WILMARSDONK, voormalige kerk

- algemeen zicht op de situatie in de oude kerk
(negatief K.I.K., 1945) blz. 286

WILRIJK, Sint-Bavo

- algemeen zicht (negatief K.I.K., 1971) blz. 381
- zijaanzicht (negatief K.I.K., 1945) " "

WILRIJK (Valaar), Sint-Jan Evangelist (oud orgel)

- algemeen zicht (eigen foto, sept. 1979) blz. 390
- orgelfront (" ") " "

WOMMELGEM, Sint-Petrus & Paulus

- zicht op beide delen van de orgelkast
(eigen foto, okt. 1979) blz. 688

ZOERSEL, Sint-Elisabeth

- algemeen zicht (eigen foto, okt. 1978) blz. 721
- detail van het front (" ") " "

ZWIJNDRECHT, H.Kruisverheffing

- algemeen zicht (negatief K.I.K., 1943) blz. 727
-

Lijst van orgels die door de wet beschermd zijn als monument

Nota : De wettelijke bescherming kan op tweeërlei manier tot stand gekomen zijn

a) door de bescherming van het hele kerkgebouw (of gedeelte van gebouw) waarin het orgel zich bevindt; het orgel is dan volgens de bepalingen van de wet mede opgenomen in deze bescherming.

b) door bescherming van het instrument afzonderlijk.

Hoofdgemeente (deelgemeente), kerk, wijze v. bescherming

Koninklijk Besluit

Aartselaar, Sint-Leonardus, (a),	K.B. 15.10.1974
Antwerpen, Onze-Lieve-Vrouw, (a),	K.B. 24.02.1938
Sint-Jacob, (a),	K.B. 25.03.1938
Sint-Andries, (a),	K.B. 25.03.1938
Sint-Carolus-Borromeus, (a),	K.B. 20.02.1939
Sint-Paulus, (a),	K.B. 20.02.1939
Sint-Augustinus, (a),	K.B. 20.02.1939
Sint-Joris, (a),	K.B. 31.02.1976
Sint-Willibrordus, (a),	K.B. 31.03.1976
Berchem, Sint-Willibrordus, (b),	K.B. 13.04.1953
Boom, O.L.Vrouw & Sint-Rochus, (a),	K.B. 09.06.1976
Brasschaat, Sint-Antonius, (b),	K.B. 13.05.1976
Brecht, Sint-Michiël, (a),	K.B. 25.03.1938
Brecht, (Sint-Lenaarts), Sint-Leonardus, (a),	K.B. 30.05.1936
Deurne, Sint-Fredegandus, (a),	K.B. 14.10.1976
Edegem, Sint-Antonius, (a),	K.B. 30.01.1947
Ekeren, Sint-Lambertus, (a),	K.B. 31.07.1936
Hove, Sint-Laurentius, (a),	K.B. 06.01.1976
Merksem, Sint-Bartholomeus, (a),	K.B. 25.03.1938
Mortsel, Sint-Benedictus, (a),	K.B. 30.05.1936
Niel, Onze-Lieve-Vrouw, (a),	K.B. 04.05.1973
Ranst, Sint-Pancratius, (a),	K.B. 20.03.1935
Ranst (Millegem), Onze-Lieve-Vrouw, (a),	K.B. 20.03.1935
Ranst (Broechem), Onze-Lieve-Vrouw, (a),	K.B. 30.05.1936
Ranst (Oelegem), Onze-Lieve-Vrouw, (a),	K.B. 03.09.1976
Rumst (Reet), Heilige Maria Magdalena, (a),	K.B. 22.10.1975
Schelle, Sint-Petrus & Paulus, (b),	K.B. 10.11.1975
Stabroek, Sint-Catharina, (b),	K.B. 20.12.1974
Stabroek (Hoevenen), O.L.Vrouw (oude kerk), (a),	K.B. 27.05.1971
Wommelgem, Sint-Petrus & Paulus, (a),	K.B. 31.07.1936
Wuustwezel (Loenhout), Sint-Petrus & Paulus, (a),	K.B. 11.06.1976
Zandhoven, Sint-Amelberga, (a),	K.B. 06.07.1976
Zandhoven (Pulle), Sint-Petrus & Paulus, (a),	K.B. 12.04.1974
Zoersel, Sint-Elisabeth, (a),	K.B. 25.03.1938
Zoersel (Halle), Sint-Martinus, (a),	K.B. 25.03.1938
Zwijndrecht, Heilig Kruis, (a),	K.B. 09.06.1976

DEEL I G. Potvlieghe : "*Het Historisch Orgel in Vlaanderen*",
Provincie Oost-Vlaanderen. - uitgeput.
(Een bijgewerkte heruitgave wordt voorzien na de voltooiing van de
inventarisatie van de overige Vlaamse provincies.)

DEEL II,B A.Fauconnier & P.Roose : "Het Historisch Orgel in Vlaanderen",
Provincie Brabant - arrondissement Leuven.
prijs : 500 B.fr.

In voorbereiding :
Provincie West-Vlaanderen.

=====

Rijksdienst voor Monumenten- & Landschapszorg
Jozef II - straat, 30
1040 BRUSSEL

Drukwerk
Grafische dienst
Contact- en Cultuurcentrum
Martelarenplein 23
1000 Brussel
Tel. : 02/218.10.00

